

THEORETISCH-PRACTISCH

LEERBOEK DER WERELDTAAL

VOOR HET

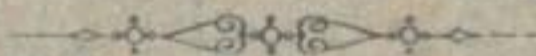
ONDERWIJS EN TOT ZELFOEFENING,

DOOR

H. A. S. SCHRIJNEMAKERS,

(Br. EDMOND),

*Hoofd der St-Jozefsschool te Schiedam,
Professor in de Wereldtaal.*

SCHIEDAM,

H. A. M. ROELANTS.

1892.

Esp-

32

347

164

THEORETISCH-PRACTISCH LEERBOEK DER WERELDTAAL.

ÖNB

+Z98763306

THEORETISCH-PRACTISCH

LEERBOEK DER WERELDTAAL

VOOR HET

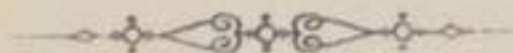
ONDERWIJS EN TOT ZELFOEFENING,

DOOR

H. A. S. SCHRIJNEMAKERS,

(Br. EDMOND),

*Hoofd der St-Jozefsschool te Schiedam,
Professor in de Wereldtaal.*

SCHIEDAM,
H. A. M. ROELANTS.

1892.

7,898.627-B.Esp-

124
1°
295
27927

VOORBERICHT.

»Menade bal pūki bal.»

Dat is het woord van den grooten SCHLEYER en dat was, in den loop der tijden, de wensch van vele geleerden. Konden dezen met hunne kennis dien wensch niet verwezenlijken, SCHLEYER biedt den verschillenden natiën en volken der aarde eenzelfde taal ter lezing en correspondentie aan. »Éène taal voor één menschdom.»

Om anderen met de uitvinding van den Duitschen geleerde bekend te maken, en om mij, als medelid van het *Wereldtaal-gezelschap*, te beijveren overal, waar het mogelijk is, de wereldtaal gunstig te bespreken, te bevorderen, aan te bevelen, te verbreiden en te verdedigen, stelde ik dit boek samen.

IJverig wordt ook gewerkt door de Algemeene Nederlandsche Wereldtaal-vereeniging: »*Balif mekom valūdi*» (Eendracht maakt macht), en met lof mag van hare jaarlijksche vergaderingen gesproken worden, waar eenheid heerscht en geene persoonlijkheid; en zoolang deze gewerd wordt en gene blijft is elke harer daden eene schrede vooruit naar het doel der Vereeniging: »*Bevordering en verspreiding van Volapük.*»

Bij de samenstelling van mijn boek heb ik mij gehouden aan den Cifal voor de wereld, den Zeereerw. Heer J. M. SCHLEYER, *) en aan den Cifal voor Nederland, den Weled. Heer E. F. L. HAASTERT. In noten heb ik hier en daar enkele punten aangegeven, waarin eenigen met

---

*) Eenige veranderingen heb ik echter niet kunnen opnemen, daar het voor den druk te laat was.

VOORBERICHT.

genoemde Heeren en ook met anderen verschillen en laat het verder aan iedereen over het boek naar zijne zienswijze te gebruiken.

Wie het boek met vrucht gebruiken wil — hetzij hij onderwezen wordt of zich zelve helpt — legge zich met ijver toe op het goed verstaan der regels, het onvermoeid leeren der woorden en het zorgvuldig en nauwkeurig maken der oefeningen; ook verzuime hij niet dikwijls overluid te lezen.

Met dankbaarheid zie ik elke opmerking tegemoet, die de strekking heeft het boek in bruikbaarheid te doen winnen.

Te dezer plaatse breng ik mijn hartelijken dank aan genoemden Weled. Heer E. F. L. HAASTERT, Leeraar in de Hoogduitsche taal- en letterkunde te Rotterdam, die mijne studie in de wereldtaal zoo wijselijk geleidde en mij steeds zoo belangloos ter zijde stond.

En nu, mijn boekje, ga de wereld in. Zijt gij ook verre van een steunpilaar voor het grootsche gebouw des geleerden SCHLEYERS in ons land, moogt gij ten minste de plaats van een enkel steentje daarin aanvullen.

EDM. SCHR.

SCHIEDAM, 16 December 1891.

INHOUD.

	Bladz.
Het alfabet, klinkers en medeklinkers	1
Het zelfstandig naamwoord	21
Geslacht	21
Getal	22
Naamval	22
Eigennamen	86
Tweede naamval der eigennamen	87
Verdeelings-tweede naamval	88
Verkleinwoorden	89
Beteekenis der voorvoegingen <i>le, gle, sma, lu.</i>	93
Samengestelde zelfstandige naamwoorden	100
Het lidwoord	24
Het bijvoeglijk naamwoord	44
Verbuiging	45
Trappen van vergelijking	58
Het telwoord	49
Hoofdtelwoorden	49
Ranggetallen	104
Bijwoordelijke telwoorden	105
Herhalings-getallen	105
Verdeelings-telwoorden	105
Verdubbelgetallen	105
Soortgetallen	105
Vorming van zelfst. naamw. en werkw. van telwoorden .	105
Tijds-opgaven	106
Datum	106

INHOUD.

	Bladz.
Het voornaamwoord	13
Persoonlijke voornaamwoorden	13
» » (vervolg).	33
Bezittelijke »	53
Aanwijzende »	55
Vragende »	61
Betrekkelijke »	62
Onbepaalde » (telwoorden)	51
» »	63
Het werkwoord	13
Onbepaalde wijs, deelwoorden.	13
Aantoonende wijs, onvoltooid tegenwoordige tijd.	14
» » » verleden »	15
» » voltooid tegenwoordige »	17
» » » verleden »	19
Ontkennende, vragende, vragend-ontkennende vorm	28
Aantoonende wijs, onvoltooid toekomstige tijd.	30
» » voltooid » »	30
Voorwaardelijke wijs, onvoltooid verleden toekomstige tijd	37
» » voltooid » » »	39
Gebiedende wijs	42
Aanvoegende wijs, tijden	69
Lijdende vorm	110
Onpersoonlijke werkwoorden	112
Wederkeerende »	113
Aoristus, optatief, jussief	118
Hulpwerkwoorden	122
Het bijwoord	83
Het voorzetsel	71
Verklaring van eenige voorzetsels	72
Het voegwoord	124
Het tusschenwerpsel	128
Toegift	135
Woordenlijst	139
Vödalised	156

VOLAPÜK,

DAT IS

WERELDTAAL.

ALPHABET.

Het alphabet voor de wereldtaal bevat 28 letters,
en wel 8 klinkers en 20 medeklinkers.

KLINKERS.

a	spreek uit	aa,	als in	paar.
e	" "	ee,	" "	leer.
i	" "	ie,	" "	bier.
o	" "	oo,	" "	boor.
u	" "	oe,	" "	boer.
ä	" "	è,	" "	mère. (Fr.)
ö	" "	eu,	" "	deur.
ü	" "	uu,	" "	muur.

MEDEKLINKERS.

b	heet	bee	en	klinkt	als	b	in	bak.
c	"	dzjee	"	"	"	g	"	gem. (Eng.)
d	"	dee	"	"	"	d	"	das.
f	"	fee	"	"	"	f	"	fel.
g	"	guee	"	"	"	g	"	gant. (Fr.)
h	"	hee	"	"	"	h	"	hek.
j	"	sjee	"	"	"	sj	"	sjerp.
k	"	kee	"	"	"	k	"	kat.
l	"	lee	"	"	"	l	"	lam.
m	"	mee	"	"	"	m	"	mol.
n	"	nee	"	"	"	n	"	nok.
p	"	pee	"	"	"	p	"	pak.
q	"	chee	"	"	"	ch	"	chloor.
r	"	ree	"	"	"	r	"	rat.
s	"	see	"	"	"	s	"	slap.
t	"	tee	"	"	"	t	"	tol.
v	"	wee	"	"	"	w	"	wol.
x	"	ksee	"	"	"	ks	"	taks.
y	"	jee	"	"	"	j	"	jas.
z	"	tsee	"	"	"	ts	"	erts.

De klinkers worden in éénlettergrepige woorden *lang* uitgesproken.

Van de twee- en meerlettergrepige woorden wordt slechts de eindlettergreep *lang* uitgesproken.

De zachte en de scherpe medeklinkers moeten *wel* onderscheiden worden.

Men lette dus op *b* en *p*, *d* en *t*.

Als eene zachte *k* klinker steeds *g*.

In de wereldtaal moet elke klank afzonderlijk uitgesproken worden. Twee- en drieklanken zijn er niet.

De klemtoon wordt gelegd op de laatste lettergreep. In dichtmaat is hieromtrent vrijheid.

Let wel op de uitspraak der letters:

<i>c</i> = dzjee.	<i>y</i> = jee.
<i>g</i> = guee.	<i>z</i> = tsee.
<i>j</i> = sjee.	<i>u</i> = oe.
<i>q</i> = chee.	<i>ä</i> = è.
<i>v</i> = wee.	<i>ö</i> = eu.
<i>x</i> = ksee.	<i>ü</i> = uu.

De volgende woorden dienen tot het vaardig leeren lezen en uitspreken. Later worden de woorden, volgens de opgaven, van buiten geleerd.

A.

God,	God.	fel,	veld.
fat,	vader.	top,	plaats.
mot,	moeder.	pon,	brug.
pal,	ouders.	süt,	straat.
cil,	kind.		
son,	zoon.	kop,	lichaam.
pul,	jongen.	kap,	hoofd.
nök,	oom.	hel,	haar.
nef,	neef.	log,	oog.
man,	man.	lil,	oor.
vom,	vrouw.	mud,	mond.
men,	mensch.	nud,	neus.
söl,	heer.	lip,	lip.
läd,	dame.	tut,	tand.
pop,	volk.	cig,	wang.
		cün,	kin.
dom,	huis.	lam,	arm.
löd,	woning.	nam,	hand.
cem,	kamer.	pun,	vuist.
kuk,	keuken.	fut,	voet.
kav,	kelder.		
nuf,	dak.	hät,	hoed.
mön,	muur.	gun,	jas.
völ,	wand.	but,	laars.
yan,	deur.	juk,	schoen.
xän,	trap.	kef,	borstel.
zif,	stad.		
pag,	dorp.	yel,	jaar.
län,	laud.	mul,	maand.
bel,	berg.	vig,	week.
fot,	bosch.	del,	dag.
veg,	weg.	düp,	uur.

B.

vat,	water.	lok,	spiegel.
bil,	bier.	tab,	tafel.
vin,	wijn.	tap,	tapijt.
kaf,	koffie.	täp,	behangsel.
bod,	brood.		
mit,	vleesch.	jul,	school.
läm,	ham.	buk,	boek.
kek,	koek.	pöp,	papier.
sup,	soep.	pen,	pen.
sal,	zout.	nig,	inkt.
		köv,	couvert.
nim,	dier.	vöd,	woord.
xol,	os.		
kun,	koe.	pom,	fruit.
cuk,	ezel.	bün,	peer.
dog,	hond.	pod,	appel.
kat,	kater.	cel,	kers.
gok,	haan.	fig,	vijg.
rat,	rat.	luf,	druif.
mug,	muis.	bäl,	bezie.
fit,	visch.		
		yeb,	gras.
bed,	bed.	zab,	haver.
mäd,	matras.	zeb,	gerst.
bög,	kast.	yöb,	klaver.
bog,	kist.	til,	distel.
bök,	doos.	vul,	wortel.
büg,	bus.		
ken,	kan.	pür,	mijn.
köp,	beker.	lel,	ijzer.
tub,	tobbe.	tin,	tin.
din,	ding.	tün,	blik.
möb,	meubel.	zik,	zink.

lan,	ziel.	tat,	staat.
lad,	hart.	reg,	koning.
gug,	keel.	dük,	hertog.
guk,	verhemelte.	gab,	graaf.
bäk,	rug.	sif,	burger.
jot,	schouder.	vaf,	wapen.
peb,	pols.	den,	degen.
rib,	ribbe.	gün,	geweer.
vir,	wervel.	kän,	kanon.
lim,	lid.	pur,	kruit.
<hr/>		<hr/>	
ber,	beer.	ted,	handel.
lep,	aap.	böb,	beurs.
jip,	ram.	sam,	monster.
ren,	rendier.	deb,	schuld.
dök,	eend.	kal,	rekening.
gan,	gans.	kit,	kwitantie.
fum,	mier.	mon,	geld.
pab,	vlinder.	kül,	koers.
vum,	worm.	cän,	wissel.
yat,	eekhoorn.	mak,	mark.
<hr/>		<hr/>	
böd,	vogel.	pot,	post.
paf,	pauw.	zim,	cent.
rab,	raaf.	täv,	reis.
lül,	uil.	<hr/>	
ral,	klauw.	gel,	orgel.
göb,	staart.	hap,	harp.
<hr/>		lir,	luit.
nif,	sneeuw.	züt,	citer.
jod,	hagel.	lür,	lier.
tep,	storm.	vög,	stem.
töt,	donder.	toen,	klank.

D.

sül,	hemel.
sil,	hemel (gewelf).
höl,	hel.
vol,	wereld.
tal,	aarde.
sol,	zon.
mun,	maan.
tem,	tempel.

mel,	zee.
lak,	meer.
fon,	bron.
mül,	molen.
gad,	tuin.
lal,	laan.
bim,	boom.
lol,	roos.
lor,	laurier.
sid,	zaad.

fil,	vuur.
lit,	licht.
lut,	lucht.
fön,	kachel.

fög,	hamer.
gim,	boor.
räp,	vijl.

put,	put.
pöm,	pomp.
bam,	bank.
kik,	sleutel.

plin,	vorst.
klon,	kroon.
tlon,	troon.
stän,	vlag.
glaf,	zwaard.
snil,	zegel.
glok,	uurwerk.
glök,	klok.

flon,	gulden.
fran,	frank.

stib,	potlood.
gliv,	grift.

plan,	plant.
stag,	halm.
spig,	aar.
fläg,	vlas.
glen,	koorn.
stol,	stroo.
spin,	doorn.
klot,	kleedingstuk.
klöf,	laken.

stor,	ooievaar.
svan,	zwaan.
star,	spreeuw.
flin,	vink.
sval,	zwaluw.
spär,	musch.
stäg,	hert.
snek,	slang.
frog,	kikvorsch.

blod,	broeder.	blit,	broek.
flen,	vriend.	stog,	kous.
slaf,	slaaf.	pläd,	pels.
blöt,	borst.	plif,	plooi.
blud,	bloed.	kled,	wieg.
skün,	vel.	stul,	stoel.
floim,	voorhoofd.	svip,	bezem.
bläd,	adem.	kläm,	kram.
dlen,	traan.	glud,	lijm.
glof,	gewas.	kleb,	stijfsel.
glem,	graan.	skub,	schroef.
klen,	maïs.	kluf.	spijker.
klop,	oogst.	klif,	rots.
bled,	blad.	bluk,	beek.
flol,	bloem.	flum,	rivier.
fluk,	vrucht.	släm,	slijk.
glun,	grond.	flod,	vorst.
ston,	steen.	glad,	ijs.
smiv,	smeer.	spat,	wandeling.
smok,	rook.	pled,	spel.
stem,	stoom.	glüg,	kerk.
stom,	weder.	plek,	gebed.
stöm,	damp.	pred,	preek.
skal,	pot.	psam,	psalm.
flad,	flesch.	klig,	oorlog.
glät,	glas.	plum,	lood.
spun,	lepel.	glöb,	kogel.
dlin,	drank.	stöp,	stempel.
spit,	sterkedrank.	stim,	eer.
spir,	specerij.	stud,	studie.

fined,	vinger.	gil,	arend.
klüf,	nagel.	lugil,	gier.
finap,	teen.	faon,	valk.
kien,	knie.	laud,	leeuwerik.
nökeb,	hals.	galit,	nachtegaal.
lineg,	tong.	kanerit,	kanarie.
balib,	baard.	pigit,	specht.
stomäg,	maag.	titit,	mees.
		flitaf,	vlieg.
		bien,	bij.
sien,	zintuig.	nelfan,	olifant.
logäd,	gezicht.	kämal,	kameel.
lilod,	gehoor.	jeval,	paard.
smel,	reuk.	smaxol,	kalf.
smek,	smaak.	golad,	bok.
sen,	gevoel.	liäm,	lam.
		mucuk,	muilezel.
mäned,	mantel.	foxaf,	vos.
blötaklot,	vest.	liev,	haas.
namateg,	handschoen.	moaf,	mol.
nudod,	zakdoek.		
nöked,	das.	mileg,	boter.
smahät,	pet.	fömad,	kaas.
pokaglok,	horloge.	milig,	melk.
lömijül,	paraplu.	tied,	thee.
jadiel,	parasol.	jueg,	suiker.
spatin,	wandelstok.	jokolad,	chocolade.
		vinig,	azijn.
litöp,	raam.	leül,	olie.
bifoin,	gordijn.	filavin,	brandewijn.
litot,	kaars.	lufilavin,	jenever.
litapol,	lamp.		
litakip,	kandelaar.		
gasin,	gas.		

fablüd,	fabiek.	limep,	keizer.
dünef,	dienstvolk.	genal,	generaal.
fegeb,	verbruik.	kapan,	kapitein.
ködüt,	pacht.	fizir,	officier.
ködut,	huur.	liötan,	luitenant.
konod,	kantoor.	kompal,	korporaal.
fiam,	firma.	solat,	soldaat.
fesed,	verzending.	jamep,	held.
dunan,	agent.	dragan,	dragonder.
katäd,	kapitaal.	husan,	huzaar.
klödät,	krediet.		
pened,	brief.	lotöp,	logement.
ladet,	adres.	kaföp,	koffiehuis.
laig,	lak.	loted,	hotel.
flänam,	frankeering.	labot,	herberg.
depad,	depêche.	lemacem,	winkel.
telegam,	telegram.	göled,	ontbijt.
magäd,	magazijn.	lefid,	maaltijd.
pelam,	betaling.	gased,	krant.
böb,	beurs.	dünan,	knecht.
leböb,	bank.	bötel,	bediende.
tabak,	tabak.	lanim,	moed.
tabäked,	snuif.	dut,	vlijt.
zigad,	sigaar.	jalep,	inspanning.
vuit,	tarwe.	mesedam,	belooning.
leüd,	rijst.	legivot,	geschenk.
köl,	verf.	div,	schat.
boad,	hout.	läb,	geluk.
boed,	plank.	neläb,	ongeluk.
komfed,	koffer.	dikod,	geschil.
bäset,	mand.	kod,	corzaak.

H.

pap,	Paus.	sifal,	burgemeester.
bijop,	bisschop.	kädan,	kassier.
pädal,	pastoor.	golüdan,	goudsmid.
sanälel,	priester.	nobastonan,	juwelier.
predel,	prediker.	pötekan,	apotheker.
kleud,	klooster.	helan,	kapper.
sakritan,	koster.	gadan,	tuinier.
bikanitel,	voorzanger.	täpan,	behanger.
gelan,	organist.	mitan,	slager.
kluzif,	kruis.	baliban,	barbier.
		mülan,	molenaar.
diamin,	diamant.	jepan,	schaapherder.
golüd,	goud.	fitan,	visscher.
silef,	zilver.	kölan,	verver.
lusilef,	kwikzilver.	tidel,	onderwijzer.
koped,	koper.	sanel,	geneesheer.
dülin,	staal.	kanitel,	zanger.
zem,	kalk.	redakel,	redacteur.
güp,	gips.	tedel,	koopman.
svefin,	zwavel.	pänel,	schilder.
filäb,	lucifer.	bükel,	boekdrukker.
		bukatanel,	boekbinder.
konsälöp,	stadhuis.	bakel,	bakker.
potastit,	postkantoor.	klotel,	kleermaker.
telegaf,	telegraaf.	hätel,	hoedenmaker.
telefon,	telefoon.	jukel,	schoenmaker.
stejöp,	station.	cemel,	timmerman.
nima(s)gad,	dierentijd.	tabel,	schrijnwerker.
teat,	schouwburg.	mönel,	metselaar.
stemabot,	stoomboot.	bibel,	brouwer.
lelod,	spoorweg.	lelel,	smid.
jevalod,	tramweg.		

I.

1.			2. *)
balüdel,	Zondag	—	soldel.
telüdel,	Maandag	—	mundel.
kilüdel,	Dinsdag	—	tusdel.
folüdel,	Woensdag	—	vesdel.
lulüdel,	Donderdag	—	dödel.
mälüdel,	Vrijdag	—	flidel.
velüdel,	Zaterdag	—	zädel.
—————			
balul,	Januari	—	yanul.
telul,	Februari	—	febul.
kilul,	Maart	—	mäzul.
folul,	April	—	apul.
lulul,	Mei	—	mayul.
mälul,	Juni	—	yunul.
velul,	Juli	—	yulul.
jölul,	Augustus	—	gustul.
zülul,	September	—	setul.
balsul,	October	—	otul.
babul,	November	—	novul.
batul,	December	—	dekul.
—————			
flolüp,	lente	—	flolatim.
hitüp,	zomer	—	hitatim.
fluküp,	herfst	—	flukatim.
nifüp,	winter	—	nifatim.
—————			
Yulop,	Europa.	Nedän,	Nederland.
Silop,	Azië.	Beljän,	België.
Fikop,	Afrika.	Fransän,	Frankrijk.
Melop,	Amerika.	Deutän,	Duitschland.
Talop,	Australië.	Nelijän,	Engeland.

*) De namen onder 2 worden ook wel gebruikt.

I.

HET VOORNAAMWOORD.

HET PERSOONLIJK VOORNAAMWOORD.

De persoonlijke voornaamwoorden der drie personen zijn:

ENKELVOUD.	MEERVOUD.
ob, ik.	obs, wij.
ol, gij.	ols, gij.
om, hij.	oms, zij. (m.)
of, zij.	ofs, zij. (vr.)
os, het.	

Men beteekent *on*.

II.

HET WERKWOORD.

De werkwoorden zijn in de wereldtaal regelmatig en gaan in de onbepaalde wijs op *ön* uit:

tikön, denken.

Neemt men dien uitgang (*ön*) weg, dan blijft de wortel van het werkwoord over:

tik(ön), denk(en).

Aan dezen wortel worden de voornaamwoorden gehecht, om den persoon van het werkwoord uit te drukken:

tikob, ik denk.
tikol, gij denkt.
tikom, hij denkt.

Het tegenwoordig deelwoord wordt gevormd door *öl* achter den wortel des werkwoords te voegen:

laböl, hebbende.
slipöl, slapende.
löföl, beminnende.

Het verleden deelwoord wordt gevormd door *e* vóór en *öl* achter den wortel des werkwoord te voegen:

<i>elaböl,</i>	gehad (hebbende).
<i>eslipöl,</i>	geslapen (hebbende).
<i>elöföl,</i>	bemind hebbende.

Het toekomstend deelwoord wordt gevormd door *o* vóór en *öl* achter den wortel des werkwoords te voegen:

<i>olaböl,</i>	zullende hebben.
----------------	------------------

Het verleden deelwoord der lijdende werkwoorden — later.

III.

HET WERKWOORD.

(*Vervolg.*)

AANTOONENDE WIJS.

ONVOLTOOID TEGENWOORDIGE TIJD.

labob,	ik heb.
labol,	gij hebt.
labom,	hij heeft.
labobs,	wij hebben.
labols,	gij hebt.
laboms,	zij hebben.

Hier volgen de andere vormen en dit passe men bij de overige tijden toe.

labof,	zij heeft.
labos,	het heeft.
labon,	men heeft.
labofs,	zij hebben. (vr. m.)

ONVOLTOOID VERLEDEN TIJD.

Deze tijd wordt gevormd door *ä* vóór aan den wortel des werkwoords te voegen:

älabob,	ik had.
älabol,	gij hadt.
älabom,	hij had.
älabobs,	wij hadden.
älabols,	gij hadt.
älaboms,	zij hadden.

Volgen de andere vormen.

älabof,	zij had.
älabos,	het had.
älabon,	men had.
älabofs,	zij hadden. (vr.)

Tracht het voorafgaande goed te begrijpen, leer het van buiten, zoowel als de navolgende werkwoorden, en ga dan tot de oefeningen ter vertaling over.

labön,	hebben.	pelön,	betalen.
penön,	schrijven.	sumön,	nemen.
lilädön,	lezen.	sükön,	zoeken.
lemön,	koopen.	tuvön,	vinden.
selön,	verkoopen.	lobön,	prijzen.

OEFENINGEN OM TE VERTALEN.

1.

Labol. Pelol. Penom. Labof. Tavobs. Lemob. Seloms.
 Pelofs. Lobob. Lemom. Labob. Pelobs. Lemol. Selob.
 Lobols. Penob. Labof. Pelob. Lobobs. Selom. Lobol. Labon.
 Laböl. Pelom. Tuvob. Epelöl. Pelols. Tuvoms. Tuvom.
 Penöl. Penobs. Tuvols. Lemom. Eloböl. Laboms. Selol.
 Pelos. Lemon. Labom. Sumöl. Tuvol. Penön. Selon. Labofs.
 Lemobs. Penols. Penon.

2.

Lilädob. Äpelob. Lemol. Älemol. Lobol. Lemobs.
 Äselol. Äpenob. Älilädols. Äpenobs. Älobom. Äseloms.
 Äselom. Älilädol. Älemols. Lilädof. Lilädoms. Älobom.
 Sumön. Lobob. Ätuvols. Lobof. Äpeloms. Penol. Sükol.
 Älabob. Tuvon. Lilädofs. Tuvöl. Etuvöl. Älemoms.
 Lilädoms. Selob. Elemöl. Tuvol. Loboms. Sumon. Älobob.
 Lilädobs. Lilädöl. Äpelob.

3.

*) Ik heb. Gij betaalt. Hij prijst. Zij vindt. Men zoekt.
 Wij schrijven. Gij leest. Zij verkoopen. Zij koopen. Gij
 hebt. Hij vindt. Schrijven. Geschreven. Zij vinden. Ik zoek.
 Hij schrijft. Zij leest. Wij verkoopen. Ik prijs. Gij vindt.
 Gelezen. Gezocht. Men leest. Gij koopt. Wij prijzen. Wij
 lezen. Wij koopen. Vindende. Hij heeft. Ik betaal. U prijst.
 Ik vind. Wij hebben. Gij verkoopt. Zij hebben. Wij vinden.
 Zij heeft. Men prijst. Zij betaalt. Zij betalen. Verkocht.

*) Onthoud voor al de oefeningen: Als niet bepaald aangegeven
 wordt, en het ook niet uit den zin af te leiden is, dat de tweede
 persoon in het enkel- of meervoud moet staan, gebruik dan steeds
 het enkelvoud. Beschouw ook in een dergelijk geval de derde persoon
 meervoud steeds als mannelijk.

Ik had. Gij preest. Hij vond. Zij zocht. Zij schreef.
 Wij lazen. U kocht. Zij verkochten. Hebbende. Gij koopt.
 Men had. Zij prees. Gij vindt. Zij schreven. Hebben. Hij
 betaalde. Zij prezen. Gij laast. Betaalende. Men verkocht.
 Men vond. Zij hadden. Men schreef. Gij schreeft. Schrijven.
 Lezende. Wij zochten. Zij lazen. Zij verkocht. Zij zochten.
 Ik schreef. Ik las. Betaald. Ik kocht. U kocht. Wij vonden.
 Zij schreven.

IV.

HET WERKWOORD.

(*Vervolg van bl. 15.*)

AANTOONENDE WIJS.

VOLTOOID TEGENWOORDIGE TIJD.

Deze tijd wordt gevormd door *e* vóór aan den wortel
 des werkwoords te voegen:

elabob,	ik heb gehad.
elabol,	gij hebt gehad.
elabom,	hij heeft gehad.
elabobs,	wij hebben gehad.
elabols,	gij hebt gehad.
elaboms,	zij hebben gehad.

Volgen de andere vormen: of, os, enz. *zie bl. 14.*

logön,	zien.	nemön,	noemen.
lilön,	hooren.	golön,	gaan.
sagön,	zeggen.	gonön,	loopen.
mekön,	maken.	pükön,	spreken.
dunön,	doen.	vipön,	wenschen.
nolön,	weten.	vobön,	werken.
visitön,	bezoeken.	fidön,	eten.
givön,	geven.	smilön,	lachen.
tidön,	onderwijzen.	studön,	studeeren.
säkön,	vragen.	finön,	eindigen.

Leer elken tijd grondig van buiten, ook de telkens volgende
 werkwoorden en herhaal dikwijls de vorige.

5.

Logob. Ägivon. Enolon. Golof. Pükon. Äsäkol. Golof. Älogols. Elilof. Vipon. Ägivobs. Evobom. Ävobon. Finobs. Säkol. Ädunob. Enolols. Änolols. Vipobs. Givom. Mekön. Emeköl. Ämekon. Efinol. Äsagom. Elilofs. Lilob. Vipol. Fidob. Golol. Efinobs. Elogob. Golof. Emekols. Efidon. Enolob. Emekon. Enolol. Änolol. Nolol. Givön. Gonofs. Studob.

6.

Efidöl. Sagol. Säkon. Givols. Äpükob. Pükob. Ägivol. Fidol. Äfidols. Visiton. Fidols. Gonobs. Gonob. Äsäkon. Äpükobs. Äsagom. Visitoms. Nemobs. Älilos. Nemon. Dunoms. Gonöl. Ätidols. Studol. Estudol. Älilom. Elilom. Lilom. Ämekob. Egonöl. Golofs. Gonofs. Studob. Ägonom. Gonol. Egolöl. Säkob, Logon. Elogon. Egivols. Esagol. Nemol.

7.

Ik zie. Ik zag. Ik heb gezien. Gij doet. Hij geeft. Zij heeft gegeten. Men sprak. Hij werkt. Wij lachen. U vraagt. Men liep. Zij maakt. Hooren. Wij hebben gehoord. Zij wisten. Hij onderwijst. Hij heeft onderwezen. Ik bezoek. Ik at. Wij loopen. Gehoord. Wij gingen. Ik ga. Zij weet. Zij wist. Men bezoekt. Gij noemt. Zij at. Wij zeggen. Zij hebben gezegd. U ziet. Hij hoorde. Het heeft gedaan. Wij onderwezen. Geëindigd.

8.

Ik lach. Gij hebt gevraagd. Hij zag. Men deed. Zij bezocht. Ik wenschte. Men heeft gewerkt. Wij spraken. Zij hebben gelachen. Wij gaven. Wij deden. Wij hebben gewerkt. Men studeerde. Het vroeg. Gij aat. Gij hebt

gegeten. Ik hoorde. U wist. Men gaf. Men noemde. Gij hebt gesproken. Zij wenschen. Zij wenscht. Zij wenschte. Hij eindigde. Men hoorde. Gij hebt gehoord. Men heeft gemaakt. Men ziet. Gaan. Vragende.

V.

HET WERKWOORD.

(*Vervolg van bl. 17.*)

AANTOONENDE WIJS.

VOLTOOID VERLEDEN TIJD.

Deze tijd wordt gevormd door *i* vóór aan den wortel des werkwoords te voegen:

ilabob,	ik had gehad.
ilabol,	gij hadt gehad.
ilabon,	hij had gehad.
ilabobs,	wij hadden gehad.
ilabols,	gij hadt gehad.
ilaboms.	zij hadden gehad.

Volgen de andere vormen: of, os, enz. *zie bl. 14.*

blibön,	blijven.	klotön,	kleeden.
pledön,	spelen.	slipön,	slapen.
smokön,	rooken.	siedön,	zitten.
fögetön,	vergeten.	kanön,	kunnen.
sedön,	zenden.	vokön,	roepen.
kölön,	verven.	blekön,	breken.
kömön,	komen.	senön,	voelen.
binön,	zijn.	löfön,	beminnen.
vilön,	willen.	kipön,	houden.
polön,	dragen.	lifön,	leven.

Leer van buiten en herhaal de vorige werkwoorden, om de navolgende opgaven vaardig te vertalen.

10.

Binob. Smokol. Sedobs. Pledob. Fögetom. Sedob.
 Pledom. Äkölob. Kömob. Blibof. Ivilom. Äbinom. Sedol.
 Äkömob. Äsedof. Blibom. Kömofs. Smokob. Fögetob.
 Ekölöl. Kömols. Äkömols. Äkömobs. Fidob. Binoms.
 Binols. Pledoms. Esedoms. Ikölobs. Kömoms. Äbliboms.
 Pledol. Vipol. Efögeton. Äbinol. Äpledof. Evilom. Evilos.
 Ivilof.

9.

Kömol. Efidos. Kömofs. Ismilol. Binon. Epledobs.
 Äsmokol. Ekölon. Äbinon. Binof. Efögetobs. Ikömom.
 Vilofs. Binobs. Isedof. Kömos. Äkömos. Blibof. Eviloms.
 Esmilols. Kömon. Kömobs. Ivilon. Ifidols. Äfidol. Kanof.
 Vilos. Äsmilom. Kömof. Eklotöl. Eslipöl. Ävilob. Ipledob.
 Äfinol. Ikölon. Äpükof. Äblibobs. Eköloms. Äpledob. Binol.
 Evilos.

11.

Zij schrijft. Ik had. Gij laast. Ik hoorde. Gij aat.
 Men zeide. Gij spreekt. Hij is. Hij wilde. Zij sprak. Wij
 schreven. Zij had gekocht. Schrijvende. Ik had gezien.
 Gij hebt gezegd. Zij hadden gegeven. Zij loopt. Men sprak.
 Wij zijn. Zij wil. Men heeft verkocht. Geschreven. Hij
 kwam. Gij schreeft. Men wil. Hij had. Hij betaalde. Hij
 las. Zij heeft gehad. U heeft. Zij heeft gegeven. Ik vraag.
 Ik vroeg.

12.

Zij gaf. Zij was. Wij waren geweest. Wij zijn. Ik zag.
 U ziet. Men had gehoord. Gij komt. Ik had geschreven.

Wij hadden. Ik kocht. Hij wist. Men nam. Men had.
 Hij heeft betaald. Zij hebben gehad. Men heeft gezegd.
 Zij ging. Ik heb geschreven. Zij hebben gehoord. Ik had
 betaald. U zocht. Men las. Men had gezien. Ik zeide.
 Men had gezegd. Zij at. Wij liepen. Men loopt. Men had
 gesproken. Hij kwam. Zij kwam. Wij wilden. Zij kan.
 Zij kunnen.

VI.

HET ZELFSTANDIG NAAMWOORD.

GESLACHT.

De wereldtaal onderscheidt een *natuurlijk* geslacht,
 echter geen *woordgeslacht*.

Is het geslacht van een woord niet kenbaar, dan
 beschouwt men het woord als mannelijk.

Van de mannelijke woorden vormt men vrouwelijke
 door vóórplaatsing van *ji*:

blod,	de broeder.
jiblod,	de zuster.
lein,	de leeuw.
jilein,	de leeuwin.

De onzijdige woorden zijn kenbaar aan den uitgang *os*:

gudikos,	het goede.
vietikos,	het witte.

Enkele woorden hebben voor het vrouwelijk geslacht
 een eigen vorm:

mot,	de moeder.
vom,	de vrouw.
läd,	de dame.
vomül,	de jongejuffrouw.

GETAL.

Het getal wordt onderscheiden in enkelvoud en meervoud.

Het meervoud wordt gevormd door achtervoeging van *s*:

fat,	vader;	fats,	vaders.
süt,	straat;	süts,	straten.

N A A M V A L.

De wereldtaal heeft vijf naamvallen.

ENKELVOUD.

De eerste naamval is het woord zonder verandering:

blod,	de broeder.
jiblod,	de zuster.
böd,	de vogel.
del,	de dag.

De tweede naamval wordt gemaakt door aanhechting van *a*:

bloda,	des broeders (van den broeder).
jibloda,	der zuster (van de zuster).
böda,	des vogels (van den vogel).
dela,	des dags (van den dag).

De derde naamval door aanhechting van *e*:

blode,	den broeder (aan den broeder).
jiblode,	de, der zuster (aan de zuster).
böde,	den vogel (aan den vogel).
dele,	den dag (aan den dag).

De vierde naamval door aanhechting van *i*:

blodi,	den broeder.
jiblodi,	de zuster.
bödi,	den vogel.
deli,	den dag.

De vijfde naamval is het woord zonder verandering, doch voorafgegaan door *o*:

o blod!	o broeder!
o jiblod!	o zuster!
o böd!	o vogel!
o del!	o dag!

Deze vijfde naamval is de aangesproken persoon. De *o* mag in schrift en druk wel weggelaten worden, doch in de spreektaal moet ze steeds gebruikt worden.

MEERVOUD.

De eerste naamval meervoud wordt gemaakt door *s*.

De tweede	"	"	"	"	"	<i>as.</i>
De derde	"	"	"	"	"	<i>es.</i>
De vierde	"	"	"	"	"	<i>is.</i>
De vijfde	"	"	"	"	"	<i>s</i>

met voorafgaande *o*.

1. blods,	de broeders.	1. jiblods,	de zusters.
2. blodas,	der broeders.	2. jiblodas,	der zusters.
3. blodes,	den broeders.	3. jiblodes,	den zusters.
4. blodis,	de broeders.	4. jiblodis,	de zusters.
5. o blods!	o broeders!	5. o jiblods!	o zusters!

1. böds,	de vogels.	1. dels,	de dagen.
2. bödas,	der vogels.	2. delas,	der dagen.
3. bödes,	den vogels.	3. deles,	den dagen.
4. bödis,	de vogels.	4. delis,	de dagen.
5. o böds!	o vogels!	5. o dels!	o dagen!

VII.

HET LIDWOORD.

De wereldtaal heeft eigenlijk geen lidwoord, zoodat *blod* zoowel *DE broeder* als *EEN broeder* en *broeder* beteekent. Men moet dus vertalen, zooals de zin het vordert.

Moet men echter eene vertaling van het Nederlandsche lidwoord hebben, dan gebruikt men als lidwoord van bepaaldheid *el* en als lidwoord van eenheid *un*.

Dit kan vooral het geval zijn bij eigenamen en onverbuigbare woorden.

Louis XVI^{id} (balsemälid) äbinom peñanan in el Temple.

Lodewijk XVI was gevangene in den Tempel.

Älogob uni dandy.

Ik zag een pronker.

Het lidwoord wordt voor het naamwoord geplaatst, en volgt de verbuiging.

Zorg dat gij het voorafgaande over geslacht, getal en naamval goed kent, leer daarna de woorden op bladz. 4, letter A, om de volgende opgaven te kunnen maken. Let op de naamvallen.

13.

God, fat menas. Man paga. Söl doma. Son penom
fate. Bels läna. Zif labom domis. Labob moti. Labom
kavi mana. Doms laboms cemis, kavis. Nef epelom lödi
nöka. Tuvob lödi. Tuvol puli. Söls äseloms fotis. Isükof
soni. Lilädobs bukis söla. Esükol fati. Lobobs cemi läda.
Fat äpenom söle paga. Äsumof häti fata. Pul pelom.
Lemoms domi nefa. Fotes sölas läna. Iloboms cilis läda.
Mot äpenof sone. Doms laboms mönis. Cems laboms völis.

14.

Söla. Nefe. Mens. Nökas. Domi. Mönes. Xän. Pagis.
Belas. Fots. Kukas. Doma läda. Yane. Ciles mota. Penob
fate. Labof nefi. Selom domi. Lemon lödis. Puls ilaboms.
Pop zifa. O böds fota! Fats lilädoms. Vom sükof cili.
Yan cema. Pelob söle domi. Logof nufi doma. Cils ällilä-
doms. Pul paga logom söli zifa. Man zifa lilom puli paga.
Fotes nöka. Pul penom, äpenom, epenom, ipenom.

15.

De zoon. De zoon des vaders. Het kind der moeder.
De jongen schrijft. De oom van den jongen 1) leest. Aan
den neef 2) der moeder. Van den man der vrouw. De
man koopt. De neef leest. Aan den heer des huizes. Van
de dame. Ik koop. De vader kocht. Aan de kamer der
moeder. Van de kamer des vaders. Aan den kelder. Ik
schrijf den vader. Hij prijst het kind. Aan de stad. Des
dorps. Aan den man des dorps. Aan het bosch. De

---

1) Bezit of afkomst steeds uitdrukken door den 2en naamval.

2) In zulke gevallen steeds den 3en naamval.

wand der kamer. De muur van het huis. Ik verkoop. Ik schrijf.

16.

De vader heeft het huis gezien. De moeder koopt. De kinderen schrijven aan den vader. De zoon vond den oom. De neef van den vader prijst den zoon van den oom. De kamer der moeder. Hij zoekt den heer. De moeder sprak. De zoon heeft gesproken. De vrouw koopt, kocht, heeft gekocht. De deur van de kamer. De neef betaalde het volk der stad. De mannen van het dorp. Zij zoeken de nichten. De wanden van de kamers. De muren der huizen. Aan de huizen der heeren. De heer schrijft. De dame leest. Hij heeft de bosschen der heeren gezien.

17.

Wij zien de straten der stad. Aan de brug der plaats. Hij gaat. Zij ging. Ik loop. Zij geeft den vader den hoed. De jas van den jongen. De oom neemt de laarzen. De vuist van den oom. De neef ziet den oom. De arm van de dame. De hand van het kind. Het jaar heeft maanden, weken, dagen, uren. De borstel van de moeder. Het haar van het hoofd des kinds. Ik zie de oogen van den jongen. Hij ziet de tanden der kinderen. De tante hoort de jongens. Hij onderwijst de kinderen van den heer des dorps. De jongen roept het meisje. De oom hoort de nicht.

18.

Wij hebben oogen, ooren, handen, voeten. Aan de dagen der week. Van de maanden des jaars. Zij eet. Hij at. Wij hebben gegeten. De jongen ziet den heer des huizes. De heer sprak den oom. Het meisje heeft ge-

sproken. Het hoofd des lichaams. Ik vroeg vader den
hoed van den jongen. O moeder, het kind lacht! De oom
verft de trap des huizes. De neus van den jongen. De
kin van het meisje. De arm van den man. De hand van
de vrouw. Wij noemen de volken der landen. Zij bezoeken
de velden van den heer. Zij vraagt vader den borstel.

VIII.

ENKELE WOORDEN.

BIJWOORDEN.		VOEGWOORDEN.	
si,	ja.	e ²⁾ ,	en.
no,	neen.	i,	ook.
is,	hier.	u,	of.
us,	daar.	ab ³⁾ ,	maar, doch.
nu,	nu.	sod ⁴⁾ ,	maar, doch.
suno,	weldra.	bi,	omdat.
ti,	bijna.	as,	als.
tu ¹⁾ ,	te.	das,	dat.
vemo,	zeer.	ibo,	want.

VOORZETSELS⁵⁾.

ko,	met.	de,	van.
lä,	bij.	se,	uit.
plo,	voor.	ve,	langs.
nen,	zonder.	sa,	benevens.

1. b. v. tu gudik, te goed.

2. Vóór een klinker, om wille der welluidendheid, schrijve men *ed, id, ud*; *kömom ed ob. Ke* in plaats van *ko*: *Ke obs.* Ook *ple* in plaats van *plo*: *Ple ol.* *)

3. Na bevestiging, b. v. *logob fati*; *ab no logob moti*.

4. Na ontkenning, b. v. *no logob blodi*; *sod jiblodi*.

5. Na deze voorzetsels komt de 1e naamval.

*) 2 wordt door velen niet gevolgd.

IX.

HET WERKWOORD.

(Vervolg van bladzijde 19.)

De ontkennende vorm des werkwoords wordt gemaakt door *no* vóór het werkwoord te plaatsen:

no labob,   ik heb niet.
no elogobs,   wij hebben niet gezien.

De vragende vorm wordt gemaakt door *li* vóór het werkwoord te plaatsen:

li labol?   hebt gij?
li älihof?   hoorde zij?

De vragend-ontkennende vorm wordt gemaakt door *no li*:

no li laboms?   hebben zij niet?
no li kömol?   komt gij niet?

Li wordt ook wel met een verbindingsteeken achter het werkwoord geplaatst:

labol-li?   hebt gij?
no laboms-li?   hebben zij niet?

Leer het voorafgaande goed, alsook de woorden B op bladz. 5, om de volgende opgaven vaardig te vertalen.

19.

Li pledobs? No li smokol? Li elöfoms? No li evokols?
Kanob. Li kanol? No äslipob. No li äblekof köpi? No li
ismilom? Sons fata no binoms is. Li golobs ko fat e mot?
No, golobs ko fat. Golol ko nöke e nef. Li sükols hätis
e gunis, u butis e jukis? No sükobs. Esükobs. Laboms
keni e köpi. Fögetom buki, ab fögetob pöpi, peni e nigi.
Penof nöke ko pen e nig fata. Ägivof xoles e kunes yebi
e yöbi. No kanobs givön celis e figis. Li kanom givön
leli e tüni? Li binoms mugs is? No, rats binoms is. Pul
pledom ko dog söla, e ko jikat voma.

Li epelol? Si. Li ipelobs? No. Li kömom? No nolob. No li äbinoms us? No nolob. Li vobol ko man paga u ko nef söla? No vobob. Li elogol loki mota u böki pula. Elilob goki. Cuk äfidom tilis. Elogof celis e lufis vomas. Ilemofs bälis. Seloms zebi u zabi. Mot givof ciles keki e bodi ko kaf. Golob vokön fati e nefi. Li lilädol bukis? No, no lilädob. Penob ko pen jibloda. Li blibol is, o söl? Si, o pul! Li kömol lä mot? No, kömob al logön domi. Möbs cema binoms lä nök. Mugs e rats domas. Li elogol tilis cuka? Igivof cile vati e bodi. Igivob supi e miti.

Ik zie den man niet. Ziet gij den man? Geeft zij den jongen koek met brood. Heeft de ezel gras en klaver? Studeeren de kinderen? Neen, zij studeeren nu niet. Zij spelen daar. Wij zoeken de boeken des vaders en de pennen van den neef. Ik heb de kan, gij hebt den beker en zij hebben den wijn en het bier. De jongen geeft de laarzen en de schoenen aan de moeder. Ik kom met oom bij neef. De heer van de stad schrijft aan den man van het dorp. Ik kan zien. Ik kan den man zien. Ik kan den man daar bij de brug zien. Kunt gij vader zien? Hebt gij den muur van de stad gezien? Neen, ik heb den muur niet gezien.

Hoort gij den haan, jongen? Ja, en ik zie den haan ook met de kippen. Ziet gij den visch? Bij de brug loopt de ezel bij den os. Aan het behangsel der kamer van de moeder. De jongens hebben boeken, papier, pennen en inkt. Hebt gij kersen, druiven en vijgen gekocht? Neen, wij hebben peren, appelen en beziën gekocht. Spreekt vader

met den heer? Neen, vader spreekt met de dame. Wij aten het vleesch der koe. Spelen de kinderen bij de brug? De jongens hebben de boeken niet vergeten. Rookt gij? Ja, ik rook. Maakt gij doozen? Neen, ik maak kisten. De dieren zoeken gras. Komt gij niet? Neen, ik blijf hier zitten bij den hond.

X.

HET WERKWOORD.

(*Vervolg van bladzijde 28.*)

AANTOONENDE WIJS.

ONVOLTOOID TOEKOMENDE TIJD.

Deze tijd wordt gemaakt door *o* vóór aan den wortel des werkwoords te voegen:

olabob,	ik zal hebben.
olabol,	gij zult hebben.
olabom,	hij zal hebben.
olabobs,	wij zullen hebben.
olabols,	gij zult hebben.
olaboms,	zij zullen hebben.

Volgen de andere vormen. Zie bladzijde 14.

VOLTOOID TOEKOMENDE TIJD.

Deze tijd wordt gemaakt door *u* vóór aan den wortel des werkwoords te voegen:

ulabob,	ik zal gehad hebben.
ulabol,	gij zult gehad hebben.
ulabom,	hij zal gehad hebben.
ulabobs,	wij zullen gehad hebben.
ulobols,	gij zult gehad hebben.
ulaboms,	zij zullen gehad hebben.

Volgen de andere vormen. Zie bladzijde 14.

lödön,	wonen.	lönön,	behooren.
planön,	planten.	plökön,	plukken.
konön,	vertellen.	tikön,	denken.
spidön,	spoeden.	blinön,	brenge.
nägön,	naaien.	dünön,	dienen.
dlinön,	drinken.	mutön,	moeten.
getön,	krijgen.	kikön,	sluiten.

Na het voorafgaande goed geleerd te hebben, ga men over tot het leeren der woorden C op bladz. 6, om de volgende oefeningen te maken. Men denke aan herhaling.

23.

Li olabol güni? No, olabob bödis. Fat tidom soni, e son tidom dogi. Li elabol pomi? Si, elabob celis, figis, e lufis i. Cuk vokom. Vilof labön buki e no pöpi. Mutob pükön puli e no jipuli. Mäd mota binom lä man. Jip e jijip binoms lä dom. Gok e jigoks fidoms zebi. Li givol doge bodi? Odlinobs kafi e bili. No li dlinobs vini? Si, ab lä gab. Ologob domi söla e lödi läda. Li elogol lödi vomüla? Li getoms cuki? No, getoms kuni u xoli. Efögetob moni. Älemobs rabi e lüli. Li elogol göbi pafa? Si, o pul!

24.

Li nägol? Si, nägob dini. No li logol? Si, logob e lilob. Dogs laboms vulis, e cuks laboms tilis. Blinon täpi plo cem läda. Ugeton keni e köpi, u böki e bügi. Äsiedom is ed äsiedof us. Vafs rega e sifas. Li givols sifes vafis rega? Li kömom? No nolob. Si, kömom ko söl lä fot jirega. Vipobs pöpi e penis. Bäke e jote cila. Pebe fata e guge mota. Labol debi. Kal binom is. Mon binom us. Ogivob kiti. Li osedols bukis? Si, e pöpi i. Li ogolol

lä nök u lä nef? No golob, blibob is; bi mutob penön nefe läda. Li blekol keni? No, äblekob köpi. Li okömol? Si.

25.

Daar is de vlinder van het kind, en hier zijn de kwitantiën van den heer. Hebt gij een geweer, jongen? Neen, ik heb een degen. Hier is de degen. Ik heb fruit gekregen: peren, kersen, druiven en appelen. Hebt gij den aap gezien? Ja, hij at vijgen. Maar, hebt gij den beer gezien? Ja, hij dronk bier. Heeft hij ook soep gehad? Neen, hij heeft vleesch gekregen. Zal de man met den aap en den beer hier blijven? Ja, en de jongen met den eekhoorn zal ook komen. Hoort gij de eend? Ja, en ik zie ook de gans. Kunt gij verven? Ja, ik heb de doos geverfd. Houdt gij eenden? Neen, ik heb een haan met kippen.

26.

Weet gij, dat vader komt? Ja, en met vader zal oom ook komen. Wij zijn nu bij de brug. Spreekt gij met den heer van het bosch? Weldra zal ik den heer zien. De vogel heeft een worm. Ik heb een monster voor gerst. Gij zult ook monsters krijgen. Ik zal pennen, papier, inkt met couverten krijgen. Ik ga schrijven. Hebt gij den jongen brood met vleesch gegeven? Ik heb soep en vleesch gegeven; maar geen (niet) brood. Hebt gij geen brood? Neen, ik heb geen brood. Hij zal papier brengen en zij zal appelen brengen.

27.

De haan loopt met de kippen bij de deur. Hebt gij de vlinders en de mieren gezien? Zult gij den vogel krijgen? Ik heb de harp gehoord. Weldra zal ik met

oom en tante den graaf bezoeken. De sneeuw en de bergen. Geeft hij den heer geld? Ja, hij geeft geld en ontvangt de kwitantie. Ziet gij nu den beer of den man? Ik zie den beer niet, ik zie een aap. Ik zal weldra den man zien. Daar gaat hij bij het bosch en komt bij de brug. Zal hij den wissel ontvangen? Is de raaf hier? Neen, maar de pauw zit daar bij de brug.

28.

Slaapt gij? Hoort gij de stem niet van den jongen? Neen, ik slaap en blijf slapen. Nu ga ik schrijven en weldra zal ik gaan spelen. Is de spiegel een meubel? De burger staat bij het huis van den graaf en heeft het wapen van den hertog. Wij hoorden de stem van den jongen en van het meisje en den klank der harp. Spreekt gij met den vader of met de moeder? Wij zullen hier blijven en den vogel vragen. Storm zal komen. Ik hoor den donder. Ik naai het boek van den jongen. Weet gij, dat hij den hoed gevonden heeft? Neen, ik dacht, dat hij den schoen gevonden had. Zij geeft kersen en peren. De kinderen der dame hebben fruit.

XI.

HET VOORNAAMWOORD.

(Vervolg van bladz. 13.)

PERSOONLIJKE VOORNAAMWOORDEN.

Eerste persoon.

ENKELVOUD.

1. ob, ik.
2. oba, mijns, mijner, (van mij).
3. obe, mij, me, (aan mij).
4. obi, mij, me.

MEERVOUD.

1. obs, wij, we.
2. obas, ons, onzer, (van ons).
3. obes, ons, (aan ons).
4. obis, ons.

Tweede persoon.

ENKELVOUD.

1. ol, gij, ge.
2. ola, uws, uwer, (van u).
3. ole, u, (aan u).
4. oli, u.

MEERVOUD.

- ols, gij, ge.
- olas, uws, uwer, (van u).
- oles, u, (aan u).
- olis, u.

Derde persoon.

MANNELIJK.

ENKELVOUD.

1. om, hij.
2. oma, zijns, zijner, (van hem).
3. ome, hem, (aan hem).
4. omi, hem.

MEERVOUD.

- oms, hij, ze.
- omas, huns, hunner, (van hen).
- omes, hun, ze, (aan hen).
- omis, hen, ze.

VROUWELIJK.

ENKELVOUD.

1. of, zij.
2. ofa, haars, harer, (van haar).
3. ofe, haar, (aan haar).
4. ofi, haar.

MEERVOUD.

- ofs, zij ze.
- ofas, haars, harer, (van haar).
- ofes, haar, ze, (aan haar).
- ofis, haar, ze.

ONZIJDIG.

ENKELVOUD.

1. os, het, 't.
2. osa, zijns, zijner.
3. ose, het, 't.
4. osi, het, 't.

Onzijdig meervoud = mannelijk meervoud, zoo niet het natuurlijk geslacht onderscheid maakt.

Leer de verbuiging en dan de woorden D op bladzijde 7 nauwkeurig van buiten, en daarna het volgende.

Ik heb den sleutel.
 Gij betaalt den hamer.
 Hij prijst den jongen.
 Zij kleedt het kind.
 Men neemt het geld.
 Wij vinden den weg.
 Zij verkoopen den molen.
 U zoekt het couvert.

Ik zie u.
 Gij prijst hem.
 Zij kleedt mij.
 Hij dient u.
 Men roept ons.
 Wij zenden hem.
 Zij hooren ons.
 U bezoekt mij.

Ik prijs u niet.
 Gij zocht hem niet.
 Hij roept ons niet.
 Zij vindt mij niet.
 Wij bezoeken hen niet.
 Zij vergeten haar niet.

Ik vraag den gulden niet.
 Gij dient den man niet.
 Hij vergeet het werk niet.
 Zij zendt het laken niet.
 Men verft de deur niet.
 Wij willen de hel niet.
 U koopt het huis niet.
 Zij dragen de kast niet.

Labob kiki.
 Pelol fögi.
 Lobom puli.
 Klotof cili.
 Sumon moni.
 Tuvobs vegi.
 Seloms müli.
 Sükol kövi.

Logob oli.
 Lobol omi.
 Klotof obi.
 Dünom oli.
 Vokon obis.
 Sedobs omi.
 Liloms obi.
 Visitol obi.

No lobob oli.
 No sükol omi.
 No vokom obis.
 No tuvof obi.
 No visitobs omis.
 No fögetoms ofi.

No säkob floni.
 No dünol mani.
 No fögetom vobi.
 No sedof klöfi.
 No kölon yani.
 No vilobs höli.
 No lemol domi.
 No poloms bögi.

Zie ik u niet?	No li logob oli?
Prijst gij mij niet?	No li lobol obi?
Zoekt hij ons niet?	No li sükom obis?
Roept zij haar niet?	No li vokof ofi?
Hooren wij hem niet?	No li lilobs omi?
Noemen zij u niet?	No li nemoms oli?
Vergeet u ons niet?	No li fögetol obis?
Vindt men hen niet?	No li tuvon omis?

Ik schrijf hem een woord.	Penob ome vödi.
Gij zegt ons het jaar.	Sagol obes yeli.
Hij geeft u het geld.	Givom ole moni.
Zij vraagt mij den weg.	Säkol obe vegi.
Wij zenden hun het koren.	Sedobs omes gleni.
Wij verkoopen haar de rozen.	Selobs ofe lolis.

29.

Hebt gij mij bij vader gezien? Zal neef u de appelen en peren betalen? Ik heb hem geschreven. Zullen zij hem weldra het huis verkoopen? Zal de heer u zien? Neen, hij zal mij niet zien; hij zal u of haar zien. Ik heb hem bij u gezocht. Zij heeft ons kersen, peren en appelen verkocht. Zal men bij u gerst koopen? Hebt gij bij hem de rekening gezien? Ik heb bij hem geen rekening gezien. Hoor ik den haan? Ja, daar is hij met de kippen. Zult gij vader zeggen, dat ik hier geweest ben? Ja, en ook, dat ik u gesproken heb. Ik weet, dat hij met hem en haar bij u geweest is.

30.

Zult gij ons bezoeken of moeten wij u bezoeken? Hij had ons papier en inkt gegeven en wij hadden hem geld

gegeven. Onderwijst gij hem of haar? Ik zal u onderwijzen. Maakt gij den beker van tin of van zink? Zal zij met ons gaan? Spreekt gij haar? Ja, bij oom. Wenschen zij ons te spreken? Lacht gij? Ja, ik lach. Vraagt gij mij geld? Neen, ik geef u geld. Is hier vuur? Ja; vuur, licht en lucht. Blijft gij bij ons? Ja, wij zullen gaan spelen. Rookt gij, jongens? Ik rook. Ik rook ook en hij rookt ook. Komt gij niet bij de tafel zitten? Ja, wij komen, Willy.

XII.

HET WERKWOORD.

(*Vervolg van bladzijde 30.*)

VOORWAARDELIJKE WIJS.

ONVOLTOOID VERLEDEN TOEKOMENDE TIJD.

Voor dezen tijd neemt men den vorm van den onvoltooid verleden tijd (zie blz. 15) met aanhechting van *öv*:

älaboböv,	ik zou hebben.
älabolöv,	gij zoudt hebben.
älabomöv,	hij zou hebben.
älabobsöv,	wij zouden hebben.
älabolsöv,	gij zoudt hebben.
älabomsöv,	zij zouden hebben.

Volgen de andere vormen. Zie blz. 14.

plöpön,	gelukken.	mödön,	vermeerderen.
lenadön,	leeren.	sukön,	navolgen.
kanitön,	zingen.	deblinön,	halen.
flutön,	fluiten.	flapön,	slaan.
dlenön,	weenen.	sustanön,	opstaan.
tävön,	reizen.	mogolön,	vertrekken.
kälön,	verplegen.	jekön,	schrikken.
befulön,	vervullen.	juitön,	genieten.

Leer hierna de woorden E bladz. 8 en maak dan de volgende opgaven. Laat de eigennamen onveranderd — hierover later. Let wel op de naamvallen.

31.

Li pükol de klöf mota, o Wilhelm? No, o Marie! äpükob de stib bloda. Sol e mun givoms obes liti. Li siedol lä fön, o Theo? Egonob, o Henri! e nu siedob. Li esäkol flene glöbis? No, äsäkob spiti plo man. No li äblibolöv is, o Anna? Si, oblinob ole flolis e flukis. No li äkömömöv? No nolob, o Dora! Äkonomöv oles de vol; ab no efinom jeni sida. Li elemon is tini, tüni e ziki? Si, ed älemömöv i leli. Li dlenol, o blod? No li ädlenoböv, o jiblod! eflapon obi. Li elilof konön jeni glena? No, äpükon de nims, ed ekonob de stags e spigs. Li ämogolöv nu, o Floor? Si, o flen Victor!

32.

Li getoms stonis plo dom? Si. Li kipol bödis, o Charles? Si, labob staris e flinis. Li givol omes sidi? Si, e dökes e ganes givob bodi. Li fidol pomi? Si, löfob bünis e celis. No li löfol lufis? Si, e bälis i. Li ägetolöv moni al lemön pöpi, penis e nigi? Si, mutob penön. Li äsedolsöv podis? Elabobs podis; e nu labobs moni al pelön sidi bödas. No li epelol? No. No li opelol? Si, opelob. Li ägolomöv dunön spati? Si, ko blod e jiblod. Lol binom flol flolas. No li dlinol, o Johan? Si; ab li labol bili? No labob bili. Li vilol vini? No löfob vini, o Paul!

33.

De broek van den jongen en de kousen van het meisje zijn bij den stoel der moeder. Zoudt gij den vriend bij de rivier gezien hebben? Hij heeft de flesch en het

glas gebroken. Schrijft gij aan den broeder en aan de zuster? Vlas, koren en maïs zijn gewassen. De bladeren, bloemen en vruchten der boomen van den tuin des ooms en der tante. Hebt gij het vel van de hand des jongens gezien? Heeft zij u de bloemen gegeven? Walter had den man bij de brug gezien met den neef van de gravin? De ooievaar staat te slapen. Zult gij de deur sluiten? Neen, ik sluit de kast. Hier is een kan met sterkedrank. De drank is voor den man bij het bosch.

34.

Hebt gij geen stijfsel, Cor? Neen; maar ik heb lijm. Hier zijn krammen en spijkers en daar zijn hamer, boor en vijl. Moet ge een kist maken, Victor? Neen, Antoon, ik moet een kast maken. Zou het kind een boek krijgen? Het kind zal geen boek krijgen. Zou hij niet met vader komen? Neen, hij komt niet. Hebt gij hem bij de laan van den tuin gezien? Neen, Adriaan, ik heb hem niet gezien. Wij zouden bloemen plukken; maar wij moeten nu werken. Zal hij hier blijven, Ernest? Zoudt gij eene wandeling doen, vrienden? Wij krijgen storm. Hebt gij het boek, zus? Hier, Hubert! Nu zal ik het boek naaien. Naait gij niet, jongen? Neen, Dora, ik ga zaad halen voor de vogels, voor de spreeuwen en vinken.

XIII.

HET WERKWOORD.

(Vervolg van bladzijde 37.)

VOORWAARDELIJKE WIJS.

VOLTOOID VERLEDEN TOEKOMENDE TIJD.

Voor dezen tijd neemt men den vorm van den voltooid verleden tijd (zie blz. 19) met aanhechting van *öv*:

ilaboböv,	ik zou gehad hebben.
ilabolöv,	gij zoudt gehad hebben.
ilabomöv,	hij zou gehad hebben.
ilabobsöv,	wij zouden gehad hebben.
ilabolsöv,	gij zoudt gehad hebben.
ilabomsöv,	zij zouden gehad hebben.

Volgen de andere vormen. Zie bladz. 14.

depenön,	afschrijven.	bumön,	bouwen.
lesavön,	bewaren.	lovegolön,	overslaan.
lestimön,	hoogachten.	plifön,	vouwen.
benovipon,	feliciteeren.	danön,	danken.
spodön,	correspondeeren.	kötön,	snijden.
yufön,	helpen.	gutön,	proeven.
kostön,	kosten.	bölüdön,	verliezen.
fügön,	vluchten.	neletön,	hinderen.
smelön,	ruiken.	senön,	voelen.

Leer het voorafgaande, vervolgens de woorden F bladz. 9. Zoo gij gemakkelijk en aangenaam wilt vertalen, zorg dan de woorden goed in 't geheugen te hebben. Daartoe is het dikwijls herhalen der woorden zeer noodzakelijk.

35.

Li egutol fömadi? Li vilol juegi, o Lena? Danob oli, o Marie! Benovipob oli ko mot, o Christine! Li spodoms ko gab? No, spodoms ko nef gaba. Li labol kaneritis, o Pierre? Si, labob kaneritis e galitis. O mot! no labob nudodi. Li ilaboböv namategis fata. Spatini fata elogob lä jadiel jinefa. Li flapol jevali? No flapob jevali, flapob cuki. Jekom obi. Li lilol galiti, o Laura? Si, e logob omi i lä bim. No li fögetol bödis? No, o söl! Li odeblinoms milegi, miligi e fömadi? Si, ed odeblinof tiedi, juegi, jokoladi e leüli. Pul dlenom; bi eflapom omi.

No li logol smahäti pula, o jiblod? Logob häti, no smahäti. Li ägetolöv pokagloki de nök? Si, ed ogetol jadieli de jinök. Mug! mug! No mutol flapön omi. Li jikol? Golob deblinön jikati? Li vilols kafi u tiedi? Li vilol labön kafi ko milig e jueg? Si, o mot! Ilaboböv bili ko bod e fömad. Ilaboföv ple ob nudodi. No li labol seni? Si, si, flapol. Smelob ko nud, pükob ko mud, senob ko nams e futs. Li ilogol gili? No gili; sod logob lugili. Li planom gadan bimis? No nolob. Li äplanomöv omis? Si, o fien!

Zoudt gij den mantel bij den heer gebracht hebben? Ja, en wij zouden de dassen ook gebracht hebben; maar wij hebben geene dassen ontvangen. De paraplu en de parasol staan bij de deur met den wandelstok. Ik zie met de oogen en hoor met de ooren. Wij ruiken met den neus en voelen met de vingers. Hebt gij brood, boter en kaas gehad? Ja, en wij hebben ook koffie met melk en suiker gehad. Ziet gij de kaars met den kandelaar? Is de olie hier, Bella? Ja, moeder, en de azijn ook. Slaat gij den hond, jongen? Ja, ik sla hem. Gij hadt de kat moeten slaan; zij heeft den vogel genomen.

De mees, de specht en de vink eten. De nachtegaal fluit en de kanarievogel zingt. Zou zij de handschoenen hebben? Ik denk, dat moeder ze heeft. Hebt gij den baard van vader gezien, Jan? Ja, Karel. Zal ik u de pet geven of den hoed? Heb ik u niet hier gezien, Oscar? Ik denk, dat gij mij niet gezien hebt. Maar, zijt gij niet hier geweest? Jawel, maar gij waart bij den tuinier voor bloemen.

Heeft tante het gezicht verloren? Neen, zij kan zien; maar het licht hindert haar. Moet gij nog woorden schrijven, Jozef? Ja, vriend.

XIV.

HET WERKWOORD.

(*Vervolg van bladzijde 40.*)

GEBIEDENDE WIJS.

ONVOLTOOID TEGENWOORDIGE TIJD.

Deze wijs wordt gevormd door aan de persoonsuitgangen van den onvoltooid tegenwoordigen tijd der aantoonende wijs (zie bladz. 14) *öd* te hechten:

labob,	ik heb.	laboböd,	laat ik hebben.
labol,	gij hebt.	labolöd,	heb.
labom,	hij heeft.	labomöd,	laat hij hebben.
labobs,	wij hebben.	labobsöd,	laten wij hebben.
labols,	gij hebt.	labolsöd,	hebt.
laboms,	zij hebben.	labomsöd,	laten zij hebben.
labof,	zij heeft.	laboföd,	laat zij hebben.
labos,	het heeft.	labosöd,	laat het hebben.
labon,	men heeft.	labonöd,	laat men hebben.
labofs,	zij hebben.	labofsöd,	laten zij hebben.

lonedön,	verlengen.	sibinamön,	onderhouden.
vatükön,	wasschen.	mesedön,	beloonen.
stogön,	breien.	dimidön,	verscheuren.
melidön,	verdienen.	plekön,	bidden.
gebön,	gebruiken.	klödön,	gelooven.
manifön,	openen.	flänön,	frankeeren.
blünön,	leveren.	seistön,	liggen.
sanön,	genezen.	lelilön,	vernemen.

klifön,	vastmaken.	jelön,	beschermen.
sedanön,	verzenden.	menodön,	verbeteren.
segolön,	uitgaan.	jonön,	tooneren.
benodön,	weldoen.	sufön,	lijden.
lodön,	wonen.	plopükön,	voorspreken.
bumön,	bouwen.	komedön,	aanbevelen.

Kent gij het voorgaande goed, dan zijn de volgende opgaven gemakkelijk te maken. Leer woorden.

39.

Penolöd fate, o nef! das kömöbs. Lä dom nöka dogs seistoms. Li binom maned is? Si, e guns i. E lömijül? No elogob lömijüli. Is spatın binom, ed us pokaglok. Kömolöd is, o flen! Pükolöd, o pul! Li laboms böds sidi? Si, o söl! Li ekälol flini e stari? Si, o söl! E li epelol stoli e zabi jevalas e kunas? Si, o söl! Li blilol lä cuk? No, o söl! mutob deblinön manedi, guni e blötakloti. I häti, o pul! Lemolöd i namategis. Li elogol cili lä pon? Si, o nef! Li älobomöv nudodi? Olabob nökedi e jadieli. No li ävilolöv logön obi? Logob oli, o flen Albert!

40.

Us lä flum lep e ber binoms. Li elogof sneki? No, o Jules. E nelfani? Si, i kämali. Gil, lugil e faon äsie-doms lä liäm. Givolöd obe, o Cato! milegi, labob bodi. Li elabol fömadi? No, o Cato! Sumolöd fömadi, u li vilol juegi? Si, deblinolöd juegi. Li odeblinob miligi i? Si, deblinolöd miligi. Pükolöd, no li labol linegi? Kömob. Dunobsöd spati. Kömolöd is, epenob oli. Is mon binom. Givolöd kiti. Li stogol, o mot? Si, mekob stogis plo cils. I ple ob? Si, o pul! Onägob nu nudodi e namategis fata. Li odeblinob flolis lä lal gada? Si, e no fögetolöd lolis.

41.

Mijnheer, wil u schrijven? Ja, geef mij papier, pen en inkt. Sprak hij niet van het monster der gerst? Ja, hij zou u een monster leveren. De granen liggen bij de brug. Zullen wij ook koorn ontvangen? Ja, en maïs ook. Hebt gij geen zakdoek? Jawel, hier is hij. Gaat gij uit. Wij zouden uitgaan, maar wij kunnen niet. Geef ons geld, wij moeten het koorn betalen. Komt hier, ik zal u geld geven. Blijft zij bij het hek staan? Neen, zij komt. Zou hij den wandelstok en de klok brengen? Hij heeft ze gebracht, maar niet de paraplu. Spreek, betaalt gij? Ik heb geen geld, ik kan niet betalen.

42.

Bidt gij ook? Ja, ik bid. Is hier de kerk? Ja, hier staat de kerk en daar de toren. Hebt gij de rozen gezien, Liduina? Neen, Constance! ik heb ze niet gezien. Breng ze hier, jongen. Zal ik ze bij u brengen, jongejuffrouwen? Ik heb een gulden verdiend. Geef hier den gulden. Neen, hij is voor mij. Koopt gij een pet voor den gulden! Neen, jongen, ik koop handschoenen. Zou hij den brandewijn verzenden? Moet hij ook jenever verzenden? Ik weet niet. Vriend, laten wij gaan. Zult gij mij de boeken zenden? Ik zal ze zenden. Zult gij de boeken frankeeren? Ik zal ze frankeeren.

XV.

HET BIJVOEGLIJK NAAMWOORD.

De uitgang der bijvoeglijke naamwoorden in de wereldtaal is altijd *ik*.

De plaats der bijvoeglijke naamwoorden is onmiddellijk achter het naamwoord, waartoe zij behooren. Zij

ondergaan daar geene verandering in geslacht, getal en naamval.

VERBUIGING.

ENKELVOUD.

1. reg gudik,	de goede koning.
2. rega gudik,	des goeden konings.
3. rege gudik,	den goeden koning.
4. regi gudik,	den goeden koning.
5. o reg gudik!	o goede koning!

MEERVOUD.

1. regs gudik,	de goede koningen.
2. regas gudik,	der goede koningen.
3. reges gudik,	den goeden koningen.
4. regis gudik,	de goede koningen.
5. o regs gudik!	o goede koningen!

Wordt het bijvoeglijk naamwoord zelfstandig gebruikt, dan krijgt het voor personen den uitgang *an* en volgt de verbuiging:

Givob pöfikane bodi.

Ik geef den arme brood.

Liegikans e pöfikans odeiloms.

Rijken en armen zullen sterven.

Takedolös stiliko, bafölikan!

Rust zacht, brave!

De bijvoeglijke naamwoorden worden soms vóór het naamwoord geplaatst, en dan volgen zij het naamwoord in de verbuiging:

ENKELVOUD.

1. gletik dom,	het groote huis.
2. gletika doma,	des grooten huizes.
3. gletike dome,	het groote huis.
4. gletiki domi,	het groote huis.
5. o gletik dom!	o groot huis!

MEERVOUD.

1. gletiks doms,	de groote huizen.
2. gletikas domas,	der groote huizen.
3. gletikes domes,	den grooten huizen.
4. gletikis domis,	de groote huizen.
5. o gletiks doms!	o groote huizen!

In dicht wordt het bijvoeglijk naamwoord willekeurig geplaatst:

Löd oba binom dom *smalik*, *bapik*;
 ola: *gletik*, *geilik* ledom.
 Vi obe! jison, näm oba valik
 usi suixänön no kanom.

smalik,	klein.	kalodik,	koud.
gletik,	groot.	vamik,	warm.
lonedik,	lang.	geilik,	hoog.
blefik,	kort.	negeilik,	laag.
vidik,	breed.	vietik,	wit.
nevidik,	smal.	blägik,	zwart.
bäledik,	oud.	ledik,	rood.
yunik,	jong.	linyelibik,	oranje.
gudik,	goed.	yelibik,	geel.
badik,	slecht.	glünik,	groen.
züdik,	zuur.	yulibik,	blauw.
svidik,	zoet.	püpunik,	purper.
veitik,	wijd.	violetik,	paars.
nabik,	eng.	blouik,	bruin.
bigik,	dik.	gedik,	grijs.
slenik,	dun.	blönik,	blond.

Na het voorafgaande goed bestudeerd te hebben, make men de volgende opgaven.

XVI.

43.

Cil smalik e man gletik. Bil gudik e vin svidik. Logs yulibik e cigs ledik. Nef gudik e jinef yunik. Söle bäledik. Läde bäledik. Vome gudik. Tutes vietik. Labob logis blonik. Labof heli blägik. Li labol futis smalik? Si, labob futis smalik e lamis blefik. Li labom söl lödi gudik? Si, labom cemi gletik, kuki geilik e kavi kalodik. Möns binoms gudik, e xäns, yans e litöps i. Älogob dogi gletik. Givolöd doge gletik bodi. No ogivob ome miti. Li selol nigi gudik? Si, o söl! Selob nigi blägik, pöpi vietik e penis lonedik. No li labol pöpi gedik? Si, o söl!

44.

Li sükol flolis violetik, o Hélène? Si, o Dora! etuvob i flolis yulibik. No li otuvol lolis ledik? No, is no binoms lolis ledik. Li logol loli vietik? Si, e bimis fota gletik. Li tikof das logob ofi, o Nella? No nolob, o Nora! Sustanolöd, o fen! Li dunobs golön? Osumob häti gedik e spatini slenik. No li smokol, o Louis? Si, o Ferri! osmokob zigadi gudik lä flum gletik. No li gebol tabaki? Si, e tabäke di i. Li löfol tabäke di. Si. Deblinolöd obes gläti bila. No li vilols gläti vina gudik? Li kanon getön is vini? Si, o söl! i filavini, lufilavini, bili, kafi e tiedi. Golobsöd nu. No fögetolsöd spatini, o söls!

45.

Zijn de kleedingstukken goed? Neen, de jas is te eng, de broek te lang en het vest te kort. En de schoenen? De schoenen zijn goed. De hoed is te groot. Ik heb geen groot hoofd. De kousen zijn te kort en de handschoenen te klein. Moeder, koopt u handschoenen voor mij? Ja, jongen, ook een das. Draagt gij een hoogen

hoed, Cornelis? Neen, Koos, een lagen hoed of een pet. Koopt u mij een wandelstok, oom? Neen, gij krijgt een goed boek. Hebt gij de lange flesschen bij tante gezien? Ja, met goeden wijn en oud bier. Drinkt gij wijn? Ja, ook bier. Is het bier ook goed? Het bier is niet slecht.

46.

Wij hebben gerst en maïs ontvangen, maar niet de rekening. Is de oogst goed? Goed voor de granen en ook voor de vruchten. Is de koningin hier? Men zegt, dat zij hier is. Zoudt gij een hoog huis koopen of een groot? Ik koop een laag huis, geen hoog; ik houd niet van trappen. Gij hebt groote nagels en lange vingers, maar geen slechte vingers. De heer heeft een witten baard. De dame heeft lang, zwart haar. Zet de lamp hier. Wilt gij den kandelaar met de kaars? Ja, geef mij den grooten kandelaar en eene goede kaars. Hebt gij een warme jas gekocht? Ja, en zij heeft een warmen mantel gekocht. Zij weet, dat suiker zoet en azijn zuur is. Is de parasol van het meisje groen. Neen, zij is blauw.

47.

De jongen heeft een breed voorhoofd, zwart haar, bruine oogen, een kleinen mond en roode wangen. De ooren van den neef zijn groot en de neus lang. Hebt gij een korten arm? Neen, ik heb een langen arm en kleine vingers met witte nagels. Geef moeder den goeden appel, tante de groote peren, zus de roode kersen en houd voor u de zoete vijgen. Drinkt gij koud water, jongen? Is het water goed? Ja, het water is zeer goed. Zult gij zure appelen krijgen? Neen, wij zullen zoete appelen krijgen. Zoudt gij denken dat de koffie komt? De koffie is hier. Ziet gij de groene bladeren der boomen? Ja, Luc.

XVII.

HET TELWOORD.

HOOFDTELWOORDEN.

bal,	een.	bals,	tien.
tel,	twee.	tels,	twintig.
kil,	drie.	tum,	honderd.
fol,	vier.	teltum,	tweehonderd.
lul,	vijs.	mil,	duizend.
mäl,	zes.	kilmil,	drie duizend.
vel,	zeven.	balion,	millioen.
jöl,	acht.	telion,	billioen.
zül,	negen.	baliad,	milliard.

Van getallen, die uit eenheden en tientallen bestaan, worden de tientallen eerst genoemd:

balsebal,	11.	telsefol,	24.
balsetel,	12.	kilsemäl,	36.
balsekil,	13.	folsevel,	47.
balsefol,	14.	lulsezül,	59.
baselul,	15.	mälsekil,	63.
balsemäl,	16.	velsetel,	72.
balsevel,	17.	jölsejöl,	88.
balsejöl,	18.	zülsebal,	91.
balsezül,	19.	zülsezül,	99.

De honderden en duizenden worden, na de kleinere waarde genoemd:

foltum,	400.	mältum telsikil,	623.
kilmil,	3000.	veltum folsezül,	749.
balmil jöltum folsekil,		1843.	

Het telwoord wordt geplaatst na het naamwoord, waarbij het behoort:

buks vel,	zeven boeken.
cils gudik tel,	twee goede kinderen.
dels lonedik balsefol,	veertien lange dagen.

Leer vaardig uitspreken en vlug tellen. Studeer de woorden G bladz. 10, om de volgende thema's te maken.

48.

Bal. Balsetel. Telsekil. Kılsefol. Folselul. Lulseväl. Mälsevel. Velsejöl. Jölsezül. Baltum telsefol. Kiltum vel. Mältum zülsezül. Balmil foltum telsekil. Balmil jöltum folsejöl. Telmil lultum kilsebal. Kilmil vel. Folmil zültum fol. Velmil mältum folsezül. Balsetelmil kiltum folselul. Telselulmil mältum telsevel. Zülsekilmil veltum fol. Tummil zül. Baltum telsefolmil kiltum balsetel. Veltum velsevelmil veltum velsevel. Zültum jölsevelmil foltum kilsetel. Kilbalion lultum folsezülmil veltum balsetel.

49.

Vijf. Zestien. Negen en twintig. Een en dertig. Twee en veertig. Drie en vijftig, Twee en zestig. Een en zeventig. Zeven en tachtig. Honderd dertig. Driehonderd negen. Vierhonderd zeven en twintig. Een duizend, driehonderd vier. Vijftienhonderd twaalf. Twee duizend, driehonderd zeventig. Drie duizend, negenhonderd een en veertig. Vijf en twintig duizend, vierhonderd zeven en twintig. Vier en negentig duizend, vierhonderd vier en vijftig. Honderd vier en twintig duizend zeven. Driehonderd drie en dertig duizend, driehonderd drie en dertig. Honderd drie en twintig millioen.

Yel labom mulis balsetel, vigis lulsetel, delis kiltum mäselul u mäsemäl. Mul labom delis telsejöl, telsezü!, kils u kilsebal. Vig labom delis vel. Del labom düpis telsefol. Labol logis tel e nudi bal; lilis tel e mudi bal; tutis kilsetel e linegi bal. Elogobs lokis fol e tabis kil. Li ilemobs bünis kil, podis mäl e celis tels? No li elemofs lufis, o Marie? Si, elemofs lufis e bälis i. Li esükoms jigokis? Jigoks yunik slipofs. Labob gludi al fanön bödis. Li efanol bödis? Si, efanob staris kil, flinis fol e späris mäl. No li labol kaneritis, o Paul? No; labob galitis tel. Elabob i tititis tel.

Heeft u de groote fabriek gezien? Ik heb zeven fabrieken gezien en acht magazijnen, maar niet de groote fabriek. Geeft gij mij vier of vijf eieren? Ik geef u geen eieren; ik geef u rekeningen. U moet mij vijf en twintig gulden betalen. Zes gulden twaalf cent; tien gulden vijf en veertig cent en acht gulden drie en veertig cent. Hier is het geld. Geef mij de kwitanties. Ik moet vier brieven schrijven. Ik moet tabak, snuif en sigaren hebben. Breng mij ook lak. Moet u ook een telegram voor tarwe en hout zenden? Komt de agent niet? Ik geloof niet, dat de agent komt. Was hij niet bij het hotel? Ja, maar hij komt niet hier.

XVIII.

HET VOORNAAMWOORD.

ONBEPAAALDE VOORNAAMWOORDEN (TELWOORDEN).

Bijvoeglijk.   *Zelfstandig.*

alik,	alikan,	ieder, elk, iedereen.
anik,	anikans,	eenige(n), ettelijke(n), enkele(n).
bofik,	bofikans,	beide(n).

<i>Bijvoeglijk.</i>	<i>Zelfstandig.</i>	
lafik,		half.
lölik,		gansch, geheel.
mödik,	mödikans,	veel, vele(n).
mödumik,	mödumikans,	verscheidene(n).
nemödik,	nemödikans,	weinig, weinige(n).
nonik,	nonikan,	geen.
sätik,		genoeg.
valik,		al, alle.
valugik,		gezamenlijk.
votik,	votikan,	ander.

52.

Us binoms nims mödumik: xols tel, cuks mäl, dogs balsetel, jikats vel, goks fol e jigoks mödik. Li smokol, o nef? Si, o nök! Esmokob zigadis kil. Li binoms zigads gudik? Si, o nök! Li elemol omis? No, egetob omis de fat. Li givol obe bukis, o liötan? Si, ogivob ole bukis anik. Dom söla labom cemis fol; tel ko litöps kil, e tel ko litöps tel; kuki bal e kavi bal. Söl labom i fablüdis tel e konodi bal. Lotöp gletik zifa labom cemis mödik. Elogobs genalis tel, kapanis fol, fiziris bals, kompalis telsefol e solatis kiltum jölsemäl.

53.

Zou ik eenige eenden koopen? Koop enkele ganzen. Hij heeft verscheidene eieren gekocht. Geef mij eenige guldens? Hebt gij verscheidene boeken van den heer gekocht? Iedereen koopt daar boeken. Wij zullen weinig geld krijgen. Hebt gij de vrienden gezien, Charles? Ik heb beiden gezien, Leo. Zij waren bij oom Willem. Kocht gij daar tarwe en rijst? Ik heb vlas en koorn gekocht. Wij hebben veertig planken gekocht. Verkoopt men hier goede

en groote koffers? Ja, hier bij de firma „X.” Vergeet gij mij, vriend? Daar is een hotel. Bediende, geef brood met vleesch, en koffie met melk. Willen de heeren ook de krant? Ja, maar zeg ons, hebt gij goede sigaren? Ja, heeren. Breng sigaren. Hier is geld. Ik dank u, heeren.

54.

Zal hij de oude beurs zien? Zou hij den knecht brood met bier gegeven hebben? Had hij de krant gelezen? Ik geloof niet, dat de soldaat komt. Had zij vader gezien? Ziet gij twee of drie vogels, Alex? Ik zie verscheidene vogels, Lena. Zal ik den goeden bediende vinden? Is de luitenant hier of bij de beurs? Honderd boomen en drie bronnen. Honderd duizend franks en vijfhonderd soldaten. Ik heb hen geroepen en zij heeft mij geroepen. Had zij het vest genaaid? Gebruikt gij melk of suiker? Zouden zij gaan? Loop niet, ga. Neem vijftig gulden en betaal de rekeningen.

XIX.

HET VOORNAAMWOORD.

(*Vervolg van bladz. 34.*)

BEZITTELIJKE VOORNAAMWOORDEN.

Deze voornaamwoorden worden gemaakt van de persoonlijke voornaamwoorden door achtervoeging van *ik* of *a*:

ob,	ik;	obik,	oba,	mijn,	mijne.
ol,	gij;	olik,	ola,	uw,	uwe.
om,	hij;	omik,	oma,	zijn,	zijne.
obs,	wij;	obsik,	obas,	ons,	onze.
ols,	gij;	olsik,	olas,	uw,	uwe.
oms,	zij;	omsik,	omas,	hun,	hunne.

volgen :

of,	zij;	ofik,	ofa,	haar,	hare.
os,	het;	osik,	osa,	zijn,	zijne.
on,	men;	onik,	ona,	iemand's.	

De plaats der bijvoeglijk bezittelijke voornaamwoorden is achter het naamwoord, waartoe zij behooren. Zij blijven aldaar onveranderd:

1. fat obik, mijn vader.
2. fata obik, mijns vaders.
3. fate obik, mijn vader.
4. fati obik, mijn vader.
5. o fat obik! o mijn vader!

De zelfstandig bezittelijke voornaamwoorden worden van de bijvoeglijk bezittelijke gevormd door achtervoeging van *an* voor personen:

Fat obik ed olikan.
Mijn vader en de uwe.
Oms ed omsikans.
Zij en de hunnen.

Voor zaken behoudt men den bijvoeglijken vorm:

Labob buki obik ed ofiki.
Ik heb mijn boek en het hare.

Men gebruikt okik, oka in plaats van omik, oma; ofik, ofa; osik, osa, als het bezittelijk voornaamwoord in betrekking staat met het persoonlijk voornaamwoord:

vilom }
vilof } logön fati okik (oka).
vilos }

hij wil zijn }
zij wil haar } (eigen) vader zien.
het wil zijn }

Zoo niet, dan gebruikt men omik, oma, enz.

vilob logön fati { omik, oma.
ofik, ofa,
osik, osa.

ik wil { zijn }
haar } vader zien.
zijn }

Men schrijft voor een medeklinker ook wel: obsa, olsa, omsa:

Sikod tefams obsa ko söl at nu binoms padebleköl.

Daarom zijn nu onze relaties met dezen heer afgebroken.

Overigens schrijft men obas, olas, omas:

Dub atos ebölüdom konfidi obas.

Daardoor heeft hij ons vertrouwen verloren.

XX.

AANWIJZENDE VOORNAAMWOORDEN.

at,	deze.	ot,	dezelfde.
et,	die, gene.	ut,	degene.
atos,	dit,	it,	zelf,
etos,	dat,	som,	zulk, zoodanig. (somik.)

VERBUIGING.

ENKELVOUD.

	M.		Vr.		O.
1.	at, deze.		jiat, deze.		atos, dit.
2.	ata, dezes.		jiata, dezer.		atosa, dezes.
3.	ate, dezen.		jiate, deze(r).		atose, dit.
4.	ati, dezen.		jiati, deze.		atosi, dit.

Meervoud met *s*: *ats*, enz.

Aanwijzende voornaamwoorden, bijvoeglijk gebruikt, worden na het naamwoord geplaatst en behoeven geen verandering voor geslacht, getal en naamval:

Givob bosi mane at, e givol bosi ciles at.

Na het voorafgaande goed geleerd te hebben, leere men de woorden H bladz. 11.

Merk bij die woorden aan:

Uitgang *al* voor persoonsnamen, die een waardigheid aanduiden: *cifal*.

»	<i>an</i>	»	»	bewerkers van iets	»	: <i>golüdan</i> .
»	<i>el</i>	»	»	makers van iets	»	: <i>klotel</i> .

55.

Baliban obsik no labom balibi. Bakel olik givom bodi gudik e keki svidik. Li älabom bilel olik bili gudik? Mülan obsik ästanom lä mü l gletik oka. Li eselom fitis kils u fols? Kölan oba labom kölis gudik. Mitan omsik olemom kunis tel u kil. Mitan ola labom miti gudik. Jukel ofa mekom plo jison ofa jukis geilik. Lelan ola ämekomöv föni smalik. Li egetom leli mödik? Li siedom mönel? Hätel obsik labom domi gletik. Li labom hätis tum? Jegan älabom jijipis velsemäl e dogis blägik tel.

56.

Li eselom bukis telsefol. Tidel olik labom pulis kilsetel. Kanitels laboms kanitümis vel u jöl. Gadan elemom bimis yunik balsetel plo gad obsik. Gad obas binom gletik. Dom obsik labom i yanis gletik e litöpis geilik. Täpan eblinom tapi plo cem gletik ofik? Golüdan omas selom linis. Helan kömom. Nolob osi. Hel olik binom tu lonedik. Li binom gad at gad ola? No, gad et binom gad oba. Dom kädana binom lä lelod? Dom gletik oka binom lä telegaf e dom bäledik oka lä stajöp. Li elogol potastiti obsik? Si, e tuvob potastiti olsik vem gletik.

57.

Hebt gij mijn tuin gezien, Henri? Neen, maar ik kom hem zien. Ik heb gehoord, dat gij vele bloemen hebt. Hebt gij bij uwe bloemen ook planten en boomen? Ja, en ik zal

ook vruchten krijgen, omdat mijne boomen goed zijn. Heeft u onze fabriek gezien? Ik heb het station gezien, maar niet de fabriek. Staat het stadhuis bij de oude huizen? Neen, bij de groote kerk. De twee stoombooten van de heeren zijn zeer goed. Ik heb ze niet gezien. Zoudt gij mij de namen willen zeggen van dezen heer en die dame? Ik ken dien heer en die dame niet.

58.

Is de jas bij onzen kleermaker? Had zij den onderwijzer gesproken van de boeken der kinderen? De metseelaar moet een groot en sterk huis maken voor de firma M. G. Daar is de tram. Ik ga met het spoor. De diergaarde is bij het spoor. Woont uw vriend bij het spoor? Hij woonde bij het station; maar nu woont hij bij het postkantoor. Neemt gij deze of die sigaren? Ik zal geen sigaren nemen. Is uw oom hier, Floor? Ja, Jan. Heeft hij u gesproken? Hij heeft mij gesproken. Moeten wij beiden hier zijn? Ja, mijnheer; de een moet schrijven en de andere ontvangen. Verkoopen zij ook koper? Zij verkoopen ijzer en staal. De firma F en X verkoopt koper en bij L en D kan men kalk en gips krijgen.

59.

Dit huis is hoog en dat laag. Deze vier boomen zijn oud en die acht boomen zijn goed. Onze straten zijn breed en die van uw stad zijn lang. Hebben zij die boeken of deze boeken? Heeft hij u gezien? Neen, zijn broeder heeft mij gezien. Blijft uwe zuster hier, Teresia? Ja, Nanda, drie weken *). Zou die heer het huis van uw oom koopen? Neen, die heer heeft geen geld. Heeft die dame van de

---

*) 4e naamval. Zie Bijwoorden.

kleederen gesproken? Ja, zij wilde ze koopen voor hare dochter. Blijft dit kind bij onzen vader? Ja, jongen, vier weken en zes dagen. Zijne zuster komt bij den apotheker en hij blijft bij ons.

62.

Zulk papier moet ik hebben. Wil u ook zulken inkt hebben? Ja, en geef mij die pennen. Deze pennen zijn niet goed, zij zijn te lang. Ik houd niet van lange pennen. Hadt gij zilver gevraagd? Zilver? Ik vraag kalk. Komt gij hier kalk vragen? Een juwelier verkoopt geen kalk. Verkoopt gij steenen? Ja, maar groene en blauwe steenen. Jongen, geef mij lucifers. Hier zijn goede lucifers. Wascht gij uwe handen? Ja, ik heb verf gehaald. Is het die verf? Ja, zwarte, gele en witte verf. Is hier te verven? Ja, huis en winkel met tien ramen en drie deuren. Is hij de verver? Neen, zijn neef is onze verver. Een lange man met een kleinen baard, blauwe oogen en rooden neus. Het weer is goed, niet te koud en niet te warm. Slaapt gij, Dirk? Rook een sigaar. Vertel mij van uwe studie of zing. Goed, vriend!

XXI.

HET BIJVOEGLIJK NAAMWOORD.

(*Vervolg van bladz. 46.*)

TRAPPEN VAN VERGELIJKING.

Men vormt den vergrootenden trap der bijvoeglijke naamwoorden door aanhechting van *um*:

gletik,	groot;	gletikum,	grooter.
läbik,	gelukkig;	läbikum,	gelukkiger.

En den overtreffenden trap door *ün*:

gletik,	groot;	gletikün,	grootst.
läbik,	gelukkig;	läbikün,	gelukkigst.

Deelwoorden als bijvoeglijk naamwoord gebruikt vormen ook de trappen door *um* en *ün*:

pestimöl,	geacht.
pestimölum,	meer geacht.
pestimölün,	meest geacht.

Leer het bovenstaande alsook de volgende bijvoeglijke naamwoorden. Beproof of gij die op bladz. 46 nog kent en maak dan de opgaven.

löflik,	aangenaam.	jönik,	mooi, schoon.
plüetik,	aardig.	nelumik,	dorstig.
danik,	dankbaar.	badik,	boos.
fimik,	vast.	legik,	echt.
dagik,	donker.	nobik,	edel.
daegik,	duister.	stilik,	stil.
solüdik,	dicht.	fägik,	bekwaam.
löfik,	lief, dierbaar.	zilik,	naarstig.
vobik,	werkzaam.	yofik,	vroolijk.
pöfik,	arm.	flenik,	vriendelijk.
liegik,	rijk.	läbik,	gelukkig.
lanimik,	moedig.	glöpik,	rond.
töbik,	moeilijk.	vadatik,	vierkant.
gidik,	billijk.	vaetik,	sappig.
senitik,	plettend.	flifik,	frisch.
valimik,	algemeen.	nedutlik,	traag.
biedik,	bitter.	feinik,	fijn.
dlanik,	dringend.	malädik,	ziek.
sigik,	dor.	japik,	scherp.
luvielik,	bont.	bafölik,	braaf.
neledik,	bleek.	dämik,	schadelijk.
stupik,	dom.	nämik,	krachtig.
nulik,	nieuw.	domik,	huiselijk.
gälik,	blij.	lüedik,	ruw.

61.

O söl! no li egetom blod olik penedi obik? Valädob nu delis mäl e no getob penedi. Dünan no li iblinomöv penedi? U li binom blod olik malädik? Blod obik egetom penedi flenik olik, ed epükom obi de depad dlanik olik; ab ko vil gudikün vola no kanom yufön oli. Fesed de söl Z. mutom nog kömön. Osagob blode obik, das ebinol is. Getobs i samis nulik. No li labol kafi? Si, ab binos gidik al yufön flenis bäledikün. Li bumom blod olik magädi gletik? Labom magädis gletik tel. No obumom. Blod olik binom vobik e kösen olik i.

62.

Kösen obik labom nu magädi nulik. Äselom magädi smalik ed äbumom magädi gletikum. Binom liegik e labom cilis tel. Son okik binom pul flenik, yoflk e zilik, e jison okik binof jipul fagik e vobik. Li lifof nog jiman okik? Si, binof nu yels folsetel e binom folsezül. E son okik? Bal-sejöl. E jison? Balsemäl. Li osagol blode olik, das epükob oli? Si; no ofögetob osi. Labob stimi al glidön oli, o söl! Glidob oli, o söl!

63.

Hebt gij bloemen geplukt, mijn lief kind? Ja, beste moeder! Ik heb ze voor u geplukt, lieve moeder! Neem ze van uw kind, en geloof, dat ik u met hart en ziel bemin. Het is mij zeer aangenaam u een geschenk mijner liefde te kunnen geven. Deze dag geeft mij de beste gelegenheid en ik zag met verlangen dit oogenblik komen. Wees mijne goede moeder; blijf voor mij zorgen en ik hoop en bid om een lang en gelukkig leven voor u, bij uwe kinderen, vrienden en vriendinnen en om een nog grooter geluk bij onzen goeden Vader.

Ik dank u, mijn kind, mijn lief kind. God hoort uwe wenschen en gebeden, en het gebed van een kind vindt een oplettend oor bij onzen goeden Vader. Gij zult gelukkig zijn, want gij hebt liefde voor uwe moeder, en met uwe jaren zult gij ook uw geluk zien vermeerderen. Bemin God, onderhoud zijne geboden, ga niet van den goeden weg en uw hoogste geluk zult gij hier vinden door het doen van uw plicht. Wees vriendelijk, vroolijk, dankbaar en edel en gij zult mijne dagen verlengen en vreugde hebben.

XXII.

HET VOORNAAMWOORD.

(*Vervolg van bladz. 55.*)

VRAGENDE VOORNAAMWOORDEN.

kim,	wie?	kiom,	welke?
jikim,	wie?	kiof,	welke?
kis,	wat?	kios,	welk?
kimik,		wat voor een.	

VERBUIGING.

M.		VR.		O.	
1. kim,	wie?	jikim,	wie?	kis,	wat?
2. kima,	wiens?	jikima,	wier?	kisa,	van wat?
3. kime,	wien?	jikime,	wie?	kise,	(aan) wat?
4. kimi,	wien?	jikimi,	wie?	kisi,	wat?

Bij de vragende voornaamwoorden behoeft *li* niet gebruikt te worden. Wil men de vraag echter verscherpen, dan gebruike men *li*.

Vragende voornaamwoorden, bijvoeglijk gebruikt, worden achter het naamwoord geplaatst en blijven onveranderd in getal en naamval:

Manis kiom, vomis kiof e cili kios elogol?

XXIII.

BETREKKELIJKE VOORNAAMWOORDEN.

Kel, die, welke. *Jikel*, die, welke. *Kelos*, dat, hetwelk. *Jikel* en *kelos* worden slechts gebruikt, als de duidelijkheid het vereischt, anders kan men altijd

kel, (kela, kele, keli) plaatsens.

Degene, die (hij, die) = ut, kel, kel men, kel pösod, men ut.

Wat (dat, wat) = utos, kelos, kel din, kel yeg, din ut.

Wie ook, alwie = aikel.

Wat ook, alwat = aikelos.

65.

Kim binos atos? Bukis kiom säkol? Kime givol flukis? Kisi viloms? Li vilob givön ole peni bal? Kiom vilol, o pul? Kimi evokom? O mot! kisi penol? Sagolöd obe, kim ebinom us. Kime ägivoms buki nulik? Söl kiom blibom is? Läd kiof golof us? Li jömol obes gadi olik? Si, kiom? Jömolöd obes gadi smalik ola, e dom bäledik ola. Kim siedoms us? Blod e jiblod obik ko nef obas. Guni kimik elemol nu? Onemob obi dinis fol. Dinis kiom? Kime givol atosi? Jinefe olik.

66.

Wat geeft gij mij, Dora? Wat wilt gij, Pauline? Geef mij dit of dat. Is uwe zuster bij mijne zuster? Welke? De oudste. Ja. Wie ziet ons? Wie rookt hier sigaren? Wat voor een boek hebt gij daar? Zoudt gij niet weten, wie daar bij het hek staat? Kunt gij niet zien, wiens naam dit is? Ik kan dat lange woord niet lezen. Wie roept hier? Wien roept men? Wie heeft die deur geopend. Welke menschen komen daar? Ziet gij niet, wat dit is? Wie van u is moedig? Zijt gij de braafste of de beste? Ik zal niet zeggen, wie de beste is van die jongens. Weet gij niet, wie

van ons de oudste is? Ik weet niet, wie het is. Jongens, wat denkt gij? Zou hij de braafste zijn? Ja, ja!

67.

Pul, kel golom us, binom flen obik. Pul, kel sagom obe, das son olik kōmom, vobom lä bakel. Älogobs cilis, kels efanoms bödis fol. Kōmolöd is, o Wal! e logolöd bukis, kelis elemom ple ol. Ägivobs jipule pöfik zimis mäl. Epenob ofe gepüki, keli esagol. Osedobs ole moni, keli egetobs ple ol. Söl, kele esedol bukis, binom nök gudik oba. Mans, kels äplanoms yesdel bimis, ogetoms moni omsik tudel. Söl yunik, keli logol us, binom flen bäledik oba. Kim binof vom, kel stanof us? No kanob sagön ole atosi.

68.

Bleeft gij bij den man, dien ik u geweest had? Neem een der sigaren, welke ik u gegeven heb. Hebt gij de vruchten gegeten, die wij u gezonden hebben? Ja, neef. Wie klopt daar? De jongen, dien gij geroepen hebt. Geef hem dat. Heeft hij de nieuwe doos gemaakt, die ik gisteren gekocht heb? Wie had hier bloemen gebracht? De tuinier, die bij uw vriend werkt. Is de tuinierster niet hier geweest? Neen, zij had geene bloemen. Bedankt gij mij niet? Ik bedank mijne goede zuster. Hen, die mij iets geven, bedank ik. De monsters, die gij toont, zijn altijd beter dan de tarwe, die gij levert. Een mooi woord. Ik dank u.

XXIV.

HET VOORNAAMWOORD.

(*Vervolg van bladz. 42.*)

ONBEPAAALDE VOORNAAMWOORDEN.

(*Zie ook bladz. 52.*)

alik,	elk, iedereen.	nek,	niemand.
alim,	ieder.	nos,	niets.
bos,	iets, wat.	on,	men.
elk,	iemand.		

Studeer nu de woorden I bladz. 12, beproef dan of gij al de woorden van A tot I kent.

Verder zullen nog meerdere woorden volgen, om van buiten te leeren. Mocht u een of ander woord ontgaan zijn, raadpleeg dan de woordenlijst.

69.

Nokon. Kim binom us? Man, kel vilom pükön oli. Li sevol omi? No sevob is neki. Li labom bosì? No nolob. Li vilol lögön? Si. Labom nosi e säkom nosi. Alim kömom is. Dom obsik binom löd alima. Gödel äkömom is söl sem-bal ed äsäkom al pükön obi. Li älabom al sagön ole bosì? No al sägön; sod al säkön. Kim binom söl at? Söl nen nom. Lobom nosi; lödi nonik e moni nonik. E kelosi edunol? Kisi ädunomöv? Givolöd ome zimis anik. Li logol us bosì? Si, logob cilis lä dom.

70.

Nog eenige weken en ik ga vertrekken. Wie gaat met u? Niemand. Vraagt gij dat? Ik dacht niet, dat gij alleen zoudt gaan. Ben ik niet groot en wijs? Ja, gij zijt groot en lang. Verscheidene vrienden hebben ons gezien. De dag, dien ik gisteren had, was mij zeer aangenaam. Ik zal mijne reis nog eenige dagen verlengen. Daar zit iets. Is die hond uw vriend? Die hond is niemands vriend. Wie heeft dat gedaan? Dat heeft de een of andere jongen gedaan. Neen, geen jongen. Geen jongen is hier geweest. Ik heb hier drie meisjes gezien. Mijnheer! Iemand zal het gedaan hebben. Dat denk ik ook.

71.

Li ibinof Anna lä Helena? Si. Helena äsagof, das pöp binom tu feinik. Li elabof penis i? Si, penis gletik vel. E no li kanof getön pöpi? Pöpi kiom mutof labön, pöpi

ledik u yulibik? Isäkof pöpi yelibik. Li esäkol obe zimis balsemäl u balsevel? Äsäkob ole balsejöl. Us binom mon. Jiblod ofik kömof velüdel, e Franciska blibof is delis kil. No li äkanolöv sagön, o Rosa! kiplad Wilhelmina binof nu? Si, binof nu lä tidel. E kisi dunof us? Lenadof püki nulik. Li binof zilik? Si, Wilhelmina binof jipul zilik, fägik e läbik. Li binof bäledikum ka jiblod ofik Anna? Si, Anna binof yunikün.

72.

Berta, kel golof us, elogof buki de Johan. Kitim kömof Agnes? Kömof kilüdel ko Willem e blibof folüdel, lulüdel e mälüdel. Li elogol flolis vietik e lolis ledik, kelis elemofs. Si; fols, kelis elomofs, binoms flifikum, ka ets de jinef olik. Kim binos atos? No li sevol lädi et. No li binof vomül G.? No, binof vomül L., e lödof lä stejöp. Kömolsöd, o puls! golobsöd dunön spati. Kipladi ogolobs? Nolob vegi gudik. Us lä bims beginom. Kime lönom gad gletik et? Sifale obsik. Li binom liegik sifal omsik? Si, labom domi gletik e jönik ko gad magifik e jevalis fol.

73.

Jan, wat hebt gij gevangen? o Willem, een lieven vogel. Daar zit hij. O, dat is een bonte specht. Ziet gij dat? Ja, het is een specht; want de spechten hebben sterke, rechte en puntige snavels. Zij hebben ook een lange, spitse tong; korte, maar sterke pooten. Dit is een bonte specht; omdat de rug zwart is en de vleugels zwart met wit. Daar is ook een roode plek. Die vogel kan klimmen. Hij heeft lange teenen met scherpe nagels. Hij zoekt insecten.

74. (*Vervolg.*)

Kent gij nog andere spechten? Ja, ik ken ook den zwarten specht en den groenen specht en ook den kleinen,

groenen specht, die iets kleiner is en een grijzen kop heeft. Hebt gij dat geleerd, Willem? Ik heb een groot boek en gij weet ook, dat ik veel van vogels houd. Hebt gij niet gezegd, dat Willem blijder is met een vogel dan met een gulden? Maar, Willem, zoudt gij mij uw boek willen leenen? O, nu dat gij een vogel hebt! Wat moet ik mijn vogel te eten geven? Spechten eten insecten en deze specht eet ook zaad.

Leer nu eerst de volgende woorden. Misschien hebt gij voor de vorige thema's een paar woorden moeten zoeken, die nu pas komen.

XXV.

J.

Tim,	tijd.	blig,	plicht.
yof,	vermaak.	masel,	meester.
jal,	schors.	legad,	park.
sök,	insekt.	völad,	waarde.
plim,	compliment.	flan,	zijde, kant.
sten,	vlek, plek.	filed,	brand.
kanäd,	kanaal.	kopanöm,	gezelschap.
flitad,	vleugel.	damapled,	dambord.
kopanel,	deelgenoot.	lamazönül,	armband.
tipamud,	snavel.	sid,	zaad.
nad,	naald.	gnob,	knoop.
steiganad,	speld.	yäd,	garen.
<hr/>			
badik,	boos, kwaad.	bapik,	slecht, gemeen.
delidik,	duur.	mäkabik,	beroemd.
nedelidik,	goedkoop.	magifik,	prachtig.
kovenik,	gemakkelijk.	foetik,	wild.
jäfik,	druk.	flukik,	vruchtbaar.

libik,	vrij.	klinik,	rein.
lüedik,	ruw.	madik,	rijp.
tipik,	scherp, puntig, spits.	senedik,	uiterlijk.
düfik,	hard.	linedik,	innerlijk.
difik,	verschillend.	lemik,	te koop.
gebik,	geschikt.	plenik,	plat.
pöfudik,	nuttig.	slenik,	slank, dun.
tlipik,	bang.	stedik,	recht.
yofik,	prettig.	viliko,	gaarne.
stenüdik,	sterk.	velato,	waarlijk.
smajönik,	fraai.	sonemiko,	zoogenaamd.

niludön,	meenen.	numön,	tellen.
spidön,	haasten.	stanön,	staan.
spinön,	steken.	nösön,	lossen.
damön,	dammen.	filabön,	opsteken (sigaar).
cögön,	schaken.	getavön,	terugkeeren.
xeinön,	klimmen.	gekömön,	terugkomen.
flitön,	vliegen.	sutovön,	oprapen.
vobön,	werken.	lonön,	bestemmen.
vagön,	ledigen.	motävön,	vertrekken.
klänöfön,	verbergen.	zögön,	verzuimen.

kiplad,	waar.	kitim,	wanneer.
kikod,	waarom.	kipladi,	waarheen.

nolüd,	noorden.	gödel,	morgen.
lefüd,	oosten.	zendel,	middag.
sulüd,	zuiden.	vendel,	avond.
vesüd,	westen.	denologö,	tot wederziens.

Men klopt. Wie is daar? Hendrik. Komt gij mij halen, vriend? Ja, wij zullen uitgaan. Zouden wij Alfons gaan roepen? Alfons kan niet, hij is ziek. Ik ben Maandag bij hem geweest en de dokter zeide, dat hij zeer ziek was. Hadt gij dat niet gehoord, Willem? Neen, Hendrik. Vindt gij de lente aangenaam, Albert? Jawel, maar Mei is dit jaar koud. Wij hebben nog geene schoone dagen gehad. Dinsdag was het aangenaam weer, maar Woensdag niet. Kiest gij dezen weg of dien, Emilie? Laten wij daar gaan, Marie. Wat zit daar? Daar bij dien dikken boom? Ziet gij het niet? Ja, ik zie iets en ik zie ook, wat het is. Een sterke vogel. Daar vliegt hij.

Zijn hier veel vogels? Ja, zeer vele. Waarom hebt gij met uw parasol geslagen? Ik wilde weten, wat daar zat. Waar is nu de vogel? Zijt gij boos? Denkt gij, dat ik boos ben, omdat gij geslagen hebt? Laten wij daar gaan zitten. Vindt gij die kleuren niet prachtig? O zeer prachtig. Kunt gij de kleuren tellen? Ja. Tel ze. Zes kleuren. Welke kleur vindt gij het fraaist? Die roode kleur is lief. Elke bloem heeft hier eene andere kleur. Wat zit daar bij uw hand? Eene vlieg. Ja, maar eene groote vlieg. Hebt gij niets gevoeld? Ik heb niets gevoeld. Waarom breekt gij dien tak? Dorre takken moeten de boomen niet hebben, maar groene takken. Laten wij nu daar gaan, dan komen wij bij de nieuwe brug.

XXVI.

HET WERKWOORD.

(Vervolg van bladzijde 42.)

AANVOEGENDE WIJS.

ONVOLTOOID TEGENWOORDIGE TIJD.

Voor dezen tijd neemt men den vorm van den onvoltooid tegenwoordigen tijd der aantoonende wijs (zie bladz. 14) met aanhechting van *-la*:

labob-la,	ik hebbe.
labol-la,	gij hebbet.
labom-la,	hij hebbe.
labobs-la,	wij hebben.
labols-la,	gij hebbet.
laboms-la,	zij hebben.

Volgen de andere vormen: labof-la, zij hebbe, enz.

ONVOLTOOID VERLEDEN TIJD.

Als de onvoltooid verleden tijd der aantoonende wijs (zie bladz. 15) met aanhechting van *-la*:

älabob-la,	ik hadde, enz.
------------	----------------

VOLTOOID TEGENWOORDIGE TIJD.

Als de voltooid tegenwoordige tijd der aantoonende wijs (zie bladz. 17) met aanhechting van *-la*:

elabob-la,	ik hebbe gehad, enz.
------------	----------------------

VOLTOOID VERLEDEN TIJD.

Als de voltooid verleden tijd der aantoonende wijs (zie bladz. 20) met aanhechting van *-la*:

ilabob-la,	ik hadde gehad.
------------	-----------------

Studeer het bovenstaande goed, herhaal even de woorden J bladz. 66 en maak dan de volgende oefeningen.

Li binol tlepik, o pul? Kikod äbinoböv tlepik? Kömolöd is e dunolöd kelosi osagob. No, o söl! labob no timi. Sötob binön lä fat obik ve pon. Ogivob ole flonis tel. Li tikol, o söl! das zögob-la bligi obik plo flons tel? Binol pul gudikün. Li ävilolöv sagön obe, kiplad kanon lemön pöpi gudik? Kanol getön pöpi gudik lä fiam P. e Son ve kanäd; ab lemon pöpi gudikün e nedelidik lä böb. Kelosi labol lemik, o man? Li älabolöv viliko kölis gudik e feinik? Si, o söl! ävipob, das älabob-la kölis gudik jönik. Givolöd obe kölis difik fol. No li tuvol, das köl at binom düfik? Li labol al mekön vobi luedik? Si, o söl! Köl at binom tän vem gudik. Li pelol obi? Ogivob ole flonis tel. Vem gudik.

Li evagol gläti olik, o flen? Ävilob, das ivagob-la gläti obik. Li ägivolöv flonis kil plo din at? No, kikod? Tuvob, das din at binom vem gudik. Kiplad tikol al getävön? No kanob sagön ole atosi. Änololöv atosi viliko. E kikod? Motävob i. No li nolol, das golob plo dels mäl lä nök e jinök obik? Ävilob, das äsäkon-la obi i plo dels mäl u jöl. Mutob plo ted e golol plo yof. Li sevol Bernard? No li äsevoböv Bernard? Ebinom nog lä obs. Li binom blod bälidikün olik flen de Gustaf? Si. Li binom bäledikum ko blod olik? Blod bälidikün oba binom nu yels balsejöl. Ed om? Balsemäl.

Beste Vriend,

Gaarne had ik u gisteren bij mij gezien; maar ik denk, dat gij geen tijd gehad hebt, om te komen. Daar gij niet kwaamt, komt deze brief u vertellen, wat ik u

zou gezegd hebben. De stoomboot „Rotterdam” vertrekt Vrijdag. Zorg voor de verzending van tabak, snuif en sigaren. Geef uwe brieven. Gij kent de firma en gij weet ook, dat de firma een groot kapitaal en veel krediet heeft.

80.

(Vervolg.)

Zoudt gij nog iets willen weten? Mijn neef heeft het koffiehuis bij het station gekocht. Hij zal daar gaan wonen en zijn oud huis verlaten. Dit koffiehuis was van mijn oom, die nu langs het kanaal gaat wonen. Hij heeft daar een aardig en frisch huis met een mooien tuin. Zou ik u nu nog iets zeggen? Gij kent Köl, den schilder? Nu! die Köl, een naarstig en bekwaam man, heeft een prachtig schilderij gemaakt. Ik zou u gaarne de verschillende deelen van dat schilderij zeggen; maar ik hoop, dat gij weldra komt, om het te zien.

De beste groeten van uw Vriend
LAURENT.

XXVII.

HET VOORZETSEL.

De voorzetsels worden zonder uitzondering vóór het woord geplaatst, waarbij zij behooren.

A.

ba,	omstreeks.	plo,	voor.
dub,	door.	sis,	sedert.
fa,	door.	sa,	benevens.
ko,	met.	sumü,	behalve.
me,	met, door.	ve,	langs.
nen,	zonder.	du,	gedurende.

B.

al, äI,	naar.	öned, dis,	onder.
bevü,	tusschen.	ove, ovi, ovü,	over.
bif(ü),	vóór.	plä, plö,	buiten.
da,	door.	po,	achter.
in,	in.	su,	op.
jü,	tot.	ta,	tegen.
kol,	tegen.	zi,	om.
len,	aan.	zü, }	rondom.
neb,	naast.	linü, }	

Na de voorzetsels onder B komt, in antwoord op de vraag *waarheen*, de 4e naamval.

Kipladi golol? Golob al gadi *of* ali gad. *)

Het teeken van den 4en naamval kan aan het naamwoord of aan het voorzetsel gehecht worden.

XXVIII.

VERKLARING VAN EENIGE VOORZETSELS
DOOR VOORBEELDEN.

- da, door. Äzügom *da* nekulivöp ko karavan.
Hij trok *door* de wildernis met de karavaan.
Älogodob *da* litöps ini cem redakela sembal.
Ik keek *door* de ramen in de kamer van een redacteur.
- dub, door. Valikos *dub* atos ävedos nog zälikum.
Alles werd daardoor (*door* dat) nog feestelijker.

*) Velen zijn het volstrekt niet eens met het gebruik van een vierden naamval na de voorzetsels onder B, voorafgegaan van een werkwoord, dat eene beweging naar.... uitdrukt. Men vergisse zich niet met het zich bewegen *op* eene plaats en het zich bewegen *naar* eene plaats.

Zeker geeft dit gebruik eenige moeilijkheid. Zoolang echter geene beslissing van hooger hand hieromtrent genomen is, moest men daarin berusten.

Nuf binom petegöl *dub* yeb.
 Het dak is *door* het gras bedekt.

fa, door. Yesdel älogob ini gad smalik, pezümöl *fa* doms.
 Gisteren zag ik in een kleinen tuin, *door* huizen
 omringd.

In flölüp fot paivisitom *fa* tums galitas.
 In de lente wordt het bosch altijd *door* hon-
 derden nachtegalen bezocht.

ko, met. Äniludof logön lutikälis smalik *ko* häts geilik.
 Zij verbeeldde zich kleine spoken *met* hooge
 hoeden te zien.

Ven äbinob nog smalik ed äpledob *ko* puls votik.
 Toen ik nog klein was en *met* andere jongens
 speelde.

me, met. Ätegon vunis oma *me* velin.
 Men dekte zijne wonden *met* fluweel.
 Ämufof vati kautiko *me* staf smalik.
 Zij bracht het water *met* een stokje voorzichtig
 in beweging.

plo, voor. In lad labasüka no binom spad *plo* löf velatik.
 In het hart der hebzucht is geene plaats *voor*
 ware liefde.

Noe *ple* obsiks, soi *plo* sins vola lölik.
 Niet slechts *voor* de onze, maar *voor* de zonden
 van de geheele wereld.

bif(ü), vóór. Aneito vab ästopom *bif(ü)* dom ofa.
 Hedennacht hield de wagen *vóór* haar huis stil.
 No logol *bif(ü)* ol ledomi feofa, logol glügi.
 Gij ziet niet *vóór* u het paleis der fee, gij ziet
 de kerk.

- bü(fü), voor. No lobolsöd deli *bü(fü)* vendel.
 Prijst den dag niet *vóór* den avond.
Bü(fü) dels tel *änakömom* in loted.
Vóór twee dagen kwam hij in 't hotel aan.
- ta, tegen. Simul binom lönedelagiv, keli klim *ta* vil oma
 legivom tuge.
 De huichelarij is eene schatting, die de ondeugd,
tegen haren wil, aan de deugd betaalt.
 Nolobs medi nepölik *ta* däms staras.
 Wij kennen een onfeilbaar middel *tegen* de
 schaden der spreeuwen.
- kol, tegen (jegens). *Kol* man at eilabobs sufädi gletikün.
Jegens dezen man hebben wij altijd het
 grootste geduld gehad.
 Bi kösit *kol* pösod et äbinom nenobälik.
 Omdat het gedrag *jegens* dien persoon
 niet edel was.
- dis(ü), onder. Avendelo siedoms *dis(ü)* pams geilik.
 Hedenavond zitten zij *onder* hooge palm-
 boomen.
 God polom cilis *dis(ü)* mäned oka.
 God draagt de kinderen *onder* Zijnen mantel.
- ove, over. Feilans ägoloms *ove* lufel äli glüg.
 De landlieden gingen *over* de heide naar de kerk.
 Bots mödik äslifoms *ove* vataplen takedik.
 Vele booten gleden *over* de stille watervlakte.
- ovü, over. Da at kanof logön *ovü* Roma lafik.
 Daardoor kan zij *over* half Rome zien.
 Älogof susü äli sil ed *ovü* mel.
 Zij zag op naar den hemel en *over* de zee.

- dö, over. Li labol buki: „Fäns *dö* lif domik”?
 Hebt gij het boek: „Fantasieën *over* het huiselijk leven”?
 Ekonob ole *dö* Pompei, mun äsagom.
 Ik heb u *over* (*van*) Pompei verteld, zeide de maan.
- ovi, over. Blut äleflumom *ovi* püpun regik.
 Het bloed stroomde *over* het koninklijk purper.
 Dlens äroloms *ovi* cigs omik.
 Tranen rolden *over* zijne wangen.

Na eene ernstige studie van het voorgaande, leere men de woorden K, om verder aangenaam te kunnen voortwerken.

XXIX.

K.

lün,	bril.	kopanöm,	gezelschap.
lin,	ring.	meid,	weide.
yeg,	artikel.	jain,	touw.
tan,	band.	naed,	keer, maal.
pöt,	gelegenheid.	sob,	zeep.
get,	ontvangst.	nilan,	buurman.
gäl,	vreugde.	misalöf,	ellende.
nöt,	noot.	dedit,	afscheid.
zäl,	feest.	tegot,	deksel.
büd,	gebod.	taked,	rust.
blöf,	bewijs.	tened,	tent.
blig,	plicht.	timil,	oogenblik.
smil,	lach.	nulöf,	nieuwigheid.
pled,	spel.	pöpem,	schrift (schrijfboek).
fled,	vracht.	blog,	blad (papier).
fluköp,	schuur.	bledäd,	priëel.

nimalöd,	stal.	löpikap,	opperhoofd.
foginäb,	vreemdeling.	lovepolam,	vertaling.
züm,	omstreek.	tonabalien,	regel (schrift).
<hr/>			
kalön,	rekenen.	beginön,	aanvaarden.
suamön,	begrijpen.	jülön,	beschutten.
nunodön,	berichten.	cemön,	timmeren.
kälön,	verzongen.	dublinön,	doorbrengen.
kautön,	oppassen (voorz. zijn).	feyagön,	verjagen.
sevön,	kennen.	lelodön,	sporen.
dekön,	versieren.	komipön,	vechten.
rolön,	rollen.	mekädön,	noodzaken.
tupön,	storen.	seplibön,	uitblijven.
vekön,	wachten.	takedön,	uitrusten.
lülön,	verlaten.	fimön,	vastmaken.
<hr/>			
timlik,	tijdelijk.	kobo,	samen.
tenüpik,	eeuwig.	tiemo,	toen.
neluimik,	droog.	za, ba,	omstreeks.
nu,	nu.	benö,	nu!

81.

Penob ko pen e stib. Logob oli da lün obik. Li kömom nen flen okik? Li äsidoms su bam? Li ästonomöv plä yan? No elogof obi disü tab. No li esükom oli ve kanäd? Ävipob das Johan äbinom-la lä ob. Wilhelm ägonom zi domi. Li logol stelis len sil? Anna kömof ba düp fol. Jukel stanom bifü yan okik. No li iblinof buki votik lä ol? Kikod golol ve löd et? Li binom malädik sis dels kil? Okömob po oli. Kikod kipol dini et su nam olik? Pladolöl futi olik sui glun. Säkolöl bosi ple ob. No li älogomöv da litöp? Li stanom nog po bim? No golob siedön bevü bimis gletik et; golob siedön bevü flolis.

82.

Ipladom spatini po bimi gletik, ab Johan iklänöfom omi disü bledis. Li esumol flolis jönik at se legad? Lemobs dinis mödik in lemacem nulik et. Kelos stanos ovü yan smalik et? Vat e fil lemik. No li nolob va André ogolom da veg nevidik et? Li isükof Louisa lini olik, ven äkömol ini dom, o Berta? Disü bims magifik et siedoms flens obsik kil. Li elogol nelfani in nimisgad? Jeval söla et blibom in meid obsik. No li dunol suegi ini kaf olik? Ko lanim e dut kömon al mesedami. Epenob düp bal e no binob nog fenik; ab golob nu in gadi al pükön ko flens obik. Li äkanolöv sagön obe, kim lödom neb pänel? Li valädol plo gepük? Labob lolis ledik e vietik in gad obik. Solat stanom disü kompal, at disü fizir.

83.

Weet gij, Willem, dat Johan Woensdag bij Albert komt? Ja, Bernard, Johan kwam langs ons huis. Maar weet gij ook, dat behalve Johan zijn broeder Hendrik en zijn neef Gustaaf ook komen? Neen, dat wist ik niet. Sedert drie dagen heb ik niemand van ons gezelschap gezien. Is dat daar de heer, die ziek geweest is? Ja, drie maanden is hij niet uit zijn huis geweest. Hij is nog jong. Een en twintig jaar is hij en hij is zonder ouders. Wie heeft hem opgepast? Zijne zuster Laura zorgde voor hem. Zij is zes en twintig jaar. Sedert November is hij niet bij zijn heer op het kantoor geweest. Wat doet hij? Hij schrijft bij de firma Strab & Co. Langs het kanaal? Ja.

84.

Handelt die firma ook in tin en zink? Niet veel; maar zeer veel in ijzer. Ziet gij de boot? Welke? Die groote boot daar? Ja. Behalve die boot heeft de firma nog twee

groote booten gekocht. Waarheen moeten die booten? Twee gaan naar Amsterdam en de andere naar Schiedam. Nu zijn ze hier om te lossen en Vrijdag vertrekken ze om nieuwen voorraad te halen. Denkt gij, dat die firma rijk is? Men zegt van ja; maar die firma zal ook groote schulden hebben; doch de ontvangsten blijven grooter dan de uitgaven. Is de chef oud? Ik denk zes en veertig jaar. Hij is zeer vriendelijk en zonder veel complimenten. Zulke menschen vind ik de beste.

85.

Wat hebt gij tusschen uwe vingers, jongen? Hard ijzer, mijnheer. Waarom legt gij het op uwe hand? Om het u te toonen. Dat moet gij den smid geven, hij kan het gebruiken. Zou de smid voor zijn deur staan? Ja, daar staat hij naast zijn oudsten zoon. Gij hebt een baard, vriend! Wanneer komt de barbier? De barbier komt niet. Waar woont uw barbier? Naast mijn huis. Wanneer scheert hij u? Hij komt Zaterdag tusschen den middag. Wat doet hij onder de tafel? Daar lag een handschoen; hij heeft ze opgeraapt. Is Jan buiten de deur geweest? Ja, hij is tot de brug geweest. Waarom keerde hij terug? Hij had zijn wandelstok vergeten. Heeft hij hem nu? Ja, zijn wandelstok stond naast de paraplu onder den spiegel.

Leer nu de woorden L en zet dan uwen arbeid voort.

XXX.

L.

bet,	bed (bloembed).	yelatim,	jaargetijde.
met,	meter.	yagel,	jager.
cif,	chef.	jol,	kant (oever).
töfatof,	dauwdruppel.	liäf,	lelie.

gölog,	eik.	plöm,	pruim.
famül,	familie.	tefam,	relatie.
flut,	fluit.	montial,	ridder.
pof,	haven, zeehaven.	pänot,	schilderij.
miel,	honing.	söp,	sloot.
dled,	vrees.	fov,	vervolg.

glumik,	bedroefd.	valüdik,	machtig.
müdik,	bescheiden.	nabik,	nauw.
tugik,	deugdzaam.	menik,	menschelijk.
saunik,	gezond.	stedik,	recht.
meköfik,	hard, hevig.	spadik,	ruim.

denu,	andermaal.	blefimo,	onlangs.
fino,	eindelijk.	alina,	telkens.
liomödik,	hoeveel.	vi!	wee.

sukön,	volgen.	kolkömön,	ontmoeten.
melodön,	{ winnen, verdienen.	glofön,	groeien.
disön,	zinken.	jenön,	gebeuren.
siadön,	zetten.	suixänön,	{ klimmen. beklimmen.
deilön,	sterven.	lönön,	behooren.
jutön,	schieten.	tegön,	bedekken.

Hebt gij gehoord, Willem, dat Hendrik met Max voor de deur hebben gestaan? Ja, men heeft hen niet gehoord. Ik heb geroepen, maar de meid hoorde mij niet. Komt Max terug? Ja, dezen avond en Hendrik komt ook. Gebruiken zij iets? Wij drinken chocolade. Geeft gij ook sigaren? Waarom niet? Ik dacht het, omdat gij niet rookt.

Wie zit tusschen u en Jan? Mijn oudste broer Alfons en naast mij zit mijn neef Oscar, en naast hem mijn jongste broer Leo. Waar hebt gij die sigaren gekocht, Willem? Zijn ze goed? O zeer goed. Ik heb ze niet gekocht; ik heb ze van oom Bernard gekregen. Nu, gij hebt een besten oom. Drinkt gij niet, Hendrik? Is de chocolade niet goed? De chocolade is zeer goed; maar rooken en drinken gaat niet, vriend.

87.

O Flen gudikün!

Büfü dels jöl äpenob ole tonabalienis anik, al nunodön ole, das äbeginobsöv sun tävi obsik. Kanob penön nu, das omotävobs telüdel, e das tikobs al seplibön dels balsefol. Motävöl ku zug se Rotterdam, obinobs ba düp bal in Geldermalsen. Us otuvobs Wilhelm, kel kömom se Utrecht. Pos düps tel motävobs kobo ali Nijmegen. Us vekon obis ed olabobs geti gudik. In Nijmegen, zif bälebik e makabik, blibobs dels fol. Suemol das zif e züms osäkoms timi mödik, e das otikobs plu len spats ka len taked. Nolol das pags magifik zü zif gedik melidoms al visitön omis.

88.

(Fov.)

Elsob ebinob i lä nökö; ab tiemo ätikob plu len pled. Mälüdel motävobs ali Arnhem. Us lödof jinök oba Helena. Wilhelm no sevom ofi; ab if pükol Wilhelm latumo, olilol kim jinök Helena binof. Jinök gudik et löfof obis vemo. In Arnhem blibobs jü balüdel. Telüdel motävobs ali Zutphen, blibobs us timili e lelodobs ali Amersfoort. De Amersfoort ali Amsterdam. Blibobs in Amsterdam jü mälüdel. Olabobs us al logön dinis e nulöfis mödik. Mälüdel vendelo lüvobs Amsterdam e rolobs ali Utrecht, e blibobs us jü balüdel

vendelo. Pos dedit ladlikün de Wilhelm obsik e de pals omik omotävobs ed osumobs takedi in zif obsa.

Glidis ladlik de

flen olik

JOHAN.

89.

Zijt gij naar Rotterdam geweest? Ja, Bernard. Hebt gij de nieuwe boot gezien? Waar lag die boot? Die boot hebt gij gezien. De schepen lagen rondom die prachtige boot. Waarheen moet die boot? Naar Engeland. Welke waren zal die boot aanbrengen? Verschillende waren. Rotterdam is een drukke stad. Het volk gaat daar niet, maar loopt. Men ziet in de stad veel menschen en aan de havens ook. Komen er nog veel schepen aan? Vroeger kwamen veel schepen, maar de handel is in zijn slechten tijd. De handel! maar de herbergen zijn in hun goeden tijd. Daar vindt gij de mannen aan de tafels zitten en daar spreekt men over de ellende van den tijd, terwijl men zijn glas ledigt.

90.

Gaat gij naar het park? Ik ben reeds in het park geweest; maar ik ga tot aan de groote laan. Ik moet naar de nieuwe woning gaan zien. Waar ligt die woning? Weet gij, waar brand geweest is? Ja. Nu, twee straten verder ligt die woning. Gij hebt ze gezien. Zoudt gij niet denken, dat die groote vijver mooier zou zijn, als hij tot aan die boomen kwam? Ik vind, dat hier zoo veel boomen staan. Zet u op de bank. Ja, laten wij gaan zitten. Zit gij gemakkelijk op een bank? Op een stoel zitten is aangenaamer; maar op vele banken is het ook aangenaam zitten. Hebt gij dezen avond nog iets te leeren, Eduard?

Ja, Victor, ik moet nog eenige steden leeren van Duitschland en ook nog twee Engelsche vertalingen maken.

91.

Hebt gij den man op het huis zien gaan? Neen, ik zag hem bij den grooten boom in het bosch. Hij sprak met den baron en de barones. Ik zal u een glas goed bier geven. Staat gij, vriend? Ga zitten, daar is een groote stoel, of ga zitten op de bank. Waar zijn de heeren geweest? Zij zijn bij den berg geweest en bij het meer. Was het niet te koud? Neen, het weer was goed. Waarom geeft gij hem geen vruchten? Hij houdt niet van appelen en peren. Denkt gij, dat de koning in de stad komt? Ja, want de zoon van den kapitein zeide, dat de koning komen zou als de straten goed waren en ook de burgers.

92.

Gij hebt een wijde jas en zij heeft een wijden mantel. Waar is de oude hoed van oom? Moet gij dien hebben? Ja, voor een armen man. Geef hem ook een broek. Zou hij geen jas willen? Jawel, en ook brood. Ik zal hem warm eten geven. Gij zijt zeer goed. Gelooft gij mij? Ja, ik geloof u, vriend. Zou hij mij niet gelooven? Ziet gij den hoogen toren van de groote kerk? Waar? Daar tusschen de boomen, langs de laan. Ja, ik zie hem. Ik zie ook een nieuwe woning. Ik zie zes woningen. En ik zie iets, dat gij niet ziet. Zocht gij mij? Neen, ik zoek Jan. Ga in den tuin bij den grooten boom, daar heb ik Jan gezien.

XXXI.

HET BIJWOORD.

De bijwoorden worden onderscheiden in zuivere en afgeleide bijwoorden.

ZUIVERE BIJWOORDEN.

is,	hier.	en,	daarvan.
us,	daar.	ba, bo,	misschien.
tosna,	dra.	nu,	nu, thans.
sun,	weldra.	ofen,	dikwijls.
usi,	daarheen.	denu,	opnieuw.
läs,	daarbij.	vem,	zeer.
isi,	hierheen.	ya,	reeds.
si,	ja.	te,	slechts.
no,	neen.	yesdel,	gisteren.
tudel,	vandaag.	egelo,	altijd.
evelo,	ooit.	fövo,	voortaan.
nevelo,	nooit.	sotimo,	somtijds.
ze,	tamelijk.	seledo,	zelden.

AFGELEIDE BIJWOORDEN.

Bijwoorden worden van zelfstandige naamwoorden gevormd door aanhechting van *o*:

del,	dag;	delo,	overdag.
neit,	nacht;	neito,	's nachts.
gödel,	morgen;	gödelo,	's morgens.
zendel,	middag;	zendelo,	's middags.
vendel,	avond;	vendelo,	's avonds.
fut,	voet;	futo,	te voet.
nem,	naam;	nemo,	met name (namens).

Bijwoorden worden van bijvoeglijke naamwoorden gevormd door aanhechting van *o*:

gudik,	gudiko,	goed.
badik,	badiko,	slecht.
jönik,	jöniko,	mooi.

Het is echter niet noodig deze *o* er aan toe te voegen, als het bijwoord onmiddellijk na het werkwoord komt en de duidelijkheid zulks niet vereischt.

Deze *o* wordt ook bij den vergrootenden en overtreffenden trap gevoegd, als de duidelijkheid het vereischt.

Op de vragen: hoe lang, hoe hoog, hoe diep, hoe ver, enz. volgt de vierde naamval.

Hoe lang is die weg? Die weg is drie uren lang.

Lio lonedik binom veg et? Veg et binom düpis kil.

Hoe breed is die plank? Die plank is twee voet breed.

Lio vidik binom boed et? Boed et binom fütis tel.

Leer het voorafgaande goed van buiten en maak dan de volgende opgaven.

93.

O Flen löfik!

Denu labob al dunön ole begi. Büfü vigs kil fiam R. e T. emanifom lemacemi nulik in zif ola. Atosi elelilob se gazed, ed elilob pükön ya ofen de suäms gidik yegas difik. Pükön de pokagloks feinik, de lins golüdik, de lama-zönüls dekik, e lemänikos; valikos vem nedelidik. Benö! nolob, das no kanon kalön egelo su yegs nedelidik sone-miko, kels binoms ofen jönik senediko; ab no laboms völadi linedik. Obinol beno in pöt al visitön lemacemi et, e logolöd balna plidiküno if pokagloks binoms gudik, ed if kanon labön plo suäms et pokagloki gudik e jönik. Sun obinob in pöt al dunön sone kopanela obik legivoti, e vilöl givön viliko bosi gudik e pöfudik tuvob gebik pokagloki.

Gololöd gödelo u zendelo, delo u vendelo, futo u jevalo,
pos get de pened obik, e givolöd obe plidiküno sun gepüki.

Glidob oli, e blibob

fien dūnavilik olik

FREDERIK.

94.

Rekent gij goed? Tamelijk. Moet de schoenmaker
vandaag nog komen? Ik zie hem morgen. Ik heb het boek
reeds gezonden. Zit gij dikwijls tehuis? Hij zingt mooi.
Ja, maar zij zingt ook mooi. Zal ik u weldra zien? Kunt
gij goed breien? Ik heb voor mijne tante iets nuttigs ge-
breid. Breekt men alweer iets? Gij staat hoog genoeg,
jongen. Bouwt gij hier een huis? Ik zal hard roepen.
Waarom roept gij zoo hard? Ga, Bernard. Zal ik u van-
daag kunnen prijzen, Berta? Waar is mijn lange fluit,
Hendrik? Is ze misschien in de kast? Komen zij 's mor-
gens of 's avonds? Zij komen overdag. Die bank is tien
voet lang. En deze bank is zes voet. Spreek niet zoo hard,
jongen. Heeft hij te zacht geklopt? Zou Willem vandaag
komen? Bloeien uwe rozen, Lena? Ja, zeer goed, Betsy.

95.

Waarheen loopt die jongen nu? Kom hier, Sofia, hier
moet gij zijn, daar niet. Waar zat die vogel? Ik zal het
u dadelijk zeggen. Gij praat mooi, maar zegt weinig. Wie
ziet ons hier? Zes oogen zien ons hier: moeder, en vader
met zijn bril. En wie ziet ons nog? Hij, die alles ziet.
Waarom opent gij die deur weer? Zullen zij te voet gaan?
Neen, te paard. Wien groet gij? Ziet gij daar dien heer
met grijze haren? Ja, zeer goed zie ik hem. Wat zoekt
gij hier, Adèle? Vruchten, Jozef. Gij neemt dikwijls onrijpe

vruchten. Hoe schrijft men dat woord? Met s; want het is hier meervoud. Gij schrijft te recht en uwe letters zijn te klein. Kunt gij uw schrift goed lezen? Ja, best.

XXXII.

HET ZELFSTANDIG NAAMWOORD.

(*Vervolg van bladzijde 24.*)

EIGENNAMEN.

De eigennamen worden in de wereldtaal met hoofdletters geschreven. Ook al de namen voor het Opperwezen:

God,	God.
Sölal,	Heer.
Lemekal,	Almachtige.

Namen van landen:

Rusän,	Rusland.	Tükän,	Turkijë.
Svedän,	Zweden.	Siberän,	Siberië.
Novegän,	Noorwegen.	Räbän,	Arabië.
Dän,	Denemarken.	Cinäan,	China.
Gletabritän,	Groot-Brittanje.	Pleusän,	Pruisen.
Polän,	Polen.	Jveizän,	Zwitserland.
Löstän,	Oostenrijk.	Glikän,	Griekenland.
Spän,	Spanje.	Tats-pebalöl,	{ Vereenigde
Bodugän,	Portugal.		{ Staten.
Nelijän,	Engeland.	Fransän,	Frankrijk.
Täl,	Italië.	Peruän,	Peru.

Door achtervoeging van *an* vormt men van namen van landen persoonsnamen:

Rusänan,	Rus.	Tälan,	Italiaan.
Dänan,	Deen.	Glikänan,	Griek.
Polänan,	Pool.	Räbänan,	Arabier.
Beljänan,	Belg.	Chinänan,	Chinees.

Door achtervoeging van *ik* vormt men van den eigen-
naam der landen bijvoeglijke naamwoorden. Deze worden
in de wereldtaal *niet* met hoofdletters geschreven:

nedänik,	Nederlandsch.	nelijänik,	Engelsch.
fransänik,	Fransch.	svedänik,	Zweedsch.
deutänik,	Duitsch.	cinänik,	Chineesch.

De namen van steden, enz. schrijft men in de wereld-
taal volgens de schrijfwijze van zijn land:

H.	FR.	D.	E.
Keulen.	Cologne.	Köln.	Cölogn.
Luik.	Liège.	Lüttich.	Liege.
Weenen.	Vienne.	Wien.	Vienna.
Nijmegen.	Nimègue.	Nimwegen.	Nimeguen.

De voornamen en familienamen behouden in de wereld-
taal hunne schrijfwijze:

Johann Martin Schleyer.
Joost van den Vondel.
Willem Bilderdijk.
Wilhelm von Humboldt.
Gustave Doré.
John Milton.

De familienaam wordt ook wel eerst genoemd.

De tweede naamval der eigennamen wordt door *de*
gemaakt, te plaatsen tusschen het naamwoord en den
eigenaam:

Buk de Anna,	Anna's boek.
Glügs de Roma,	Rome's kerken.
Tüm de Pisa,	Pisa's toren.

Somtijds wordt de tweede naamval ook gemaakt door de gewone *a*:

Buk Willema, Willems boek.

De verdeelings-tweede naamval wordt met *a* of *de* gemaakt:

glät vata	<i>of</i> glät de vat,	een glas water.
skal bila	„ skal de bil,	een pot bier.
flad vina	„ flad de vin,	een flesch wijn.
bovil kafa	„ bovil de kaf,	een kop koffie.
dlinäb leüla	„ dlinäb de leül,	een kruik olie.

---

beit boda	<i>of</i> beit de bod,	eene bete broods.
suam mona	„ suam de mon,	eene somme gelds.
düp vüspada	„ düp de vüspad,	een uur afstands.
bos gudikosa	„ bos de gudikos,	iets goeds.
nos smajönikosa	„ nos de smajönikos,	niets fraais.

Het voorafgaande goed leeren en de navolgende opgaven oplet-tend maken.

96.

Goeden dag, Karel! Goeden dag, Antoon en Leo! Gaat het goed, vrienden? Zeer goed. En u? Alles goed. Komt Ferdinand ook? Ferdinand komt met zijne jongste zuster Rika. Wie komt nog, Karel? Ik heb ook Theodoor en Floor gevraagd, en Cato voor mijne zuster Christine. Wat spelen wij vandaag? Willen wij schaken, Ferdinand? Ja, Antoon, kom hier zitten bij de tafel. Gij zijt twee goede schakers; wij zullen zien, wie de meester is. En doet gij niets, Theodoor en Floor? Wij gaan dammen. Waar is het dambord, Christine? Achter u, jongens. Kunt gij goed dammen, Floor? Wij zullen zien. En wat zult gij doen

Leo, Jozef en Willem? Hebt gij boeken van Jules Verne? Hier zijn „de drie Russen en de drie Engelschen”, „de kinderen van kapitein Grant” en „Eldorado”. Goed, Karel.

97.

Jongens, hier breng ik u bier en sigaren; later breng ik wijn. Ik heb eene beste zuster, zij heeft altijd iets goeds voor ons. Rookt gij niet, Leo? O jawel! Wilt gij ook opsteken, Jozef? Zeker, nicht, het rooken zal u niet hinderen? O neen, ik ga daar bij het raam zitten bij Cato en Rika. Karel hebt gij vandaag de krant gelezen? Ja, Willem. Wat zegt de krant? Ik las, dat twee Russen en drie Italianen in Weenen kwamen. Zij ontmoetten daar vier Arabieren en twee Denen. Later kwamen nog vier Nederlanders, drie Oostenrijkers, twee Spanjaarden en twee Turken en nog later een Zwitser en twee Franschen. Zeer gezellig zaten die vijf en twintig heeren met elkander te spreken. En welke taal spraken zij? Spraken zij Fransch, Duitsch of Engelsch? Neen, vriend, zij spraken de taal van Johann Martin Schleyer, de wereldtaal. — Vrienden, wie neemt nu nog een glas? Het is reeds laat. Wij gaan. Wij hebben veel plezier gehad. Tot wederziens, Karel en Christine! Tot wederziens, vrienden en vriendinnen!

XXXIII.

HET ZELFSTANDIG NAAMWOORD.

(*Vervolg van bladzijde 88.*)

VERKLEINWOORDEN.

De verkleinwoorden worden gevormd door achtervoeging van *il*:

bim,	boom;	bimil,	boompje.
jeval,	paard;	jevalil,	paardje.
pul,	jongen;	pulil,	jongetje.

XXXIV.

M.

dun,	daad.	golöp,	gang.
jek,	schrik.	jälel,	verdediger.
bum,	bouw.	jelēl,	beschermer.
püd,	vrede.	nedeb,	onschuld.
gud,	goedheid.	sukel,	nakomeling.
yuf,	hulp.	menad,	menschdom.
tlep,	angst.	logad,	gelaat.
pug,	veldslag.	zilek,	kring, cirkel.
stük,	gebied.	ziläk,	kring (gezelschap).
sukad,	gevolg.	benöf,	welzijn.
pösod,	persoon.	metal,	metaal.
vilgil,	maagd, jonkvrouw.	plisen,	tegenwoordigheid.
galan,	wachter.	tlodel,	trooster.
logod,	blik, opslag.	vikodel,	overwinnaar.
sukef,	stoet.	vobel,	werkman.
konfid,	vertrouwen.	müepen,	dons.
geilug,	hoogte.	löfäb,	lieveling.
<hr/>			
plinik,	vorsteljk.	cädik,	deftig.
seledik,	zeldzaam.	glumik,	bedroefd.
lanimälik,	dapper.	manifik,	open.
murik,	norsch.	yunlik,	jeugdig.
lülädik,	barsch.	mekädik,	geweldig.
glolik,	heerlijk.	pleidik,	trotsch.
gletobidik,	grootsch.	stüplik,	eenvoudig.
<hr/>			
pubön,	verschijnen.	galön,	verheugen.
läbädön,	zegenen.	nüdlanön,	indringen.
mebön,	herinneren (iemand).	ninvegön,	inrijden.
vekömön,	verwelkomen.	ningivön,	inboezemen.
vikodön,	zegevieren.	zümön,	omgeven.
lepedön,	verdrukken.	nidön,	schitteren.

Zoo gij de woorden M goed kent, ga dan tot de volgende opgaven over.

98.

O flenil, li binoms flolis et de bimil olik? Si, e nu blinob omis ini cemil obik plo magil oba. No li labol viliko smilili de blodil olik, o jiblodil? O pulil! no plükolöd len nudil ola. Jikatil et labos göbili jönik. Li löfol flolilis, o Anna? Da yanil et kömol sui pladil, kö stanoms bimils tel kol mönil. Li vilol dunön fadili at in nadili obik, o Johanna? Len sütil stanos domil löfik ko nufil plenik. Lä putil lalila siedom Johan ko dogil fiedik okik. Li eplanol is bimili yunik at? Li lilol glokili tümila obsik? Helena, no li labof lefadili, tanili, jainili u fadili al tanön blogilis mäl et lä bukils tel et? Spinils et binoms nog smalik, e laboms ya stigilis gletik. Munil löfik litos bevü bimils.

99.

Kikod dunob tegotili de skalil et? Logils olik mutoms logön valikosi. O Karl! lugivolöd ome fögili ola al fimön yanili smafanübila obik ko klufil slenik at. Pledili kios pledols ko glöbils mäl et? Kim ägivom ole spatini fienik et, o flenil? Atos binos legivotil jinefila Rosa. Kis stanos su blogil et? Solatil ko lömijülil. Cukil obsik labos delili töbik; ab ogetos i tililis. Li binoms bökils glöpik et, e bügs at de lemacemil nulik len luspäd sütila lä ponil vietik? Gokil obsik ekomipos ko nilanil osik, e jigokils ästanoms al logön. Kikod sumol vulilis et, e kiplad blinol omis? Vilob givön omis cukile obik; nimil pöfik epolos fledilis mödik. Li vilobs dunön spatili de düpil bal in lalils? No, o flenik oba! labob al lenadön nog vödilis folsekil, ed al penön blogilis kil; atos okostos düpili bal. Glidob oli, o flenil!

Frans en ik hebben lieve woninkjes voor onze dier-
tjes. Ons zwart hondje heeft zijn groen huisje, ons grijs
ezeltje zijn ruim stalletje en onze lieve vogeltjes hebben
hunne reine kooitjes. In het wijde schuurtje naast het
warm stalletje bergen wij ons nieuw wagentje. Bij ons
schuurtje hebben wij ook een aardig plaatsje, beschut voor
de droppeltjes door een zinken daakje. Op dat plaatsje
kloppen, timmeren en werken wij met onze houten hamer-
tjes en scherpe vijltjes in onze vrije uurtjes. Ook gaan
wij in ons fraai tuintje, versierd met lieve bloempjes en
bonte plantjes. Onze vruchtbare boompjes geven ons rijpe
appeltjes, zoete peertjes, blauwe pruimpjes en dikke nootjes.
Wij zijn gelukkige kindertjes.

(Vervolg.)

Ook hebben wij verscheidene goede vriendjes, die ons
bezoeken en menig uurtje met ons doorbrengen. Wij spelen
soldaatje of meestertje. Soms loop wij als wilde haas-
jes door de dichte boschjes bij het groene laantje. Onlangs
vonden wij de lieve nestjes van vier bonte vogeltjes. Twaalf
groene eitjes lagen in die nestjes. Wij stoorden de vogel-
tjes niet en verjoegen hen niet. Hunne stemmetjes geven
ons menig prettig uurtje, en die lieve zangertjes openen
zoo gaarne hunne heldere keeltjes. Wij gaan ook in ons
tuintje een priëeltje bouwen. Bankjes, stoeltjes en een
tafeltje hebben wij reeds. Een lief woninkje zullen wij ook
voor ons maken; want de heertjes, die zoo goed voor alles
zorgen, verdienen ook wel een tentje om uit te rusten.

XXXV.

HET ZELFSTANDIG NAAMWOORD.

*(Vervolg van bladzijde 89.)*De voorvoegingen *le, gle, sma* en *lu*.

LE.

Door voorvoeging van *le* drukt het woord eene hogere of grootere beteekenis uit:

bijop,	bisschop;	lebijop,	aartsbisschop.
son,	zoon;	leson,	prins.
dük,	hertog;	ledük,	groothertog.
dom,	huis;	ledom,	paleis.
gad,	tuin;	legad,	park.
fad,	draad;	lefad,	snoer.
yan,	deur;	leyan,	poort.
flum,	rivier;	leflum,	stroom.
vikod,	zege;	levikod,	triumf.
hät,	hoed;	lehät,	helm.
dib,	diepte;	ledib,	afgrond.
spit,	spiritus;	lespit,	alkohol.
zil,	ijver;	lezil,	wedijver.
zif,	stad;	lezif,	groote stad.
dek,	deksel;	ledek,	ornaat.
vitim,	offer;	levitim,	Misoffer.
zug,	trein;	lezug,	spoortrein.

---

gletik,	groot;	legletik,	zeer groot, enorm.
jönik,	schoon;	lejönik,	beeldschoon.
svidik,	zoet;	lesvidik,	suikerzoet.
blägik,	zwart;	leblägik,	koolzwart.
divik,	geschat;	ledivik,	hooggeschat.

---

si,	ja;	lesi,	zeker, gewis.
no,	neen;	leno,	volstrekt niet.
nos,	niets;	lenos,	niets hoegenaamd.
plu,	meer;	leplu,	veel meer.
foviko,	snel;	lefoviko,	bliksemsnel.

XXXVI.

GLE.

Door voorvoeging van *gle* drukt het woord het voor-
naamste of iets zeer grootsch uit:

köp,	beker;	gleköp,	kelk.
satin,	satijn;	glesatin,	damast.
fid,	voedsel;	glefid,	banket.
flen,	vriend;	gleflen,	boezemvriend.
galef,	wacht;	glegalef,	lijfwacht.
lon,	wet;	glelon,	grondwet.
zif,	stad;	glezif,	hoofdstad.
süt,	straat;	glesüt,	hoofdstraat.
näm,	kracht;	glenäm,	hoofdkracht.
din,	zaak;	gledin,	hoofdzaak.
döf,	gebrek;	gledöf,	hoofdgebrek.
lönüg,	eigenschap;	glelönüg,	hoofdeigenschap.

XXXVII.

SMA.

Door voorvoeging van *sma* drukt het woord iets in
een minderen graad uit:

fimod,	vesting;	smafimod,	bolwerk.
bel,	berg;	smabel,	heuvel.
bim;	boom;	smabim,	struik.
flol,	bloem;	smalflol,	knop.
veg,	weg;	smaveg,	voetpad.
süt,	straat;	smasüt,	steeg.

bed,	bed;	smabed,	nest.
bödil,	vogeltje;	smabödil,	kolibri.
man,	man;	smaman,	dwerg.
stog,	kous;	smastog,	sok.
hät,	hoed;	smahät,	pet.
bov,	schotel;	smabov,	bord.
gün,	geweer;	smagün,	pistool.
zigad,	sigaar;	smazigad,	sigaret.
fanüb,	kerker;	smafanüb,	kooi.

XXXVIII.

LU.

Door voorvoeging van *lu* drukt het woord iets geringers uit:

gil,	arend;	lugil,	gier.
dog,	hond;	ludog,	wolf.
bien,	bij;	lubien,	wesp.
fel,	veld;	lufel,	heide.
keb,	kruid;	lukeb,	onkruid.
stom,	weer;	lustom,	onweer.
lak,	meer;	lulak,	vijver.
bod,	brood;	lubod,	schimmel.
filavin,	brandewijn;	lufilavin,	jenever.
mud,	mond;	lumud,	muil.
kad,	kaart;	lukad,	speelkaart.
silef,	zilver;	lusilef,	kwikzilver.
lit,	licht;	lulit,	schemering.
sanel,	geneesheer;	lusanel,	kwakzalver.
magif,	pracht;	lumagif,	pronk.
tikäl,	geest;	lutikäl,	spook.

Leer het voorafgaande flink van buiten, herhaal nog eens de woorden M, dan de volgende opgaven gemaakt.

102.

Li logol us ledomi magifik et? Kim lödom us? No li nolol atosi? No dük, mäkabik plo duns gletik oka; no ledük, kel ninvegom ko sukad pleidik ini leyan veitik; no reg, kel, in magif plinik, givom dünanes okik büdis oka. No lödoms us jameps, kels ningivoms ko lehät e glaf jeki e tlepi. Ünü möns et no pükon de kligs e pugs, de vikod e levikod. Pänots selednik e mebamals bäledik no bijonoms pösödis plinik, montielis lanimälik e vilginis nobik. Len leyan no stanom galan murik, loged lüdälik kela sagom das us binom stük oka. In legads glolik zü bum gletobidik no logol sukefi cädik de nobels. Cils lejönik no plükoms us su bets glünik lolis e flolis, ven vikodel getävom de vikod.

103.

(Fov.)

No! Leno! Püd lödom ünü möns et, e taked binom in golöps. Len leyan man flenik vekömom oli. Dugom oli in cemi benodela ledivik menada, kel nu in bäled geilik, opubom sun bifü Sölal legeilikün al getön mesedi gletik oka; ibo binom jälel nedeba, jelel jiviudelas e nepalas, tloedel ladas glumik. Nem omik oblilom e sukels omik opükoms de tug e gud omik. — Man binom läbik, kel sükom benofi menada. Pos yels nog tikon so viliko len pösods et, kels egivoms blöfis de gud omsik, e vipon so viliko läbädi plo taked tenupik omsik.

104.

Wilt gij mij door uwe hoofdstad leiden? Breng mij in eenige hoofdstraten. Spreekt gij van het paleis des konings of der koningin? Hebt gij het vriendelijk gelaat van dien hooggeschatten persoon gezien? Wij hebben twee

uren langs den stroom gewandeld. Kent gij iets van onze grondwet? Hebben wij veel wetten? Is dit kleed van satijn of van damast? Hier is de kracht en ook daar; maar dit is de hoofdkracht. Gij zoudt mij vrees inboezemen met uw norschen blik. Heeft die vorstelijke persoon ook eene lijfwacht? In onze stad woont de bisschop en in zijne stad de aartsbisschop. Heeft men u den helm van den held getoond? Waarom zijt gij bedroefd, Clara? Wie verschijnt daar, Karel? Ik heb u welgedaan, kind, zeide de edele jonkvrouw. Wees dankbaar.

105.

Spraken zij over den vrede van 1648? Zijn hier huizen te koop? Wie zal ons verzorgen? Wij gaan naar het park of naar het bosch. Wat bericht hij? Ik begrijp u niet, wat zegt u? Rekent gij op zeven of acht vrienden? Hij zou bij uw neef vier of vijf dagen doorbrengen. Pas op, gij valt. Wien groet gij? Jongetje, wat heeft tante gezegd? Waarom waart gij verheugd, Ferdinand? Zouden wij te voet naar huis gaan? Bij gelegenheid van het feest hebben wij veel vreugde en vermaak gehad. Ik zou u eenige regelen geschreven hebben, maar ik kom morgen bij u. De spoortrein reed bliksemsnel. Hebt gij mij niets te zeggen? Neen, niets hoegenaamd.

106.

Leef in vrede en zoek geen oorlog. Zegen het menschedom door uwe goedheid en toon u beschermer en verdediger der verdrukte onschuld. Dan zullen u de handen zegenen dergenen, die gij weldoet. Uwe tegenwoordigheid zal liefde en vertrouwen inboezemen; want in uw vriendelijken blik en op uw open gelaat zal goedheid te lezen

zijn. Zou een trotsch, norsch en barsch persoon, in rijk ornaat en met een deftigen, grootschen, vorstelijken stoet, liefde of vrees inboezemen?

107.

(Vervolg.)

Bemin het stille leven en zoek in den huiselijken kring uw welzijn en geluk. Daar in dien kring van jeugdige personen, die nu om uwe hulp smeeken, moet gij een wedijver brengen. Daar moeten zij leeren het braafste kind, de naarstigste leerling, de beste zoon en de liefste dochter te zijn. Spreek tot die jeugdige harten over de heerlijke natuur en van haren grooten Heer. Toon hun aan uwe hand en onder uw oog het nederige bloempje des velds en den trotschen eik des wouds. Leid hen bij de roode rozen en de witte leliën op de heerlijke bedden in prachtige parken. Zeg hun wie de edele druif doet groeien en den sappigen vruchten zacht dons geeft. Ga met hen langs de stille beek en den geweldigen stroom. Dring met hen in de bergen, waar de edele en onedele metalen hunne rust vinden. Uw vroolijke blik, uw krachtig woord zal de oogen uwer lievelingen doen schitteren en zal hunne harten verheugen.

108.

Ik heb een goed bed en mijn hondje heeft een goed nest. Wij liepen over heuvelen en klommen op bergen, toen wij op onze reis waren. Is niet de kolibri de kleinste der vogelen. Het is feest in het trotsche paleis van den machtigen koning; in het prachtige huis van den rijken burger en in de stille hut van den eenvoudigen werkman. Is uwe stad eene vesting? Noemt gij eene stad eene ves-

ting, als daar eenige bolwerken zijn? Mijne lieve boompjes hebben reeds knoppen; weldra zal ik fraaie bloemen hebben. Schoten de soldaten met geweren of heb ik pistolen gehoord? Zet uw hoed op; waarom draagt gij altijd die grijze pet? Die man kan men wel een dwerg noemen. Hier is een ruime straat en daar is een nauwe steeg. Blijf op den grooten weg en loop niet over de voetpaden. Rookt gij sigaren of sigaretten? Uw kanarie zit in een prachtige kooi; maar voor het lieve diertje is zij een kerker. Heeft moeder witte kousen of roode sokken gekocht? Neen, moeder heeft schotels en borden gekocht.

109.

De nijvere bij geeft ons zoeten honing; maar wat geeft de wesp? Zijn in dat groote bosch ook wolven? Neen, daar loopen eenige honden. Wij liepen lang bloeiende velden en over groene weiden en spraken over nuttig kruid en schadelijk onkruid. De arend is de koning der vogelen, en de gier? Wij hebben eene groote nieuwe kaart gekregen. Van Europa of van Azië? Neen, van Amerika. Morgen komen wij spelen. Hebt gij reeds nieuwe kaarten gekocht? Gaan wij bij den vijver zitten? Ja, tot de schemering; maar dan gaan wij in huis bij het licht. Wij krijgen onweer. Hoe ziet gij dat? Ziet gij niet, hoe donker de lucht is? Het weer was ook zoo warm vandaag. Wie is uw dokter? Denkt gij, dat ik ziek ben? Ziek of niet ziek; maar zorg altijd een goeden dokter te hebben en houd de kwakzalvers buiten uw deur.

XXXIX.

HET ZELFSTANDIG NAAMWOORD.

(Vervolg van bladzijde 93.)

SAMENGESTELDE ZELFSTANDIGE NAAMWOORDEN.

De samengestelde zelfstandige naamwoorden der wereldtaal worden gemaakt door aan het eerste deel het teeken van den tweeden naamval enkelvoud (*a*) te hechten.

nafabim,	mast	=	scheepsboom.
nafacem,	kajuit	=	scheepskamer.
nifavab,	slede	=	sneeuwwagen.
xänabim,	ladder	=	trapboom.
snekafit,	aal	=	slangevisch.
tipamud,	snavel	=	spitsmond.
melabug,	golf, baai	=	zeebocht.
mudajainil,	toom, teugel	=	mondstrop.
pokaglok,	horloge	=	zakklok.
bigapöp,	karton	=	dik papier.
bimalam,	tak	=	boomarm.
blötaklot,	vest	=	borstkleed.
bumamasel,	architect	=	bouwmeester.
filatöp,	haard	=	vuurplaats.
gladajuk,	schaats	=	ijsschoen.
kapabom,	schedel	=	hoofdbeen.
l Relaxüd,	roest	=	ijzeroxyde.
lenadadil,	opgave	=	deel om te leeren.
litakip,	kandelaar	=	lichthouder.
litapol,	lamp	=	lichtdrager.
bödapen,	veder	=	vogelpen.

---

volapük,	wereldtaal.	lifamed,	levensmiddel.
bimabled,	boomblad.	lifatim,	leeftijd.
bünabim,	pereboom.	pokabuk,	zakdoek.
figabim,	vijgeboom.	penädapen,	schrijfpen.
delabled,	dagblad.	rönakul,	renbaan.
delamesed,	dagloon.	sifagit,	burgerrecht.
dlenamon,	drinkgeld.	skotajül,	wapenschild.
flolabled,	bloemblad.	vobacem,	werkkamer.
filajül,	vuurscherm.	volajen,	wereldgeschiedenis.
godafeil,	kerkhof.	vataplan,	waterplant.
jela'lanel,	schutsengel.	zälakanit,	feestgezag.
klonaleson,	kroonprins.	militazug,	veldtocht.
klopatim,	oogsttijd.	monadef,	geldgebrek.
pokamon,	zakgeld.	motapük,	moedertaal.
timapenäd,	tijdschrift.	vatabut,	waterlaars.
nobapul,	edelknaap.	spataveg,	wandelweg.
manahät,	heerenhoed.	solaxän,	zonsopgang.
lädahät,	dameshoed.	soladisan,	zonsondergang.
nobaston,	edelsteen.	suelasleb,	wenteltrap.
nökebaklöf,	halsdoek.	pliefalög,	vouwbeen.
nigagef,	inktkoker.	pagaglög,	dorpskerk.
namapenäd,	handschrift.	finedahät,	vingerhoed.
begapenäd,	verzoekschrift.	filaston,	vuursteen.
felaflol,	veldbloem.	glünedagad,	moestuin.
fidaspun,	eetlepel.	jotabom,	schouderblad.
fledapened,	vrachtbrief.	vinakav,	wijkelder.
cügabalib,	bakkebaard.	lögapled,	treurspel.
bukakonlet,	bibliotheek.	yofapled,	blijspel.
magabuk,	prentenboek.	felaveg,	veldweg.

Leer naarstig het voorgaande en beproef dan de volgende oefeningen te maken.

110.

Dub monadef no kanob pelön oli. Delamesed obik binom tu pülik. Lio tuvol timapenädi? Vemo gudik; ab getob ya timapenädis tel, e timapenäd alik kostom moni; e mon binom delidik, o flen! Li egivol dunele et dlina-moni? Si; zimis tels. Kiplad binom finedahät obik, o Cato? Seistom disü tab, o mot! Li stanoms flukabims in gad olik, o Karl? Si; labobs bünabimis, podabimis e celabimis. E bims kiom stanoms us? Nötabims. Kelosi labom böd et in tipamud okik? Snekafti. No li tuvol das naf smalik et labom nafabimi gletik? Si; ab naf no binom smalik. Ätuvoböv nafacemi jönikum, if binom smalikum. So, o söl!

111.

Kikod logob sui pokaglok olik? Mutob binön düp bals su godafeil. Li olilädol tudel delabledi? Kikod säkol atosi? Lilädob deliko delabledi. No li tuvol das lifamids binoms delidik? Glens no binoms delidik; ab elabobs lömibi mödik, ed atos no binos gudik plo pötets. Li ästanom vat in kav olik? Si; ämutob gebön vatabutis obik. Li blibol lonediko is? Jü soladisam. Li binom manahät vemo jönik? Givolöd obe nigagefi e namapenädi olik. Egivob ya fledapenedi. Kelosi dunol ko filaston et? Nolob spatavegi lonedik e jönik. No golob spatön; blibob in vobacem oba. Us siedol de solaxän jü soladisam. Lifolöd läbik!

112.

Kent gij iets van de wereldtaal, Floor? Zeker, Theo. Maar ik weet niet, of ik zooveel ken als gij? Wat is dit? Een horloge. En dat? Een vest. Wat zit hier? Uw oor. Waaraan houd ik nu mijn vinger? Aan het dagblad. Welke dranken kent gij? Water, bier, wijn, brandewijn, jenever,

koffie, thee, melk, chocolade. Dat gaat goed. Kom hier aan 't raam. Noem de boomen, die gij van hier ziet. Ik zie pereboomen, kerseboomen en noteboomen, en daar langs den moestuin staan ook appelboomen. Wat staat tegen dien boom daar? De groote ladder. Noem nu wat hier op de tafel ligt of staat. Gij vraagt veel, Theo! Ja, maar gij kent ook veel, Floor. Luister. Drie dagbladen, twee tijdschriften, een inktkoker, vier schrijfpennen, twee potlooden, een vouwbeen en nog meer. Zeer goed.

103.

Nu zal ik vragen, Theo. Goed, Floor. Noem de jaargetijden. Deze zijn: lente, zomer, herfst en winter. En de dagen der week. De dagen der week zijn: Zondag, Maandag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag. Ook vier maanden. Januari, April, Juli en October zijn vier maanden. Kent gij de landen van Europa? Wil ik eenige noemen? Ja, Theo. Rusland, Oostenrijk, Turkije, Spanje, Frankrijk, België en Engeland zijn landen van Europa. Kent gij ook landen buiten Europa? Ja; China, Siberië, Arabië zijn landen in Azië en de Vereenigde Staten liggen in Amerika. Noem nu vier groote steden. Rome, Weenen, Brussel, Amsterdam. Waar moet ik Florence zoeken? In Italië. En Keulen? In Duitschland. En in welk land wonen de Denen? In Denemarken. En wij? In Nederland. Best, opperbest!

104.

Beste Paul, lieve Vriend,

Nog drie dagen en ik ben bij u. En waarom zult gij vragen? Ik weet, dat gij zeer gaarne met een fraai en nuttig boek in een hoekje zit en liefst bij den haard; maar ik kom u halen, om wandelingen in het veld te doen.

Wij zullen door de velden onze wegen zoeken van zonsopgang tot zonsondergang. Boombladeren zullen wij zien en geene dagbladen. De dauwdroppels, die als edelsteenen schitteren, zullen wij bewonderen. In de heerlijke natuur zullen wij de veldbloemen plukken en langs de heldere wateren de sierlijke waterplanten bezoeken. De vruchtboomen, met hunne zware takken, zullen wij met ladders beklimmen en appelen en peren eten.

115.

(Vervolg.)

Dan zult gij zien hoe het frissche rood onze wangen zal kleuren. Wij houden op met tijdschriften en verzoekschriften en zullen de waarheden der wereldgeschiedenis op de boombladeren en langs de veldwegen gaan zoeken. Maar de schrijfpennen en het zakboekje blijven bij ons, om de treurspelen en blijspelen op te teekenen, die wij in het groote prentenboek der natuur zullen zien en bewonderen. Hoe heerlijk is Gods schoone natuur! De feestgezangen der lieve vogelen zullen ons hart verheugen. Bloemen, planten en vruchten zullen ons liefde voor Hem inboezemen.

Nu, beste Paul, tot Donderdag. Dan hoop ik u gezond en vroolijk te vinden.

Ik groet u met de hand.

Uw Vriend
HUBERT.

 XL.

HET TELWOORD.

(Vervolg van bladzijde 50.)

De rangtelwoorden worden van de hoofdtelwoorden gevormd door achtervoeging van *id*:

bal,	een;	balid,	eerste.
tum,	honderd;	tumid,	honderdste.
folsekil,	43;	folsekilid,	43 ^e .

De bijwoordelijke telwoorden, ook van de hoofdtelwoorden gevormd, hebben den uitgang *ido*:

fol,	vier;	folido,	ten vierde.
jöl,	acht;	jölido,	ten achtste.

De herhalingsgetallen hebben den uitgang *na*:

vel,	zeven;	velna,	zevenmaal.
------	--------	--------	------------

De verdeelings-telwoorden worden gevormd door vóór het telwoord *a* te zetten. Deze *a* beteekent *elke*:

tel,	twee;	a tel,	elke twee.
------	-------	--------	------------

De verdubbelgetallen worden gevormd door *ik*:

kil,	drie;	kilik,	drievoudig.
------	-------	--------	-------------

De soortgetallen door *nik*:

tel,	twee;	telnik,	tweeërlei.
------	-------	---------	------------

XLI.

Van telwoorden vormt men zelfstandige naamwoorden door achtervoeging van *iel*:

mäl,	acht;	mäliel,	achttal;
------	-------	---------	----------

en voor deelen en breuken *dil*:

fol,	vier;	foldil,	vierdedeel.
------	-------	---------	-------------

$$\text{veldils fol} = \frac{4}{7}.$$

$$\text{balsemäls zül} = \frac{9}{16}.$$

$$\text{telsejöls balsebal} = \frac{11}{28}.$$

Van telwoorden worden werkwoorden gevormd door achtervoeging van *ön*:

tel,	twee;	telön,	verdubbelen.
------	-------	--------	--------------

mäl,	zes;	mälön,	verzesvoudigen.
------	------	--------	-----------------

Vereenvoudigen beteekent *balükön*.

XLII.

TIJDSOPGAVEN.

Bij tijdsopgaven wordt het grootste gedeelte het eerst genoemd:

düp jöl e foldil bal, }
acht uur en een vierde, } kwart na acht.

düp vel e foldils kil, }
zeven uur en drie vierden, } kwart vóór acht.

düp mäl e lafik, }
zes uur en een half, } halfzeven.

düp bals e minuts folsevel, }
tien uur en zeven en veertig minuten, } dertien minuten
vóór elf.

De tijdsopgaven kunnen ook geschieden met behulp van het woord *glok*:

mäl su glok, }
zes op de klok, } zes uur.

XLIII.

D A T U M.

Bij den datum wordt, na de plaats, eerst het jaar, dan de maand en daarna de dag gezegd:

Maastricht, 1843, balsul 7^{id}.

(1843, balmil jöltum folsekil — 7^{id} velid.)

d. i. Maastricht den 7^{en} October 1843.

Schiedam, 1891, babul 16^{id}.

(1891, balmil jöltum zülsebal — 16^{id} balsemälid.)

d. i. Schiedam, den 16^{en} November 1891.

Studeer het voorafgaande goed, om de volgende vertalingen te kunnen maken. Moet gij bij het maken der vertalingen terugbladeren, dan is de les niet flink geleerd.

116.

Givolöd obe buki folid. Ogivob ole buki kilid. Li kanol nemön voladilis? Si. Kiom binom kilid? Fikop. Nemolöd muli balsid? Balsul. Kitim mogolol? Mogolob folul balsetelid; blod obik lulul balsemälid, e jiblod yunikün obik zülul velid. Li elilädol buki? No, Wilhelm! ab binob len blog teltum jölsefolid. No li nolol, kiplad seistom hät obik, o Leopold? Si, o söl, seistom us su stul kilid. Ogivob ole omi. Danob oli, o pul! Li penol, o Eduard? Atos binos pened mälid, keli penob tudel. Kelosi labol al lemön, o Henri? Balido pöpi, penis e nigi; telido pöpemä nulik; kilido bukilis tel, e folido böki. Li ävilolöv givön obe penis kil? Givolöd obe balüdo penis kil, ed ogivob ole penis.

117.

Düp kimid binos? Düp kil e lafik. Li blilol jü düp mäl? Jü düp fol e lafik; ibo mutob binön len lelod düp fol e minuts folsevel? Si, e binob za düp mäl e minuts folsetel lä famül obik. Li kömoms Ferdinand e Ludwig düp vel? Kömoms düp vel e lafik ko Henri e Waldemar. Düp kimid binom böb olik? Za düp balsetel e lafik. Kelosi sagom glok et? Düp tel e minuts fol. E binos düp bal e lafik su pokaglok obik! O pul! lovepolöd: düp fol e minuts balsekul, düp jöl e lafik, düp bals e minuts vel, düp fol e lafik, düp mäl e minuts telsevel.

118.

De eerste bloem van mijn tuintje is voor u, beste moeder. Aan het tweede hek van den tuin staat de trotsche pauw. Het vierde paard van den baron is het mooiste, dat ik gezien heb. Hebt gij uw zesden brief geschreven? Spraakt gij van den vijfden vogel of van den zevenden

visch? Zou hij den vierden dag komen? Welk boek wenscht gij, het zesde of het negende? De twaalfde plank is de hoogste. Zondag is de eerste dag der week. Ik heb van u reeds drie vogelen gekregen, oom; dit is nu de vierde. Ik dank u zeer. Waarom prijst u mij? Ik prijs u ten eerste, omdat gij deugdzaam zijt; ten tweede, omdat gij goed zijt; ten derde, omdat gij werkzaam zijt.

119.

Hoeveel bloemen hebt gij reeds geplukt, zusje? Dit is de zesde. Heeft de schilder zijn zevende schilderij ook verkocht? Hebt gij uw ontbijt genomen? Mijn eerste ontbijt heb ik genomen; maar mijn tweede nog niet. Zijt gij de oudste, Anna? Neen; Marie is de oudste; ik ben de tweede, Lena de derde, Clasina de vierde en Liduina is de jongste. Welke is de sleutel van die kleine deur? De vierde sleutel. Ik heb u reeds driemaal gezegd, dat oom niet komt. Waarom niet? Hij moet vier dagen te Haarlem blijven en den vijfden dag gaat hij naar Amsterdam. Daar liggen drieërlei boeken. Welke neemt gij? Ik neem de eerste boeken, die vind ik de beste. En ik neem de tweede, dat zijn de nieuwste. Ik moet dus de derde nemen. Goed, ik neem ze.

120.

Jan, hoe laat is het? Kwart voor vijf, mijnheer. Wanneer komt uw broeder? Ik denk om negen uur. En om hoe laat vertrekt hij? Om tien uur. Met welk spoor? Met het spoor van 10 uur 12. Zijt gij op de beurs geweest? Ja, om één uur. Is de beurs bij u om één uur? Bij ons is de beurs om halftwee. En ik heb u Woensdag om halftwee gesproken. Gaat gij niet naar de beurs? Niet altijd. Om hoe laat waart gij gisteren in het park? Om

zeven uur. Zijt gij lang gebleven? Neen, ik ging om halfacht met Karel en Antoon naar den dierentuin tot kwart na negen.

121.

Is die klok juist? Neen, het is tien minuten over elf. Hoe zegt gij? Vier minuten voor halftwaalf wilt gij zeggen. Houdt gij van geschiedenis? Wel zeker. Zeg mij, wat gebeurde den 2^{en} Juli 1600? Slag bij Nieuwpoort. Den 13^{en} Mei 1619? Nu denk ik aan Oldenbarnevelt. Wie stierf den 1^{en} November 1700? Karel II van Spanje. En wie den 19^{en} Maart 1702? Willem III, koning van Engeland. Wat gebeurde den 18^{en} Juni 1806? Ik denk aan Lodewijk Napoleon. Gij zult den 18^{en} Juni 1815 ook niet vergeten. Wie vergeet den slag bij Waterloo? Welk vorst stierf den 17^{en} Maart 1849? Koning Willem II. Wanneer stierf keizer Wilhelm de eerste? Was het niet den 9^{en} Maart 1888? En welke goede keizer stierf den 15^{en} Juni 1888? De goede keizer Frederik. En den 23^{en} November 1890? Koning Willem III.

122.

Wanneer gaat gij naar Brussel? Ik ga niet naar Brussel; ik ga den 7^{en} Maart naar Aken. Blijft gij lang in Aken? Tien dagen. En dan? Dan denk ik den 20^{en} Mei naar Maastricht te gaan. Spreekt die heer Duitsch? Ja; maar met mij spreekt hij Fransch. Is hij een Franschman? Neen, hij is een Belg. Waar woont hij? Hij woonde in Brussel, nu in Parijs. Komen in dit logement ook Russen? Ik moet daar nog den eersten Rus zien. De Russen, Denen en Noren gaan in het logement op de groote markt. Ik wenschte, dat ik den 8^{en} October kon vertrekken. Waarom? Dan zou ik den 15^{en} October des avonds om tien uur in

Amsterdam zijn. Zeven dagen om naar Amsterdam te gaan? Gaat gij te voet? Ik moet vier dagen in Den Haag zijn en drie dagen in Haarlem. Ik wensch u een goede reis.

XLIV.

HET WERKWOORD.

(*Vervolg van bladzijde 69.*)

LIJDENDE VORM.

De lijdende vorm der werkwoorden wordt uitgedrukt door vóór den bedrijvenden vorm *pa* of *p* te plaatsen. Daardoor wordt het werkwoord *worden* uitgedrukt:

löfob, ik bemin; palöfob, ik word bemind.
älobob, ik prees; pälobob, ik werd geprezen.

Staat voor het werkwoord reeds een klinker, dan komt slecht *p*.

VERVOEGING.

palöfön,	bemind worden.
palöföl,	bemind wordende.
pelöföl,	bemind (geworden).
palöfob,	ik word bemind.
pälöfob,	ik werd bemind.
pelöfob,	ik ben bemind geworden.
pilöfob,	ik was bemind geworden.
polöfob,	ik zal bemind worden.
pulöfob,	ik zal bemind geworden zijn.
pälöfoböv,	ik zou bemind worden.
pilöfoböv,	ik zou bemind geworden zijn.
paloföläd,	word bemind.
palöfob-la,	ik worde bemind.
pälöfob-la,	ik werde bemind.
pelöfob-la,	ik zij bemind geworden.
pilöfob-la,	ik ware bemind geworden.

Begrijpt ge het bovenstaande en kent gij het van buiten, beproef dan uwe krachten aan de volgende opgaven.

123.

Pelön. Papelob. Papelon. Päpelobs. Päpelof. Päpeloms.
 Pepelol. Popelofs. Pipelom. Pipelobs. Pipelon. Popelob.
 Vokön. Pavokob. Pavokol. Pavokom. Pävokol. Pävokobs.
 Pevokon. Pevokof. Pevokofs. Pivokol. Logön. Palogob.
 Pälogob. Pelogob. Pälogol. Palogobs. Lilön. Palilob. Pililof.
 Pälilon. Poliloms. Sükön. Pesükob. Päsukob. Pusükol.

124.

Li papelol? No papelob. No li papelol? Li popelol?
 No li popeloms? Li pepelom? Li pevokob? Li pävokobs?
 Li pevokoms? Li pivokols? No pavokob. No povokol.
 Dünan papelom fa söl. Pul pevokom fa fat olik. Jipul
 pivokof fa mot obik. Cils pelogoms fa titel. Blod obik
 pilogom fa fien olik. Vig at dünans obsik pepaloms fa blod
 yunikün obik. Li pelogobs fa puls kil? Jireg pälogof fa
 solats. Li pepelol plo vob obik? Li popelom plo juks e
 buts nulik okik? Si, popelom.

125.

Bezoeken. Ik word bezocht. Ik werd bezocht. Gij zijt
 bezocht geworden. Hij was bezocht geworden. Wij zullen
 bezocht worden. Zij zullen bezocht geworden zijn. Ik worde
 bezocht. Ik zij bezocht geworden. Groeten. Ik word ge-
 groet. Gij werdt gegroet. Zij werd gegroet. Men werd
 gegroet. Gij wordt niet bezocht. Zij was niet gegroet ge-
 worden. Was hij bezocht geworden? Was hij niet gegroet ge-
 worden? Zal hij niet betaald worden? Ik werd gestoken.
 Gij zijt gestoken geworden. Hij zal niet gestoken worden.

126.

Jan, gij wordt geroepen. Neen, Hendrik wordt ge-
 roepen. Worden de kinderen onderwezen? Ja, en hun
 meester wordt door mij betaald. Als gij iets vraagt, wordt

gij dan verhoord? Waarom zou ik niet verhoord worden? Door wien werd dat vogeltje gevangen, door u of door uw broeder? Door ons neefje. Zijt gij vergeten geworden, arm kind? Mijnheer, ik word dikwijls vergeten; maar niet door u. Wordt die kooi ook geverfd? Mijne groote kooi wordt geverfd en de kleine kooi wordt gemaakt. Zal uw huis dit jaar verfraaid worden? Vriend, zal bij u geld verdiend worden? Wat wordt daar geplant? Daar worden boompjes geplant en hier zullen boompjes geplant worden. Bij dien heer wordt men vriendelijk ontvangen.

127.

Waarom werd de deur gesloten? Omdat zij gestoord werden. Wij worden beschermd door de goedheid van God en wij worden geholpen door Zijnen bijstand. Werdt gij gegroet door den kapitein? Neen, ik werd gegroet door den officier en daarna door den onderofficier. Worden die mandjes verkocht? Ja. Wat wordt door den man gevraagd? Hulp. Hoe kan hij geholpen worden? Met geld. Kan hij niet met kleederen geholpen worden? Ook met kleederen. Wat wordt daar verteld? Daar wordt volstrekt niets verteld. Na die daad zult gij geprezen worden. Waarom zou ik geprezen worden? Moeten wij elkander niet helpen? O zeker, maar iedereen denkt zoo niet.

XLV.

HET WERKWOORD.

(Vervolg van bladzijde 110.)

ONPERSOONLIJKE WERKWOORDEN.

De onpersoonlijke werkwoorden hebben den onzijdigen uitgang *os*:

lömibos,	het regent.
älömibos,	het regende.
elömibos,	het heeft geregend.

ilömibos,	het had geregend.
olömibos,	het zal regenen.
ulömibos,	het zal geregend hebben.
älömibosöv,	het zou regenen.
ilömibosöv,	het zou geregend hebben.
lömibos-la,	het regene.
älömibos-la,	het regende.
elömibos-la,	het hebbe geregend.
ilömibos-la,	het hadde geregend.

ONPERSOONLIJKE WERKWOORDEN.

lömibön,	regenen.	töfön,	dauwen.
nifön,	sneeuwen.	vienön,	waaien.
flodön,	vriezen.	tepön,	stormen.
jodön,	hagelen.	lustomön,	onweeren.
tötön,	donderen.	fogön,	nevelen.
lelitön,	bliksemen.	letonodön,	weergalmen.
fagolelitön,	weerlichten.	lulitön,	schemeren.

XLVI.

WEDERKEERENDE WERKWOORDEN.

De wederkeerende werkwoorden kunnen noodzakelijk of toevallig wederkeerend zijn.

Het teeken van den wederkeerenden vorm is *ok*, *zich*. Bij de noodzakelijk wederkeerende werkwoorden behoeft dit *ok* niet uitgedrukt te worden:

jemön,   zich schamen.

NOODZAKELIJK WEDERKEERENDE WERKWOORDEN.

jemön,	zich schamen.
lesinön,	zich vergrijpen.
niludön,	zich verbeelden.
süenön,	zich bezinnen.
rogön,	zich aanmatigen.

misaladön,	zich ontfermen.
stönön,	zich onthouden (van iets).
glifön,	zich bekommeren.
kinön,	zich verstouten.
pölön,	zich vergissen.

Bij de toevallig wederkeerende werkwoorden wordt *ok* gebruikt:

klotön oki,	zich kleeden.
klotom oki,	hij kleedt zich.
klotof oki,	zij kleedt zich.
klotos oki,	het kleedt zich.
kloton oki,	men kleedt zich.
klotoms okis,	zij kleeden zich (m.).
klotofs okis,	zij kleeden zich (vr.).

De andere personen volgen hun voornaamwoord:

klotob obi,	ik kleed mij.
klotol oli,	gij kleedt u.
klotobs obis,	wij kleeden ons.
klotols olis,	gij kleedt u.

Het wederkeerig voornaamwoord *elkander* wordt vertaald door *balvotiko* of *balim votimi* (de eene den anderen):

logobs balvotiko,   wij zien elkander.

Na de onpersoonlijke en wederkeerende werkwoorden goed geleerd te hebben, ga men over tot de navolgende vertaal oefeningen.

Lömibön. Lömibos. Älömibos. Elömibos. Ilömibos.
Olömibos. Ulömibos. Lömibos-la. Nifön. Nifos. Enifos.
Unifos. Onifos. Änifosöv. Inifosöv. Jodön. Ejodos. Ojodos.
Jodos-la. Äjodos-la. Tötön. Tötos. Ätötos. Etötos. Tötos-la.

Vienön. Ovienos. Ävienos-la. Li lömibos? Li nifos? No li jodos? Jodos, tötos e lelitos. No li äflodosöv? Li älömibos? Si, älömibos gödelo, zendelo e vendelo. Otötos sun. Etötos gudiko. Li etötos folüdel? No etötos kilüdel.

129.

Li lömibos nu? No, no lömidos nu; ab olömibos. Vipob das lömibos-la. Kikod? Bi gad binom tu neluimik. Elömibos nu ya dels kil, ed olömibos nog. Li evienos yesdel? No; ab nu vienos. Li okömol mälüdel? If no lömibos. Tikob das no olömibos; ibo elabols ya lömibi mödik. In mul kilul elabobs nifi mödik; ab no in folul. Marie, li flodos? No, o söl! nifos. Li ticol dos ogetobs tepi? No, o söl! vien seistom. Vendel at getobs lustomi. Lustomos ya. Lustomos ofen muli at. Atos binos naed mälid. Li golobs ini legad? No, o Berta; bi nifos tu mödik.

130.

Het regent. Het sneeuwt. Het vriest. Het hagelt. Het donderde. Het heeft gesneeuwd. Het regende. Het had gesneewd. Het had gehageld. Het zal sneeuwen. Het zal regenen en waaien. Het stormde. Het heeft geweerlicht. Zal het sneeuwen? Zal het niet vriezen? Zal het niet gesneeuwd hebben? Het zal niet regenen, maar sneeuwen. Zal het waaien of stormen? Wenscht gij, dat het regene? Zoudt gij wenschen, dat het vroor? Wie wenscht, dat het sneeuwe? Willem, heeft het gevroren? Het vriest nog, Bernard. Had het gesneeuwd, Antoon? Nu sneeuwt het, Karel. Sneeuwde het Woensdag, Luduina? Ja, Anna, en Vrijdag ook.

131.

Ik hoop, dat het Zaterdag niet regent. Waarom? Dat zeg ik niet. Ziet gij de sneeuw? Hoort gij den donder?

Hoort gij den hagel vallen? Het dauwt. Is de dauw nuttig? De tuin verlangt regen. Het regene 's morgens, 's avonds en 's nachts ook. Zondag heeft het hard gewaaid. Het begon te waaien om drie uur en de wind was zeer sterk. Wat denkt gij, Theodor, zou het morgen regenen? Ik geloof, dat het niet regenen zal, Floor; wij hebben reeds veel regen gehad en de lucht is droog. Het weergalmt in deze kamer. Gisteren, jongens, weergalmde het in het bosch. Wij riepen en eene heldere stem antwoordde ons. Zou het hier ook weergalmen? Roep eens, Jan. Kom hier! Hier!

132.

Vatükön oki. Vatükob obi. Ävatükol oli. Evatükom oki. Ivatükof oki. Ovatükon oki. Uvatükos oki. Vatükobs obis. Ivatükoms okis. Uvatükoms okis. Klotön oki. Klotob obi. Klotof oki. Kloton oki. Klotols olis. Klotobs obis. Eklotom oki. Eklotol oli. Oklotom oki. Balibön oki. Balibob obi. Jemön. Jemob. Jemol. Jemom. Jemof. Jemon. Ejemols. Äjemobs, Ejemof. Niludön. Niludob. Niludoms. Äniludof. Eniludobs. Niludolöd.

133.

Kiplad binom Willem? Vatükom oki. No li balibom oki? Ebalibom oki yesdel. Kiplad binof Lucie? In cem ofik. Li klotof oki? Si, golof ali jiflen ofik. O puls, klotolsöd olis. Li golobs spatön? Si. E lömibos. Li lömibos? Niludolöd mani gletik ko lams lonedik e kap bigik. Kelosi logol nu? Lenosi. Tän nilud olik no binom gudik. If niludol bosi, dunol tikön das logol osi. Logobs balvotiko e niludolöd das man at binom lä obs. Tikolöd al logön mani et. Gudiküno! Li logol logis e lilis omik? No. Niludolöd osi. Manifom mudi. Kelosi logol? No li logol tutis e linegi omik? No. No labol niludi. Gololöd!

Ik wasch mij. Gij wascht u. Zij heeft zich gewasschen. Wij zullen ons wasschen. Wij zullen elkander wasschen. Wasch u. Ik moet mij wasschen en kleeden. Kleedt hij zich? Ik zal mij om twee uur kleeden. Gaat gij dan wandelen? Neen; om halfdrie gaan wij met den schilder wandelen. Waar? In het bosch. Wanneer komt uw barbier? Ik heb geen barbier. Wie scheert u dan? Niemand. Karel, hebt gij u gekleed? Ja, Koba. Gaat gij uit? Ja zeker. Zult gij u verstouten uit te gaan zonder mij? O, waarom niet? Bezin u, jongen. Maar, wat verbeeldt gij u? Ik verbeeld mij niets; maar gij verbeeldt u veel. Neen, jongen, gij wacht, totdat ik uitga. Goed, ik zal wachten.

Ik moet om vier uur aan het station zijn. Waarom? Tante Rosina en nichtje Lena komen met het spoor van vier uur drie. Gij vergist u, Henri. Zij komen met het spoor van halfzeven. Hier is de briefkaart. Gezien? Wij zullen samen om kwart na zes gaan. Kunt gij u dien man van gisteren nog verbeelden? Dien grooten man met lange armen en een dik hoofd? Zeer goed kan ik mij dien verbeelden; maar Jan kon zich dien niet verbeelden. Verbeeld u nu ook, dat wij in onzen tuin zijn bij de prachtige kerseboomen. Ik verbeeld mij niet gaarne kersen, ik zie ze liever en het liefst eet ik ze. Nu, wij gaan plukken. Bezin u niet. Pluk en eet. Bekommer u ook niet over wat men zeggen zal. Wij hebben vrijheid om te plukken en te eten; wij matigen ons geen recht aan; wij verstouten ons niet. Kom en pluk, 't is beste waar.

XLVII.

HET WERKWOORD.

(Vervolg van bladzijde 114.)

DE AORISTUS.

Aoristus beteekent onbepaald verleden tijd.

Wil men eene handeling uitdrukken, die voortdurend geschiedde en nog geschiedt, dan gebruikt men dien vorm.

Deze vorm wordt uitgedrukt door vóór den stam van het werkwoord *ai* of *i* te plaatsen. — Waar reeds een klinker voorafgaat zet men enkel *i*:

aigolom,	hij gaat altijd.
äigolof,	zij ging altijd.
äistudom,	hij studeerde voortdurend.
iivobom,	hij had bestendig gewerkt.
paijepom,	hij wordt voortdurend bewaakt.

XLVIII.

DE OPTATIEF.

Optatief beteekent wenschende wijs.

Deze wordt uitgedrukt door aanhechting van *ös* aan den vervoegden persoon:

Kömomös!	Moge hij komen!
Jireg Wilhelmina lifofös!	Leve koningin Wilhelmina!

XLIX.

DE JUSSIEF.

De jussief is de versterkte gebiedende wijs.

Deze wordt gemaakt door aan den persoonsuitgang *öz* te hechten. Dit kan geschieden bij elken persoon en in alle tijden:

Gololöz!   Gij *zult* gaan! Maak u weg!
 Penolsöz!   Gij *zult* schrijven!
 O söls, lilolsöz!   Heeren, gij *zult* hooren!

Leer het voorafgaande, alsook de navolgende woorden en maak dan de opgaven.

L.

N.

rel,	godsdienst.	musig,	muziek.
jön,	schoonheid.	läbäd,	zegen.
mod,	wijze.	kalan,	rekening.
dul,	duur (tijd).	pöfud,	voordeel.
neif,	mes.	negit,	onrecht.
köf,	kuif.	rabat,	korting.
can,	waar (goederen).	fikul,	moeilijkheid.
bot,	boot.	sufad,	geduld.
med,	middel.	katan,	kapitein (boot).
ton,	geluid, toon.	kaut,	voorzichtigheid.
plad,	plaats.	benodel,	weldoener.
snat,	eerlijkheid.	luxamel,	verkwister.

nelifik,	dood.	pülik,	gering.
gälik,	blij.	takedik,	rustig.
vielik,	veelkleurig.	netakedik,	onrustig.
dekik,	sierlijk.	cödik,	rechtvaardig.
hitik, fönik,	heet.	spälik,	spaarzaam.
balik,	eenvoudig.	gönik,	gunstig.
kudik,	zorgvuldig.	lifik,	levend.
okik,	eigen.	yelik,	jarig.

lügön,	treuren.	vunön,	wonden.
vegön,	rijden.	vapön,	wapenen.
dulön,	duren.	fovön,	voortzetten.
lүvön,	verlaten.	beginön,	beginnen.
tlodön,	troosten.	konfidön,	vertrouwen.
bunön,	springen.	nelitön,	hinderen.
dämön,	schaden.	fecenön,	verwisselen.
gletön,	vergrootten.	zeilön,	mikken.
tegön,	bedekken.	denulifön,	herleven.
falön,	vallen.	magifön,	prijken.
sedanön,	verzenden.	meditön,	nadenken.

136.

Tudel, pos muls bals, siadob futi balid in temi magifik e gletobidik Goda. Delis lonedik e neitis dagik ädublibob in cem obik, kel äbinom beno flefik; ab i stilik. Äibinob in fanüb e no älogob pubön deli, su kel älogoböv flolis jönik felas, su kel äliloböv vögilis svidik bödas. Li oiblibob in löd nabik? No li ologob plu jönis nata, äitikob. Ab nu danob oli, o God gudik e gletik! danob oli; bi ebefulol vipi obik. Oidanob oli plo gud ola ed ogälob obi in nat glolik ola. Nu ogolob ve meids filik glünik; ospadob in fels flöl, ve bluks stilik e vats muifik; oxenob su belis geilik ed oglidob soli len sil e flenis obik su tal.

137.

(Fov.)

Flols löfik manifoms ladi obik e vögs glolik bödilas binoms musig svidik plo lils oba. Nu lif nulik beginom ple ob. God lifomös! E lifomsös, kels äkäloms obi! Nams zilic äiyufoms obi e logs senetik äibefuloms vipis pülikün obik. Oibinob danik plo gud, kelosi edunols obe. Negelo

ofogetob olis, o benodels obik! In lad oba aiblibom plad olsik; ple ols oibinom plek obik; ed, äs flol fela logom fleniko sui spatel, äs böd in fot blinom glidi okik ali sil, oilogom log obik su olis ed oitonom vög lada obik. Lifolsös in pud! Aibinolsös läbik!!

138.

Waar is Antoon? Antoon is in zijne kamer. Kleedt hij zich? Neen, hij studeert. Die jongen studeert altijd. Gisteren studeerde hij, heden studeert hij en morgen zal hij ook studeeren. Moge hij ook in den hemel studeeren! Daar komt de koningin. Rijdt de koningin hier dikwijls? De koningin rijdt hier zeer dikwijls; hier staan ook altijd soldaten. Wat roepen die menschen? Hoort gij niet dat zij roepen: Leve de koningin! Een aardige jongen met lief blond haar en heldere blauwe oogen stond op een hoogen berg. Hij hield in zijne kleine hand een rood wit en blauw vlaggetje. Sierlijk maakte hij een vriendelijken groet naar het noorden, oosten, zuiden en westen. Toen hief hij zijn vlag naar den hemel en riep: Leve het mensdom! Leve alles, wat in de wereld is!

139.

Waar koopt gij uwe sigaren? Gij hebt altijd zeer goede sigaren en beste snuif. Ik koop bij de firma X. in de Breedstraat 17. Dat zijn vruchtbare boompjes, Cornelia. Zij geven jaarlijks goede vruchten, en die vruchten zijn altijd zoo aangenaam in den mond. Plant zulke boompjes in uw tuintje, Frans, en gij zult ook altijd rijpe peertjes en appeltjes hebben. Gij zijt altijd gelukkig, vriend Willem, en ik ben voortdurend ongelukkig. Ik ben echter niet minder vlijtig dan gij; ik werk bestendig: 's morgens, overdag, 's avonds en somtijds des nachts en niets hoege-

naamd win ik. Vriend, gij vergeet Hem, die u leven en gezondheid geeft. Werk met godsdienst in uw hart en gij zult u verheugen en zegen op uw werk krijgen. Ik wil uwen raad volgen.

LI.

HET WERKWOORD.

(*Vervolg van bladzijde 118.*)

HULPWERKWOORDEN.

Hebben wordt uitgedrukt door *e* en *i* voor het werkwoord te plaatsen:

elöfob, ik heb bemind.

ilöfob, ik had bemind.

Zijn (ben geworden) door *pe* en *pi*:

pelöfob, ik ben bemind geworden.

pilöfob, ik was bemind geworden.

Worden wordt uitgedrukt door *pa* of *p*:

palöfob, ik word bemind.

pelöfob, ik werd bemind.

Zullen wordt uitgedrukt door *o* en *u*:

olöfob, ik zal beminnen.

ulöfob, ik zal bemind hebben.

Niet als hulpwerkwoord gebruikt is

hebben, labön.

zijn, binön.

worden, vedön.

ik heb geld, labob moni.

zij is bemind, binof pelöföl.

hij wordt soldaat, vedom solat.

De werkwoorden mogen, kunnen, laten en moeten

worden, volgens hunne beteekenis, verschillend vertaald.
Hier volgen enkele gevallen.

<i>Mogen,</i>	zesüdön.	Ik mag mij wel haasten. Zesüdob spidön obi.
"	mägön.	Ik mag hem gaarne. Mägob omi vemo.
"	dalön.	Ik mag gaan. Dalob golön.
<i>Kunnen</i> (in staat zijn)	kanön.	Ik kan geld verdienen. Kanob melidön moni.
"	(weten, verstaan) nolön.	Ik kan mij helpen. Nolob al yufön obi.
"	(vrijheid hebben) dalön.	Ik kan vertrekken. Dalob mogolön.
<i>Laten</i> (toelaten)	letön.	Ik laat hen spelen. Letob pledön omis.
"	(overlaten) loveletön.	Ik laat u de zaak. Lovelotob ole dini (jäfi).
"	(nalaten, niet doen) nedunön.	Laat dat. Nedunolöd atosi.
<i>Moeten</i> (gedwongen zijn)	mutön.	Ik moet werken. Mutob vobön.
"	(verplicht zijn) sötön.	Ik moet gaan. Sötob golön.
"	(noodwendig zijn) zesüdön.	Hij moet daar zijn. Zesüdom binön us.

Leer het bovenstaande, om het goed te kunnen toepassen in de opgaven.

140.

Johan, li elogol buki obik? Si, o söl, binom su tab olik. No li esagol das Wilhelm äkömomöv? Wilhelm binom malädik. Li vedom Frans solat, o Bernard? No klödob, das ovedom solat. No kikod? Fat omik no vilom. Li dalol mogolön, o David? Dalob golön, o Karl, if edunob dinis obik su konod. Li labol al dunön mödiki? Mutob penön penedis fol e sedön kafi e tiedi. Binos atos bödil olik, o Anton? Si, o Clara, bödil at pefanos e nu siedos in smafanübil okik. Li efanol osi ko glud? O jipul, letolöd obi in taked. Mutob vobön nu.

141.

Waar is Pauline? Zij gaat met Jeannette uit. Ik geloof, dat zij bloemen zullen plukken. Voor wie? Ik denk voor Leonie. Waarom? Is zij jarig? Ja, Koos. In Januari zal men niet veel bloemen plukken. Ook niet in Februari. In April zal het beter gaan. Wie is dan jarig? Weet gij dat niet? In November en December vindt men niet veel bloemen. En wat zegt gij van September? Kunt gij mij niet zeggen of Gerrit komen mag? Neen, ik weet het niet. Is dat een zilveren kruisje, Laura? Ja, ik heb het van mijn broeder gekregen. Mijn nicht heeft mij zilveren armbanden gegeven. Moogt gij met oom gaan? Ja, wij gaan met oom Louis en met neef Eduard.

LII.

HET VOEGWOORD.

VOEGWOORDEN.

ab,	maar, doch.	do,	ofschoon.
as,	als, gelijk.	du,	terwijl.
äs,	als, zooals.	dü,	dewijl.
äsif,	alsof.	e,	en.

also,	dus, bijgevolg.	falo,	ingeval.
bi,	omdat, dewijl.	i,	ook.
büvo,	voordat, alvorens.	if,	indien.
das,	dat.	sod,	maar, doch.
dat,	opdat.	tos,	in weerwil van.
deno,	toch.	u,	of (Fr. ou).
jüs,	totdat, tot.	uf...ud,	of... of.
na,	nadat.	ven,	aangezien.
ni... ni,	noch... noch.	va,	of (Fr. si).
noe... soi,	{ niet slechts... { maar ook.	ye,	echter.
		ibo,	want.

Zorg de voegwoorden flink in 't hoofd te krijgen. De volgende oefeningen, gemakkelijk gemaakt, zal voor u een bewijs zijn, dat gij naarstig woorden geleerd hebt.

142.

Li mekol kalami olik büvo lemol? Kel no mekom kalami okik büvo lemön, olemoms ofen nen pöföd. Johan kömom tudel. Säkolöd ome, va vilom nunodön obe, falo motävom büfo folul telsid. Ven kömobs is al lenadön, e no al pledön, vilobs i dunön bligi obsik. Büvo beginols tonabalieni mälid, mutols valadön timili; bi vilob logön tonabalieni lulid. Blibolöd, o Jules! No, no blibob. Blibolöz! o Jules; Adolf e Albert! gololsöd! If äkömol lä Anna, kelosi ädunolöv tän, o Sofie? Ädunoböv ofe glidis mödik de ob, o Cornelia; bi nolob das atos binos ofe löflik. Atos obinos ofe löflik, e binos i löflik obe al lilön atosi de ol.

143.

Rel binom e blibon läbad plo menad. Lenadom obis noe al löfön flenis obsik, sod i neflenis obsik, ed al dunön

omes gudi. E kelos binos men nen rel? Kel konfidom omi? Li konfidom oki? U li tikel, das no nolom velato, das nevelatom e cütom, as dunom eke negiti. Kanom getön plo timil smili zi mud, as ecutom eki; ab gäl okik binom de dul blefik. Snat dulom lonediküno. Men snatik no palüvom, e du cütel panestimom in neläb okik, tuvom men gitik flenis, kels tlodoms omi, e namis, kels yufoms viliko.

144.

Gaat gij ons verlaten, voordat Frans komt? Het is reeds drie uur, ik ga, en ingeval het weer gunstig is, heb ik om vier uur mijne zaken gedaan. Zoudt gij dien man vertrouwen, na zulke handelwijze? Liegt hij niet en bedriegt hij niet? Terwijl hij een ander onrecht doet, schaadt hij zijn eigen persoon. Wees altijd rechtvaardig in weerwil van uw gebrek. Hindert het u niet, als ik mijn werk voortzet? Neen, terwijl gij klopt zal ik de vogels verzorgen. Ik betaalde hem, nadat hij mij de rekening gegeven had. Hadt gij toen voordeel? Ja, ik kreeg korting. Ik geloof, dat gij zeer spaarzaam zijt. Vriendje, spaarzaamheid is voorzichtigheid en terwijl de verkwister dikwijls gebrek heeft, vindt hij, die spaarzaam is, nog het middel om zijne vrienden te helpen, ingeval zij zijne hulp vragen.

145.

Gij spreekt van vier en dertig; maar vergist gij u niet? Is het niet vier en veertig. Weet gij niet, dat ik eerst tien, toen achttien en eindelijk zestien gehad heb? Ja, gij hebt gelijk. Zouden wij geen onweer krijgen, want het is vandaag zoo heet geweest? Waarom zijt gij niet gekomen? Omdat ik wist, Isabella, dat gij niet kwaamt. Zullen wij hier blijven, totdat zij komen? Waarom zouden wij hier blijven, niemand komt. Aangezien het regende,

wilde ik eerst niet gaan; maar in weerwil van den regen moest ik gaan, omdat de kapitein van de boot naar Rotterdam mij moest spreken.

146.

Indien gij waart hier geweest, mijn beste Jozef, dan zoudt gij den prachtigen vogel gezien hebben, dien de jager van den landheer in het groote bosch, langs den oever van den breeden stroom geschoten heeft, nadat hij driemaal over sloten had moeten springen, terwijl de takken hem dikwijls hinderden. In weerwil echter van die moeilijkheden vervolgde hij zijnen weg, aangezien hij den vogel wilde hebben, voordat hij naar huis ging. Opdat hij echter kruit genoeg zou hebben, was hij spaarzaam met schieten, en, ofschoon de vogel telkens van tak verwisselde, hield hij niet slechts geduld, maar ook moed, opdat hij eindelijk zegevieren zou.

147.

(Vervolg.)

In een gunstig oogenblik mikte hij en.... de vogel viel. Of levend òf dood hij had hem. Over takken springende, was hij niet slechts gelukkig den vogel te hebben geschoten, maar ook blijde dien nu te hebben. Het dier zit nu treurend in eene fraaie kooi, die de jager voor zijn schat gekocht heeft. Fijne vederen bedekken het veelkleurige lichaam van het prachtige dier en, om die pracht nog te vergrooten, prijkt op zijn edel kopje een sierlijk kuifje. Zijn geluid is niet aangenaam. De prachtigste vogels hebben dikwijls het onaangenaamste geluid en het vogeltje in het eenvoudigste kleedje heeft dikwijls het heerlijkste stemmetje. Denk slechts aan den nachtegaal.

LIII.

HET TUSSCHENWERPSEL.

TUSSCHENWERPSELS.

ag,	ach! och!	o,	o!
bafö,	bravo!	ö,	ei!
fi,	foei!	dusö,	zacht!
ga,	toch!	stopö,	halt!
isö,	hier!	susö,	op! toe!
lü,	hei, heidaar!	sö, pudö,	stil!
maj,	marsch!	spidö,	gauw!
mö, mofö,	weg! voort!	(pa)seilö,	gezwegen!
liedö,	helaas!	(pa)takedö,	stil, stilte!
vu,	hu!	adyö,	adieu!
yu,	help!	lädyulö,	vaarwel!

Leer de tusschenwerpsels en de volgende woorden.

LIV.

O.

lugivön,	leenen.	tupön,	storen.
savön,	redden,	gegivön,	teruggeven.
lodön,	laden.	dlanön,	dringen.
kligelön,	exerceeren.	steifön,	trachten.
getavön,	terugkeeren.	fulön,	vullen.
besagön,	verzekereren.	lofön,	aanbieden.
nemön,	zich herinneren.	lukijafön,	verschaffen.
lielön,	luisteren.	netuvön,	missen.
neveladön,	liegen.	bitön,	handelen.
nestimön,	verachten.	bekipön,	behouden.
cütön,	bedriegen.	büdön,	bevelen.
lelilön,	vernemen.	glökön,	luiden.

mofön,	voortdrijven.	dlimön,	droomen.
jokön,	stooten.	gälokön,	zich verheugen.
disön,	zinken.	glolön,	verheerlijken.

gul,	hoek.	tauf,	handdoek.
nun,	tijding.	telel,	paar.
jol,	oever.	saed,	zadel.
möd,	menigte.	sep,	graf.
blib,	verblijf.	taif,	tarief.
skit,	leder.	tain,	teer.
taim,	leem.	nafan,	schipper.
kazen,	kazerne.	luvokem,	geschreeuw.
mekäd,	geweld.	kofudam,	verwarring.
vakanüp,	vacantie.	sap,	wijsheid.
gleip,	greep.	denuam,	herhaling.

sapik,	wijs.	lügik,	treurig.
sefik,	zeker.	glumik,	bedroefd.
nulälik,	nieuwsgierig.	difik,	verschillend.
fenik,	vermoeid.	foviko,	dadelijk.
meköfik,	hevig.	sapal,	de wijze.

148.

Ö! flolis jönik kiom blinol obe, o Marie? Kiplad eplökol omis? Susö! givolöd obe gepüki. Osagob osi obe, o blodil; ab, fi! binol tu nulälik. Takedö, o puls! masel pükom. Yu! yu! pul in vat! Kiplad? Us, lä gul et. Lü! o nafan! lugivolöd boti olik. Mö! ogolob. Bafö! pul pasavom. Vu! o jevalil! olodob nog bosi su vabi. O solats, maj! Solats äzugoms ove pon ed äkömoms su feli al kligelön. Nu älilon: „Stopö! Maj!” jü vendelo, ven solats fenik ägetävoms ali kazens. O flen gudikün, mogolob ko

lelod de düp vel e minuts balsemäl, oblibob Ionedo in Bonn; ab lesagob oli das no ofögetob oli. Ofen omemob düpis löflik obas. Ag! osükob oli ofen e no otuvob oli; ab, mö! ko tiks et, nolob das binol, blibol ed aiblibol flen obik. Lifolöd läbik! Adyö!

149.

Zijt gij gelukkig, kinderen? Helaas, neen! Waarom niet? Omdat wij geene ouders hebben. Hebt gij nog familie? Ach! eene zeer oude tante, die goed is, maar altijd ziek. Ei! Willem! gij maakt mooie dingen. Bravo! dat zie ik gaarne, jongen! Hei! Hendrik! ga dadelijk naar het magazijn en tel de zakken, die daar liggen. Moeten die ook gevuld worden, mijnheer? Toe! gauw! Hu! paartje, wij keeren nog niet terug. Waarom treurt gij, lief duifje? Stil! het diertje is ziek. Jongen! bij mijnheer, gauw! Heidaar! neemt gij alles? Och! de wind heeft onze roosjes gehinderd. Willen wij ze vastbinden, broertje? Och! Och!

150.

Hebt gij de ongelukkige tijding vernomen? Om tien uur kwamen twee schepen naar de brug. Het grootste schip werd door den stroom en den sterken wind hevig voortgedreven en stiet met geweld tegen het kleinere. Help! help! klonk het langs den oever. Het kleine schip zonk spoedig. Een treurig geschreeuw maakte de verwarring nog grooter. Hei! Weg! Voort! Gauw! Stil! Ach! klonk uit verschillende monden. Drie personen stoorden zich echter niet aan dat geschreeuw, maar handelden en hadden ook het groote geluk drie kinderen van zeven, negen en elf jaar te redden. Dadelijk wilde men die menschen in hun verlies helpen. Eenige deftige heeren gingen met den hoed in de hand door de menigte en hadden het

genoegen hun goed gevulde hoeden aan de ouders te kunnen aanbieden.

 LV.

GREPEN UIT DE VERSCHILLENDE OEFENINGEN.

151.

Willem, ik prijs u ten eerste, omdat gij deugdzaam zijt; ten tweede, omdat gij goed zijt; ten derde, omdat gij werkzaam zijt. Lena komt met het spoor van vier uur drie. Weet gij ook, wie in April jarig is, Cato? Jan, geef ons vleesch met brood en koffie met melk. Is dat uw jas, Antoon? Ja, Karel, maar zij is te lang en de broek is te kort. De knecht staat voor het huis van den burgemeester. Alles is groen: gras, bladeren, bosschen, enz. Honderd duizend franks en vijfhonderd soldaten voor het groote Afrika. Aangezien het regende, wilde ik niet uitgaan; maar in weerwil van den regen moest ik uitgaan.

152.

Waar is Alex? Hij is op zijne kamer. Wat doet hij? Hij studeert. Die jongen studeert altijd. Nadat de jager driemaal over slooten had moeten springen schoot hij eindelijk den mooien vogel in het groote bosch. Weet gij niet, of Willy en Dora 's morgens of 's avonds komen? Wat zegt gij, Frans? In het wijde schuurtje naast het warme stalletje bergen wij ons nieuw wagentje. Zet u, Anna, daar is een groote stoel, of zit gij liever op de bank bij Marie? Theo moet vier dagen te Haarlem blijven en den vijfden dag gaat hij naar Utrecht. Waarom opent gij de deur, Victor? Open het raam, jongen!

Söl et binom vem liegik; labom domi jönik, gadi gletik, jevalis mäl e moni mödik. Wilhelmine e Laura binofs jipuls zilik, fägik e läbik. Kömolöd is e logolöd bukis, kelis elemob plo jiblod olik. Li osagol blode ola, das epükob oli? Si, o söl! Li binof bäledikum ka jiblod olik? Si, binof balsevel e jiblod obik balsemäl. No tikob das olömibos; ibo elabobs ya lömibi mödik. In gad obik, o André! stanoms bünabims, podabims e celabims. Sun obinob in pöt al dunön sonile kopanela obik legivoti, e vilöl givön viliko bosi gudik e pöfudik tuvob en gebik pokagloki. O pul! o pul! ticolöd, das ailogon oli.

Bij gelegenheid van zijn feest hebben wij veel vreugde en vermaak gehad. Mijne lieve boompjes hebben reeds knopjes en weldra zal ik fraaie bloempjes hebben. Rusland, Oostenrijk, Frankrijk en Nederland zijn landen van Europa. Ik geef u acht gulden vier cent, twaalf gulden drie cent en negentien gulden acht en dertig cent; dus negen en dertig gulden vijf en veertig cent. Hindert het u niet, als ik mijn werk voortzet, Gerard? Zult gij wachten, totdat ik uitga, Frits? Misschien, Cor. Het is mij aangenaam, beste Moeder, u een bewijs mijner liefde te kunnen geven. Sedert vier dagen heb ik niemand van ons gezelschap gezien.

Zeg niet, Johan, dat ik minder vlijtig ben dan gij. Ik werk 's morgens, overdag en 's avonds en somtijds 's nachts ook. In den vriendelijken blik van dien man en op zijn open gelaat is goedheid te lezen. Dit is een bonte

specht, Paul; omdat de rug zwart is en de vleugels zwart met wit. Maandag was het mooi weer; maar Donderdag niet. Naast mij zit mijn broeder Henri, dan komt mijne nicht Roos en naast haar zit mijne jongste zuster Rika. Vindt gij die kleuren niet prachtig, Louis? Zeer prachtig, Herman. Ik zie kerseboomen, noteboomen en appelboomen en langs den moestuin zie ik pereboomen.

156.

Lotöp gletikün zifa obsik labom cemis folsetel ko säluns kil. Lä putil in lalil siedom Wal ko dogil fiedik okik. O Hélène! no li labof lefadilis tel? Mogolob folul balsetelid; blod obik mälul balsemälid, e jiblod yunikün obik zülul velid. Ävipob das Adolf äbinom-la lä ob. Kömom ko Gustaf e Berta. Nef obsik egetom penedi flenik ola. Cil at labos nosi; ni lödi, ni moni. Jinef obsik kömof velüdel e Louise blibof is tudel. Dunolöd ofes glidis mödik. No lödoms us jameps, kels ningivoms ko lehät e glaf jeki e tlepi. Nokon. Kim binos? Dogil obsik.

157.

Vriend, toon uwen kinderen aan uw hand en onder uw oog het nederige bloempje des velds en den trotschen eik des wouds. Somtijds loopen wij als wilde haasjes door de dichte boschjes bij het groene laantje. Blijven wij hier tot de schemering, jongens? Ja, en dan gaan wij in huis bij het licht. Woont die heer nog bij het spoor? Nu woont hij bij het postkantoor. Zoudt gij niet denken, dat die vijver mooier zou zijn, als hij tot aan die groote boomen kwam? Komen hier ook Russen? Neen; de Russen, Denen en Noren gaan bij de beurs; de Belgen en Franschen bij de nieuwe kerk en de Engelschen op de markt.

Wij riepen en eene heldere stem antwoordde ons. Marie, waar is Liduina? Ik denk bij Anna. Neen, Sien, ze is bij Lena en Louise in den tuin bij het hek. Dat groote schip wordt door den sterken stroom hevig voortgedreven. Mijn oom heeft een mooi, frisch huis met een fraaien tuin. Heeft die jongen de doos gemaakt, die ik gisteren gezien heb? Gij zijt twee goede spelers; maar wij zullen zien, wie de baas is. Fijne vederen bedekken het lichaampje van het prachtige vogeltje en op zijn kopje prijkt een sierlijk kuifje. De dag, dien ik gisteren gehad heb, was een der aangenaamste mijns levens. Leo, mijne groote kooi wordt geverfd en de kleine kooi wordt gemaakt. Waar zijn dan uwe vogels, Hubert? Hier zitten ze. Gaat gij op den berg of gaat gij den berg op?

Nolob, o puls! spatavegi lonedik e jönik. In legads glolik zü bum gletobidik no logol sukefi cädik de nobels. Oibinob danik plo gud, kelosi edunol obe. Negelo ofögetob oli, o benodel oba! In lad oba paiblibom plad ola. Nem olik oblibom peläbädöl e sukels opükoms de tug e gud olik. Man ritik aituvom flenis, kels viloms yufön omi viliko. Kim stanom us? Tikob Arnold. Li smokol? Si, esmokob ya zigadis tel. O flen gudikün oba! mogolob ko lezug de düp vel e minuts balsemäl; ab lesagob oli, das no ofögetob oli. Adyö! Lädylö!

Ziet gij den hoogen toren der groote kerk? Ja, wij beginnen de stad te naderen. Ik kan reeds op de klok zien. Ik ben gelijk met de klok. Wij hebben in de heerlijke natuur de veldbloemen geplukt en langs de heldere

wateren de sierlijke planten bewonderd. Het frissche rood kleurt onze wangen. Zeer gezellig hebben wij met elkander gesproken. De feestgezangen der lieve vogelen hebben ons hart verheugd. De roode rozen en de witte leliën, die wij op de heerlijke en prachtige bedden der groote tuinen gezien hebben, hebben ons hart met dankbaarheid voor den grooten Heer der schepping vervuld.

LÜGIVOT — TOEGIFT.

PENEDAKADS — BRIEFKAARTEN.

1.

Amsterdam, 18 .. balul 7^{id}.

O Willem gudikün!

Obinob lä ol folüdel düp bals. Egetob ya bukis tel, e buki kilid ogetob büfü tim et. Spelob das otikol al lemön magili. Pelolöd osi, plidiküno, ogegivob ole moni.

Glids de fien olik

PIERRE.

2.

Schiedam, den 25^{en} April 18 ..

Beste Willy,

Vandaag plaats ik mij ook bij de vele vrienden en vriendinnen, die den 25^{en} April zoo gaarne begroeten. Ontvang dan ook mijne wenschjes voor uw welzijn en geloof, dat het mij voortdurend aangenaam is medelid te zijn van den kring, die zoovele goede vrienden en vriendinnen telt.

Ik groet U met de hand.

Uw COR.

3.

Haarlem, 18 . . . telul 10^{id}.

O Flen Karel!

Leo kömom kilüdel ini zif olik ko lezug 4.17. Mutom binön su malit lä Luipal. Jonolöd ome vegi, plidiküno. Kömob ko lezug 8.5 ed otuvob omi us. — Flen obsik Paul binom vem malädik. Sanel esagom, das odulos vigis anik.

Flen olik

BERNARD.

4.

Zwolle, den 15^{en} Juni 18 . . .

Mijnheer,

Het zou mij aangenaam zijn, als ik spoedig de vier boeken ontving, welke de heer Nadorf bij U gebracht heeft. Het tweede deel kan ik niet langer missen en het vierde deel heeft mijn neef gevraagd.

Uw dienstwillige Dienaar

P. ZENTINGA.

5.

Utrecht, 18 . . . folul 12^{id}.

O Anna löfik!

No li ätikob, das Anna äbegoföv obi? No ibinosöv obe löflik, if no ibegol obi plo vendel kopanik et. Obinob timo ed ojuitob.

Telüdel nökö mogolom ko nef Hubert ali Nijmegen.

MARIE olik.

6.

Den Bosch, den 17^{en} Maart 18..

Mijne Heeren,

Op uw brief van 13 Maart berichten wij u, dat wij volstrekt niets leveren, voordat een brief van den heer Smabel zulks zegt. Niet dat wij de heeren niet vertrouwen, maar wij willen met dien heer geen woorden krijgen, daar hij de chef van het huis is.

Uwe dienstwillige Dienaren
STENDER & ZOON.

TELEGAMS — TELEGRAMMEN.

1.

Söle Ankla,
Arnhem.

Kömolöd telüdel.

BLONĒO.

2.

Den Heer Mesters,
Groningen.

Wij hebben uwen brief ontvangen.

NARIJS.

3.

Fiams Kelten,
Zaandam.

Ägetobs yesdel boadi; ab no klufis.

LURSO.

4.

Firma Fijnezeel,
Leiden.

Zend 2 kisten met de boot.

VROMAN.

5.

Läde Dival,
Malit, Delft.

Frits binom is. Glidom oli.

EDUARD.

6.

Mejuffrouw Oldera,
Spoor, Leeuwarden.

Gerard vertrekt Dinsdag spoor 2.4.

Eduard Woensdag spoor 7.35.

PLIGERS.

7.

Vomüle Fleart,
Potastit, Maastricht.

Esedob satini, keli esäkol. Kal sukom. No labobs
plu glesatini. Ünü dels fol ogetobs omi.

GNOMY.

8.

Waltenaar,
Harlingen.

Niets ontvangen. Reeds 3 maal geschreven. Wat is
dat te Franeker?

ZIJLINK.

WOORDENLIJST.

	A.		
aal,	snekafit.	afstand,	vüspad.
aan,	len.	afwijken,	fepökön.
aanbevelen,	komedön.	agent,	dunan.
aanbieden,	lofön.	algemeen,	valemik.
aanbreken,	läblekön.	alhoewel,	do.
aanbrengen,	läblinön.	alkohol,	lespit.
aangenaam,	löflik.	alle,	valik.
aangezien,	ven.	alleen,	soalik.
aankomen,	nakömön.	alles,	valikos.
aanleeren,	lenadön.	Almachtige,	Lemekal.
aanmatigen,	rogön.	als,	as. äs.
aannemen,	lensumön.	alsof,	äsif.
aanvaarden,	beginön.	altijd,	egelo.
aap,	lep.	alvorens,	büvo.
aar,	spig.	Amerika,	Melop.
aarde,	tal.	ander,	votik.
aardig,	plüetik.	ander(de),	votim.
aartsbisschop,	lebijop.	andermaal,	dunu.
ach,	ag!	angst,	tlep.
acht,	jöl.	antwoorden,	gepükön.
achten,	stümön.	apotheker,	pötekan.
achter,	po.	appel,	pod.
achttal,	jöliel.	April,	folul, apul.
adem,	bläd.	Arabië,	Räbän.
adieu,	adyö, lädyulö!	architect,	bumamasel.
adres,	ladet.	arend,	gil.
afbreken,	deblekön.	arm,	lam.
afgrond,	ledib.	arm,	pöfik.
Afrika,	Fikop.	armband,	lamazönül.
afscheid,	dedit.	artikel,	yeg.
afschrijven,	depenön.	Augustus,	jölul, gustul.
		Australië,	Talop.

avond,	vendel.	bescheiden,	mükik.
's avonds,	vendelo.	beschermen,	jelön.
Azië,	Silop.	beschermmer,	jelöl.
	B.	beschutten,	jülön.
		bestemmen,	lonön.
Baai,	melabug.	betalen,	pelön.
baard,	balib.	betaling,	pelam.
bakker,	bakel.	beurs,	böb.
band,	tan.	beurs,	sakil.
bang,	tlepik.	bevelen,	büdön.
bank (wissel),	leböb.	bewaren,	lesavön.
bank (zit),	bam.	bewonderen,	milagön.
banket,	glefid.	bewijs,	blöf.
barbier,	baliban.	bezem,	svip.
baron,	baonan.	bezie,	bäl.
barones,	jibaonan.	bezinnen (zich),	suenön.
barsch,	lüdälik.	bezoeken,	visitön.
bed,	bed.	bibliotheek,	bukakonlet.
bed (bloemen),	bet.	bidden,	plekön.
bedanken,	danön.	bier,	bil.
bedekken,	tegön.	bierbrouwer,	bilel.
bediende.	dünan.	biljoen,	telion.
bedriegen,	cütön.	billijk,	gidik.
bedrieger,	cütel.	binnen,	ünü.
bedroefd,	glumik.	bisschop,	bijop.
beek,	bluk.	bitter,	biedik.
beeldschoon,	lejönik.	blad,	bled.
beer,	ber.	blad (papier),	blog.
beet,	beit.	blauw,	yulibik.
beginnen,	beginön.	bleek,	neledik.
begrijpen,	suemön.	blik,	tün.
behalve,	sumü.	blik (der oogen),	loged.
behangen,	täpön.	bliksemen,	lelitön.
behangen,	täpan.	bliksemsnel,	lefoviko.
behangsel,	täp.	bloed,	blud.
behooren,	lönön.	bloeien,	flölön.
behouden,	bekipön.	bloem,	flöl.
beide,	bofik.	bloemblad,	flolabled.
beker,	köp.	blond,	blönik.
beklimmen,	suixänön.	blij,	gälik.
bekommeren,	glifön.	blijspel,	yotapled.
bekwaam,	fägik.	blijven,	blibön.
België,	Beljän.	boek,	buk.
beloonen,	mesedön.	boekbinder,	bukatenel.
belooning,	mesedam.	boekdrukker,	bükel.
beminnen,	löfön.	boezemvriend,	gleflen.
benevens,	sa.	bok,	golad.
berg,	bel.	bolwerk,	smafimod.
bergen,	sävön.	bont,	luviedik.
berichten,	nunodön.	boom,	bim.
beroemd,	mäkabik.	boomblad,	bimabled.

boor, gim.
 boos, badik.
 boot, bot.
 bord, smabov.
 borst, blöt.
 borstel, kef.
 bosch, fot.
 boter, mileg.
 bouw, bum.
 bouwen, bumön.
 boven, ovü.
 braaf, bafölik.
 brand, filed.
 brandewijn, filavin.
 bravo, bafö!
 Brazilië, Basil.
 breed, vidik.
 breien, stogön.
 breken, blekön.
 brengen, blinön.
 brief, pened.
 briefkaart, penedakad.
 bril, lün.
 broeder, blod.
 broek, blit.
 bron, fon.
 brouwer, bilel.
 brug, pon.
 bruin, blonik.
 buis, rüd.
 buiten, plä, plö, seo.
 burgemeester, sifal.
 burger, sif.
 burgerrecht, sifagit.
 bus, büg.
 buurman, nilan.
 bij (dier), bien.
 bij, lä.
 bijgevolg, also.
 bijna, ti.
 bijstand, yuf.

C.

cent, zim.
 chef, cif.
 Chineesch, cinänik.
 chocolade, jokolad.
 citer, züt.
 compliment, plim.
 correspondeeren, spodön.
 couvert, köv.

D.

Daad, dun.
 daar, us.
 daarbij, läs.
 daarheen, usi.
 daarvan, en.
 dadelijk, foviko.
 dag, del.
 dagblad, delabled.
 dagelijks, deliko.
 dagloon, delamesed.
 dak, nuf.
 dam, dam.
 damast, glesatin.
 dambord, damepled.
 dame, läd.
 dameshoed, lädahät.
 dammen, damön.
 damp, stöm.
 dan, ka.
 dan, tän.
 dankbaar, danik.
 danken, danön.
 dapper, lanimädik.
 das, nöked.
 dat, das.
 dat, kelos.
 dat, etos.
 dauwen, töfön.
 dauwdroppel, töfatof.
 December, batul, dekul.
 deel, dil.
 deelgenoot, kopanel.
 Deen, Dänan.
 deftig, cädik.
 degen, den.
 degene, ut.
 deksel, dek.
 deksel (v. e. pot), tegot.
 Denemarken, Dän.
 denken, tikön.
 dépêche, depad.
 deugdzaam, tugik.
 deur, yan.
 dewijl, dü.
 deze, at.
 dezelfde, ot.
 diamant, diamin.
 dicht, solüdik.
 die (betr.), kel.
 die (aanw.), et.

dienen,	dünön.	duur (tijd),	dul.
dienstvolk,	dünef.	duur,	delidik.
dienstwillig,	dünavilik.	dwerg,	smaman.
diepte,	dib.		
dier,	nim.		E.
dierbaar,	löfik.	Echt,	legik.
dik,	bigik.	echter,	ye.
dikwijls,	ofen.	edel,	nobik.
ding,	din.	edelknaap,	nobapul.
Dinsdag,	kilüdel, tusdel.	eekhoorn,	yat.
distel,	til.	een,	bal.
doch,	ab, sod.	een(de),	balim.
doen,	dunön.	een of ander,	sembal.
dokter,	sanel.	eend,	dök.
dom,	stupik.	eenige,	ans, anik.
donder,	töt.	eens,	balna.
Donderdag,	lulüdel, dödel.	eenvoudig,	stüpik.
donderen,	tötön.	éénvoudig,	balik.
donker,	dagik.	eer,	stim.
dons,	müepen.	eerlijkheid,	snat.
dood,	nelefik, deil.	eerst,	balüdo.
door,	fa, dub, da.	eerste,	balid.
doorbrengen,	dublinön.	eetlepel,	fidaspun.
doorn,	spin.	eeuwig,	tenüpik.
doos,	bök.	ei,	ö!
dor,	sigik.	ei,	nög.
dorp,	pag.	eigen,	okik.
dorpskerk,	pagaglög.	eigenhandig,	okanamo.
dorstig,	nelumik.	eigenschap,	lönüg.
dra,	tosna.	eik,	gölog.
draad,	fad.	eindelijk,	fino.
dragen,	polön.	eindigen,	finön.
dragonder,	dragan.	elk,	alim.
drank,	dlin.	elkander,	balim votimi.
drie,	kil.	elkander (met),	kobo.
driekleurig,	kilkölik.	ellende,	misalöf.
drievoudig,	kilik.	en,	e.
dringen,	dlanön.	eng,	nabik.
dringend,	dlanik.	Engeland,	Nelijän.
drinken,	dlinön.	enorm,	legletik.
droog,	neluimik.	enz.,	e lemänikos.
druppel,	tof.	eten,	fidön.
druif,	luf.	ettelijke,	ans, anik.
druk,	jäfik.	Europa.	Yulop.
duister,	daegik.	exerceeren,	kligelön.
Duitschland,	Deut (än).	ezel,	cuk.
duizend,	mil.		
dun,	slenik.		F.
duren,	dulön.	Fabriek,	fablüd.
durven,	dälön.	familie,	famül.
dus,	also.	fantazie,	fän.

Februari,	telul, febul.
feest,	zäl.
feestgezag,	zälakanit.
feliciteeren,	benovipön.
firma,	fiam.
flesch,	flad.
fluit,	flut.
fluiten,	flutön.
foei,	fi!
fraai,	smajönik.
frank,	fran.
frankeeren,	flänön.
frankeering,	flänam.
Frankrijk,	Fransän.
frisch,	flifik.
fruit,	pom.
fijn,	feinik.

G.

Gaan,	golön.
gaarne,	viliko.
gang,	golöp.
gans,	gan.
garen,	yän.
gas,	gasin.
gauw,	spidö!
gebed,	plek.
gebeuren,	jenön.
gebied,	stük.
gebod,	büd.
gebrek (fout),	döf.
gebrek (behoefte),	def.
gebruiken,	gebön.
gedenkteeken,	mebamal.
geduld,	sufad.
gedurende,	du.
geel,	yelibik.
geen,	nonik.
geest,	tikal.
gehoor,	lilod.
gelaat,	logod.
geld,	mon.
gelegenheid,	pöt.
gelooven,	klödön.
geluid,	ton.
geluk,	läb.
gelukken,	plöpön.
gelukkig,	läbik.
gelijk,	leigik.
gemakkelijk,	kovenik.
geneesheer,	sanel.

generaal,	genal.
genezen,	sanön.
genieten,	juitön.
genoeg,	sätik.
genoegen,	sät.
gering,	pülik.
gerst,	zeb.
geschat,	divik.
geschenk,	legivot.
geschiedenis,	jen.
geschikt,	gebik.
geschil,	dikod.
geschreeuw,	luvokem.
getroost,	tlodö!
geven,	givön.
gevoel,	sen.
gevolg,	sukef.
gewas,	glöf.
geweer,	gün.
geweld,	mekäd.
geweldig,	mekädik.
gewis,	lesi.
gezag,	kanit.
gezellig,	kopanik.
gezelschap,	kopanöm.
gezicht,	logäd.
gezond,	saunik.
gezondheid,	saun.
gezwegen,	seilö!
gier,	lugil.
gips,	güp.
gisteren,	yesdel, ädelo.
glas,	glät.
godsdienst,	rel.
goed!	benö!
goed,	gudik.
goedheid,	gud.
goedkoop,	nedlidik.
golf,	melabug.
gordijn,	bifoin.
goud,	golüd.
goudsmid,	golüdan.
graaf,	gab.
graan,	glem.
graf,	sep.
gras,	yeb.
greep,	gleip.
Griekenland,	Glikän.
grift,	griv.
groeien,	glöfön.
groen,	glünik.

groeten,
grond,
grondwet,
groot,
groot Hertog,
grootsch,
gij,
grijs,
gulden,
gunstig,

glidön.
glun.
glelon.
gletik.
leduk.
gletabidik.
ol.
gedik.
flon.
gönik.

H.

Haan,
haar (voornaamw.),
haar,
haard,
haas,
haasten,
hagel,
hagelen,
halen,
half,
halm,
hals,
halsdoek,
halt,
ham,
hamer,
hand,
handdoek,
handel,
handelen (doen),
handeldrijven,
handelwijze,
handschoen,
handschrift,
hangen (bedr.)
hangen (onz.),
hard,
hard, hevig,
harp,
hart,
haven,
haver,
hebben,
Heer,
heer,
heerlijk,
heet,
heffen,
hei,

gok.
ofa, ofik.
hel.
filatop.
liev.
spidön.
jod.
jodön.
deblindön.
lafik.
stag.
nökeb.
nöked.
stopö!
läm.
fög.
nam.
tauf.
ted.
bitön.
tedön.
bit.
namateg.
namapenäd.
lägön.
lagön.
düfik.
meköfik.
hap.
lad.
pof.
zab.
labön.
Sölal.
söl.
glolik.
fönik.
tovön.
lü!

heide,
hek,
hel,
helaas!
held,
helder (zuiver),
helder (klaar),
helder (duidelijk),
helm,
help,
helpen,
hemel,
hemel (gewelf),
hen,
herberg,
herist,
herhaling,
herinneren,
herleven,
hert,
hertog,
het,
heuvel,
hevig, hard,
hier,
hier!
hierheen,
hinderen,
hoe,
hoed,
hoek,
hoek (kant),
hoeveel,
honing,
honingzoet,
hond,
honderd,
honderdste,
hoofd,
hoog,
hoogachten,
hooggeschat,
hoogte,
hooren,
hopen,
horloge,
hotel,
houden,
hout,
hu,
huis,

lufel.
put.
höl.
liedö!
jamep.
klinik.
klulik.
klilik.
lehät.
yu!
yufön.
sül.
sil.
jigok.
labot.
fluküp, flukatim.
denuan.
mebön, menön.
denulifön.
stäg.
duk.
os.
smabel.
meköfik.
is.
isö!
isi.
neletön.
lio.
hät.
luspäd, smaspäd.
gul.
liomödik.
miel.
lesvidik.
dog.
tum.
tumid.
kap.
geilik.
lestimön.
ledivik.
geilug.
lilön.
spelön.
pakaglok.
loted.
kipön.
boad.
vu!
dom.

huiselijk,
hulp,
hut,
huur,
huzaar,
hij,

domik.
yuf.
smadom.
ködut.
husan.
om.

I.

Ieder,
iedereen,
iemand,
iemands,
iets,
ik,
in,
inboezemen,
indien,
indringen,
ingeval,
inhoud,
inkt,
inktkoker,
innerlijk,
inrijden,
Italië,
in weerwil van,

alik.
alim.
ek.
eka.
bos.
ob.
in.
ningifön.
if.
nüdlanön.
falo.
ninalised.
nig.
nigöp.
linedik.
ninvegön.
Täl.
tos.

J.

Ja,
jaar,
jaargetijde,
jaarlijks,
jager,
Januari,
jarig,
jas,
jegens,
jenever,
jeugdig,
jong,
jongen,
jonkvrouw,
Juli,
Juni,
juist,
juist,
juwelier,

si.
yel.
yelatim.
yelsik.
yagel.
balul, yanul.
yelik.
gun.
kol.
lufilavin.
yunlik.
yunik.
pul.
vilgin.
velul, yulul.
mälul, yunul.
eb(o).
velätik.
nobästonan.

K.

Kaars,
kaart (speelkaart),

litot.
lukad.

kaart (landkaart),
kaart,
kaas,
kachel,
kajuit,
kalf,
kalk,
kamer,
kammen,
kan,
kanaal,
kanarie,
kandelaar,
kanon,
kant (zijde),
kant (oever),
kant (stof),
kantoor,
kapitaal,
kapitein,
kapitein (v. e. schip),
kapper,
karton,
kassier,
kast,
kat,
kater,
kazerne,
keel,
keer of maal,
keizer,
kelder,
kelk,
kennen,
kerk,
kerker,
kerkhof,
kern,
kers,
keuken,
kiezen,
kikvorsch,
kin,
kind,
kist,
klank,
klauw,
klaver,
kleeden,
kleedingstuk,
kleermaker,

kaed.
kad.
fömad.
fön.
nafacem.
smaxol.
zem.
cem.
kobön.
ken.
kanäd.
kanerit.
litakip.
kän.
flan.
jol.
tiep.
konod.
katäd.
kapan.
katan.
helan.
bigapöp.
kädan.
böğ.
jikat.
kat.
kazen.
gug.
naed.
limep.
kav.
gleköp.
sevön.
glüg.
fanüb.
godafeil.
ker.
cel.
kuk.
välön.
frog.
cün.
cil.
bog.
toen.
ral.
yöb.
klotön.
klot.
klotel.

klein,	smalik.	kwakzalver,	Iusanel.
kleur,	köl.	kwikzilver,	lusilef.
klimmen,	xeinön.	kwitantie,	kit.
klok,	glök.		L.
klooster,	kleud.	Laag,	bapik.
kloppen,	nokön.	laan,	lal.
knecht,	dünel.	laars,	but.
knie,	kien.	laat,	latik, lato.
knoop,	gnob.	lach,	smil.
knop,	smaflo.	lachen,	smilön.
koe,	kun.	ladder,	xänabim.
koek,	kek.	laden,	lodön.
koers,	külod.	lak,	laig.
koffer,	komfed.	laken,	klöf.
koffie,	kaf.	lam,	liäm.
koffiehuis,	kaföp.	lamp,	litapol.
kogel,	glöb.	land,	län.
kolibri,	smabödil.	lang,	lonedik.
komen,	kömön.	langs,	ve.
koning,	reg.	laten,	letön.
koningin,	jireg.	later (daarna),	poso.
kooi,	smafanüb.	later.	latumo.
koolzwart,	leblägik.	laurier,	lor.
koopen,	lemön.	leder,	skit
koopman,	tedel.	ledigen,	vagön.
koord,	lefad.	leeftijd,	lifatim.
koorn,	glen.	leem,	tain.
koper,	koped.	leenen,	lugivön.
kopje,	bovil.	leeren,	lenadön.
korporaal,	kompal.	leerling,	julan.
kort,	blefik.	leeuwerik,	laud.
korting,	rabat.	leeuwin,	jilein.
kosten,	kostön.	leggen,	seitön.
koster,	sakristan.	leiden,	dugön.
koud,	kalodik.	lelie,	liäf.
kous,	stog.	lente,	flölüp, flolatim.
kracht,	näm.	lepel,	spun.
krachtig,	nämik.	leven,	lifön.
kram,	kläm.	levend,	lifik.
krant,	gased.	levendig,	liflik.
krediet,	klödät.	leveren,	blünön.
kring,	zilek, ziläk.	levensmiddel,	lifamed.
kroon,	klon.	lezen,	lilädön.
kroonprins,	leson.	lichaam,	kop.
kruid,	keb.	licht,	lit.
kruik,	dlinäb.	lid,	lim.
kruis,	kluzif.	lied,	kanitüm.
kruit,	pur.	lief,	löfik.
krijgen,	getön.	liefde,	löf.
kuif,	köf.	liegen,	neveladön.
kunnen,	kanön.		

lier,
lieveling,
liever,
liggen,
lip,
logement,
long,
lood,
loopen,
lossen,
lucht,
lucifer,
luiden,
luisteren,
luit,
luitenant,
lijden,
lijfwacht,
lijm,

lür.
löfab.
vilikumo.
seistön.
lip.
lotöp.
lueg.
plum.
gonön.
nösön.
lut.
filäb.
glökön.
lielön.
lir.
liötan.
sufön.
glegalef.
glud.

M.

Maag,
maagd,
maal of keer,
maaltijd,
maan,
maand,
Maandag,
maar,
Maart,
machtig,
magazijn,
mais,
maken,
man,
mand,
mantel,
mark,
marsch,
markt,
mast,
matras,
meenen,
meer (water),
meer,
meervoud,
mees,
meester,
Mei,
melk,
men,

stomäg.
vilgin.
naed.
lefid.
mun.
mul.
telüdel, mundel.
ab, sod.
kilul, mätzul.
valüdik.
magäd.
klen.
mekön.
man.
bäset.
mäned.
mak.
maj!
malit.
nafabin.
mäd.
niludön.
lak.
plu.
plunum.
titit.
masel.
lulul, mayul.
milig.
on.

menig,
menigte,
mensch,
menschdom,
menschelijk,
mes,
met,
metaal,
meter,
met name,
metselaar,
meubel,
mevrouw,
middag,
's middags,
middel,
mier,
mikken,
milliard,
millioen,
Misoffer,
misschien,
missen,
moed,
moeder,
moedertaal,
moedig,
moeilijk,
moeilijkheid,
moestuin,
moeten,
moeten (gedwongen zijn),
moeten (verplicht zijn),
mogen,
mol,
molen,
molenaar,
mond,
monster (model),
monster,
morgen,
's morgens,
muil,
muilezel,
muis,
munt,
musch,
muur,
muziek,
mijn,
mijn (voornaamw.)

teldik.
möd.
men.
menad.
menik.
neif.
me, ko.
metal.
met.
nemo.
mönel.
möb.
jisöl.
zendel.
zendelo.
med.
fum.
zeilön.
baliad.
balion.
levitim.
ba, bo.
netuvön.
lanim.
mot.
motapük.
lanimik.
töbik.
fikul.
glunedagad.
mutön.
mütön.
sötön.
mägön.
moaf.
mül.
mülan.
mud.
sam.
tuvemaf.
gödel, model.
gödelo.
lumud.
mucuk.
mug.
könab.
spär.
mön.
musig.
pür.
obik, oba.

N.

Na,	po.
naaien,	nägön.
naald,	nad.
naar,	al, äl.
naarstig,	zilik.
naast,	neb.
nacht,	neit.
's nachts,	neito.
nachtegaal,	galit,
nadat,	na.
nadenken,	siämön.
naderen,	nülön.
nagel,	kluf.
nagel (spijker),	kluf.
nakomeling,	sukel.
namens,	nemo.
nauw,	nabik.
navolgen,	sukön.
nederig,	miegik.
Nederland,	Nedän.
neef,	nef, kösel.
neen,	no.
negen,	zül.
nemen,	sumön.
nest,	lubed.
neus,	nud.
nevelen,	fogön.
niemand,	nek.
niet slechts... maar ook,	noe... soi.
niets,	nos.
niets hoegenaamd,	lenos,
nieuwigheid,	nulöf.
nieuwsgierig,	nulälik.
noch,	ni.
noch... noch,	ni... ni...
noemen,	nemön.
nogmaals,	denu.
noodzaken,	mekädön.
nooit,	nevelo.
noorden,	nolüd.
Noorwegen,	Novegän.
noot,	nöt.
norsch,	murik.
November,	{ novul.
	{ babul.
nu,	nu.
nuttig,	pöfudik.
nu!	benö!

O.

O,	o!
October,	balsul, otul.
oefening,	plägam.
oever,	jol.
of,	u.
of,	va.
of... of,	uf... ud.
offer,	vitim.
officier,	fizir.
ofschoon,	do.
olie,	leül.
olifant,	nelfan.
om,	zi.
omdat,	bi.
omgeven,	zümön.
omstreek,	züm, zümöp.
onaangenaam,	nelesumik.
onder,	dis, öned.
onderhouden,	sibinamön.
onderofficier,	disofizir.
onderwijzen,	tidön.
onedel,	nenobik.
ongeluk,	neläb.
onkruid,	lukeb.
onlangs,	bletimo.
onrustig,	muifik.
onrijp,	nemadik.
onschuld,	nedeb.
ontbijt,	göled.
ontfermen (zich),	misaladön.
onthouden (zich),	stönön.
ontmoeten,	kolkömön.
ontvangst,	get.
onweer,	lustom.
onweeren,	lustomön.
oog,	log.
oogenblik,	timil.
oogslag,	loged.
oogst,	klop.
oogsttijd,	klopatim.
ooievaar,	stor.
ooit,	evelo.
ook,	i.
oom,	nök.
oor,	lil.
oorlog,	klig.
oorzaak,	kod.
oosten,	lefüd.
Oostenrijk,	Löstän.
op,	su.

op,
opdat,
open,
openen,
opgave,
oplettend,
opnieuw,
oppassen (verzorgen),
oppassen (voorz. zijn),
opperhoofd,
oprapen,
opstaan,
opsteken (sigaar),
opteekenen,
opzetten,
oranje,
organist,
orgel,
ornaat,
os,
oud,
ouders,
over,
overdag,
overdenken,
overslaan,
overwinnaar,
overwinning,

susö!
dat.
manifik.
manifön.
lenadadil.
senetik.
denu.
kälön.
kautön.
löpikap.
sutovön.
sustanön.
filätön.
supenön.
susiadön.
linyelibik.
gelan.
gel.
ledek.
xol.
bäledik.
pal.
{ ove, ovi,
{ ovü, dö.
delo.
meditön.
lovegolön.
vikodel.
vikod.

P.

Paar,
paard,
paars,
pacht,
paleis,
papier,
paraplu,
parasol,
park,
pastoor,
Paus,
pauw,
peer,
pels,
pen,
pereboom,
persoon,
pet,
Peru,
pistool,

telel.
jeval.
violetik.
ködüt.
ledom.
pöp.
lömijül.
jadiel.
legad.
pädal.
pap.
paf.
bün.
pläd.
pen.
bünabim.
pösod.
smahät.
Peruän.
smagün.

plaats (oord),
plaats,
plaatsen,
plank,
plant,
plat,
pleizier,
plek (vlek),
plicht,
plooi,
plukken,
Polen,
pols,
pomp,
poort,
Portugal,
post,
postkantoor,
pot,
potlood,
pracht,
prachtig,
prediker,
preek,
prentenboek,
prettig,
prieel,
priester,
prins,
proeven,
professor,
pronk,
pruim,
Pruisen,
prijken,
prijs (kosten),
prijzen,
psalm,
puntig,
purper,

top.
plad.
pladön.
boed.
plan.
plenik.
yof.
sten.
blig.
plif.
plökön.
Polän.
peb.
pöm.
leyan.
Bodugän.
pot.
potastit.
skal.
stib.
magif.
magifik.
predel.
pred.
magabuk.
yofik.
bledäd.
sanälel.
leson.
gutön.
profesan.
lumagif.
plöm.
Pleus.
magifön.
suam.
lobön.
psam.
tipik.
püpunik.

R.

Raaf,
raam,
ram,
recht,
recht,
rechtvaardig,
redakteur,
redden,
reeds,

rab.
litöp.
jip.
stedik.
git.
cüdik.
redakel.
savön.
ya.

regel (lijn),
 regenen,
 rein,
 reizen,
 rekenen,
 rekening,
 relatie,
 renbaan,
 rendier,
 reuk,
 ribbe,
 ridder,
 rivier,
 roepen,
 roest,
 rollen,
 rond,
 rondom,
 rood,
 rook,
 rooken,
 roos,
 rots,
 rug,
 ruim,
 Rusland,
 rust,
 rustig,
 ruw,
 rijden,
 rijk,
 rijp,
 rijst,

tonabalen.
 lömibon.
 klinik.
 tävön.
 kalön.
 kalam.
 tefam.
 rönakul.
 ren.
 smel.
 rib.
 montial.
 flum.
 vokön.
 lelaxüd.
 rolön.
 glöpik.
 zü.
 ledik.
 smok.
 smokön.
 lol.
 klif.
 bäk.
 spadik.
 Rusän.
 taked.
 takedik.
 luedik.
 vegön.
 liegik.
 madik.
 leüd.

S.

samen,
 sappig,
 satijn,
 schaap,
 schaapherder,
 schaats,
 schadelijk,
 schaden,
 schaken,
 schaker,
 schamen (zich),
 schat,
 schedel,
 schemeren,
 schemering,
 schepping,

kobo.
 vaetik.
 satin.
 jijip.
 jipan.
 gladajuk.
 dämik.
 dämön.
 cögön.
 cögan.
 jemön.
 div.
 kapabom.
 lulitön.
 lulit.
 jafam.

scheren,
 scherp,
 schieten,
 schilder,
 schildelij,
 schimmel,
 schip,
 schipper,
 schitteren,
 schoen,
 schoenmaker,
 school,
 schoon,
 schoonheid,
 schors,
 schotel,
 schouder,
 schouderblad,
 schouwburg,
 schrift,
 schrift (cahier).
 schrik,
 schrikken,
 schroef,
 schrijnwerker,
 schrijpen,
 schrijven,
 schuld,
 schutsengel,
 schuur,
 sedert,
 September,
 sierlijk,
 sigaar,
 sigarette,
 slaaf,
 slaan,
 slag, (veld)
 slag (klap),
 slager,
 slang,
 slank,
 slapen,
 slecht,
 slechts,
 slede,
 sleutel,
 sloot,
 sluiten,
 slijk,
 smaak,

balibön.
 japik
 jotön.
 pänel.
 pänot.
 lubod.
 naf.
 nafan.
 nidon.
 juk.
 jukel.
 jul.
 jönik.
 jön.
 jal.
 bov.
 jot.
 jotabom.
 teat.
 penäd.
 pöpem.
 jek.
 jekön.
 skub.
 tabel.
 penädapen.
 penön.
 deb.
 jela'lanei.
 fluköp.
 sis.
 zülul, setul.
 dekik.
 zigad.
 smazigad.
 slaf.
 flapön.
 pug.
 flap.
 mitan.
 snek.
 slenik.
 slipön.
 bapik.
 te.
 nifavab.
 kik.
 söp.
 kikön.
 släm.
 smek.

smal,
smeeken,
smeer,
smid,
snavel,
sneeuw,
sneeuwen,
snel,
snoer,
snuif,
snijden,
soep,
sok,
soldaat,
som,
somsijds,
spaarzaam,
Spanjaard,
Spanje,
specerij,
specht,
speelkaart,
spel,
spelen,
speler,
spiegel,
spiritus,
spoeden,
spook,
spoortrein,
spoorweg,
sporen,
spreeuw,
spreken,
springen,
spijker,
staal,
staan,
staart,
staat,
stad,
stadhuis,
stal,
station,
steeg,
steen,
stekel,
steken,
stem,
stempel,
sterk,

nevidik.
lebegön.
smiv.
lelan.
tipamud.
nif.
nifön.
fovik, vifik.
lefad.
tabäked.
kötön.
sup.
smastog.
solat.
suam.
sotimo.
spälik.
spänan.
Spän.
spir.
pigit.
lukad.
pled.
pledön.
pled.
lok.
spit.
spidön.
lutikäl.
lezug.
lelod.
lelodön.
star.
pükön.
bunön.
kluf.
dülin.
stanön.
göb.
tat.
zif.
konsälöp.
nimalöd.
stejöp.
smasüt.
ston.
stig.
stegön, spinön.
vög.
stöp.
stenüdik.

sterkedrank,
sterven,
stil,
stil, stilte,
stoel,
stoet,
stoom,
stoomboot,
stooten,
storen,
stormen,
straat,
stroo,
stroom,
struik,
studeeren,
studie,
stijtsel,
s. v. pl.,

spit.
deilön.
stilik.
sö! takedö!
stul.
sukef.
stem.
stemabot.
jokön.
tupön.
tepön.
süt.
stol.
leflum.
smabim.
studön.
stud.
kleb.
plidiküno.

T.

Tabak.
tafel,
tak,
tamelijk,
tand,
tapijt,
tarief,
tarwe,
te,
te koop,
te voet,
teen,
teer,
tegen,
tegenwoordigheid,
telefoon,
telegraaf,
telegram,
telkens,
tellen,
tempel,
tent,
teruggeven,
terugkeeren,
terugkomen,
terwijl,
teugel,
thans,
thee,
timmeren,

tabak.
tab.
bimalam.
ze, lepötik.
tut.
tap.
taif.
vuit.
tu.
lemik.
futo.
finap.
tain.
kol, ta.
plisen.
telefon.
telegaf.
telegam.
alina.
numön.
tem.
tened.
gegivön.
getävön.
gekömön.
du.
mudajainil.
nu.
tied.
cemön.

timmerman,	cemel.
tin,	tin.
tobbe,	tub.
toch,	denu.
toch,	ga!
toe,	susö!
toegift,	lügivot.
toen,	tiemo.
toen (als),	ven.
tong,	lineg.
toom,	mudajainil.
toonen,	jonon.
tot,	jü.
totdat,	jüs.
touw,	jain.
traag,	nedutlik.
traan,	dlen.
tramweg,	jevalod.
trap,	xän.
trein,	zug.
treuren,	lügön.
treurspel,	lügaped.
trilling,	tril.
triumf,	levikod.
troon,	tlon.
troosten,	tlodön.
trooster,	tlodel.
trotsch,	pleidik.
tuin,	gad.
Turkije,	Tukän.
tusschen,	bevü.
twee,	tel.
tweeërlei,	telnik.
tijd,	tim.
tijdelijk,	timlik.
tijding,	nun.
tijdschrift,	timapenäd.

U.

U,	ol.
uil,	lül.
uit,	se.
uitblijven,	seplibön.
uiterlijk,	senedik.
uitgaan,	segolön.
uitgave,	geb.
uitrusten,	takedön.
uur,	düp.
uurwerk,	glok.
uw,	olik, ola.

V.

Vaarwel,	adyö.
vacantie,	vakanüp.
vader,	fat.
valk,	faon.
vallen,	falön.
van,	de.
vandaag,	tudel.
vangen,	fanön.
vast,	fimik.
vastmaken,	fimön.
vechten,	komipön.
veder,	bödapen.
veelkleurig,	vielik.
veelmeer,	leplu.
vel,	skün.
veld,	fel.
veldslag,	pug.
veldtocht,	militazug.
vele,	mödik.
venster,	litöp.
verachten,	nestimön.
verbeelden, (zich)	niludön.
verbergen,	klänöfön.
verbeteren,	menodön.
verblijf,	blib.
verbruik,	fegeb.
verdedigen,	jälön.
verder,	mo fumo.
verdienen,	melodön.
verdrukken,	lepedön.
verdrukte,	lepedöl.
verdubbelen,	telön.
Vereenigde Staten,	Tats-pebalöl.
vereenvoudigen,	balükön.
verfraaien,	jönön.
vergeten,	fögetön.
vergissen, (zich)	pölön.
vergrooten,	gletön.
vergrijpen, (zich)	lesinön.
verheerlijken,	glolön.
verhemelte,	guk.
verheugd,	gälik.
verheugen,	gälön.
verheugen, (zich)	gälökön.
verhooren,	bevilön.
verjagen,	feyagön.
verkoopen,	selön.
verkwister,	lusamel.
verlaten,	lövön.
verlangen,	desidön.

verlengen,	lonedön.	vlinder,	pab.
verliezen,	böludön.	vluchten,	fugön.
vermaak,	yof.	vlijt,	dut.
vermaken,	yofön.	voedsel,	fid.
vermeerderen,	modön.	voelen,	senön.
vermoeid,	fenik.	voet,	fut.
vernemen,	lelilön.	voetpad,	smaveg.
verscheidene,	modumiks.	vogel,	böd.
verschillende,	difik.	volgen,	sukön.
verschoonen,	spalön.	volk,	pop.
verschijnen,	pubön.	volstrekt niet,	leno.
verstouten, (zich)	kinön.	voor,	plo.
vertaling,	lovepolam.	vóór,	bif, bi(fü).
vertellen,	konön.	voordat,	büfo.
vertrekken (weggaan),	mogolön.	voordeel,	pöfud.
vertrekken (afreizen),	motävon.	voorhoofd,	flom.
vertrouwen,	konfid.	voorstellen,	bijonön.
vertrouwen,	konfidön.	voorspreken,	plopükön.
verschaffen,	lukijafön.	voortaan,	fovo.
verscheuren,	dimidön.	voortdrijven,	motön.
verven,	kölön.	voortzetten,	fovön.
verver,	kölan.	voorzanger,	bikanitan.
vervolg,	fov.	voorzichtigheid,	kaut.
vervullen,	befülön.	vorst (koude),	flöd.
verwarring,	kofudam.	vorst,	plin.
verwelkomen,	vekomön.	vorstelijk,	plinik.
verwisselen,	fecenön.	vos,	foxaf.
verzekeren,	lesagön.	vouwbeen,	phiefalög.
verzenden,	sedanön.	vouwen,	plifön.
verzending,	fesed.	vracht,	fled.
verzoeken,	begön.	vragen,	säkön.
verzorgen,	kälön.	vrede,	pud.
verzuimen,	zögön.	vrees,	dled.
vest,	blotaklot.	vreugde,	gal.
vesting,	fimod.	vriend,	flen.
vier,	fol.	vriendelijk,	flenik.
vierde,	folid.	vriezen,	flodön.
vierkant,	vadatik.	vroeger, eertijds,	elso.
vinden,	tuvön.	vroolijk,	yofik.
vinger,	fined.	vrucht,	fluk.
vingerhoed,	finedahät.	vruchtbaar,	flukik.
vink,	flin.	vrij,	libik.
visch,	fit.	Vrijdag,	mälüdel, flidel.
visscher,	fitan.	vuist,	pun.
vlag,	stän.	vullen,	fulön.
vlas,	fläg.	vuur,	fil.
vleesch,	mit.	vuurscherm,	filajül.
vlek,	sten.	vuursteen,	filaston.
vleugel,	flitäd.	vijf,	lul.
vlieg,	flitaf.	vijg,	fig.
vliegen,	flitön.	vijl,	räp.

vijver,		lulak.	werk (boek),	vobuk.
	W.		werkelijk,	velato.
Waaïen,		vienön.	werken,	vobön.
waar (koopw.),		can.	werkman,	vobel.
waar,		kiplad?	werkzaam,	vobik.
waar,		velatik.	wereld,	vol.
waar, alwaar,		kö.	wervel,	vir.
waarde,		völad.	wesp,	lubien.
waarheen,		kipladi.	westen,	vesüd.
waarheid,		velat.	wet,	lon.
waarlijk,		velato.	weten,	nolön.
waarom,		kikod?	wie,	kim?
wacht,		galef.	wieg,	kled.
wachten,		vekön.	wild,	foetik.
wachter,		galan.	willen,	vilön.
wand,		völ.	winkel,	lemacem.
wandeling,		spat.	winnen,	melodön.
wandelstok,		spatin.	winter,	nifüp, nifatim.
wang,		cig.	wit,	vietik.
wanneer,		kitim?	Woensdag,	folüdel, vesdel.
want,		ibo.	wolf,	ludog.
wapen,		vaf.	wonden,	vunön.
wapenen,		vafön.	woning,	löd.
wapenschild,		skotajül.	woord,	vöd.
warm,		vamik.	worden,	vedön.
wasschen,		vatükön.	worm,	vum.
wat,		kis?	wortel,	vul.
wat voor een,		kimik?	woud,	lefot.
water,		vat.	wijd,	veitik.
weder,		stora.	wijn,	vin.
weder (nogmaals),		denu.	wijs,	sapik.
wederziens, (tot)		denulogö.	wijsheid,	sap.
wedijver,		lezil.	wijze,	sapal.
wee!		vi!	wijze (manier),	mod.
week,		vig.		IJ.
weenen,		dlenön.	IJs,	glad.
weergalmen,		letonodön.	ijver,	zil.
weerlichten,		fagoleliton.	ijverzucht,	jalud.
weg,		veg.	ijzer,	lel.
weg,		mö!	ijzerroest,	l Relaxüd.
weide,		meid.		Z.
weinige,		nemödik.	Zaad,	sid.
weldoen,		benodön.	zaak,	din, jät.
weldoener,		benodel.	zaal,	säl.
weldra,		sun.	zacht,	dusö!
welke,		kiom?	zacht,	sofik.
welzijn,		benöf.	zacht (week),	molik.
wenschen,		vipön.	zadel,	saed.
wenteltrap,		suelasleb.	zak,	sak.
werk,		vob.		

zakdoek,
zanger,
Zaterdag,
zee,
zeep,
zeer,
zege,
zegel,
zegen,
zegenen,
zegevieren,
zeggen,
zeker,
zeker,
zelden,
zeldzaam,
zelf,
zenden,
zes,
zetten,
zeven,
zevenmaal,
zich,
ziek,
ziel,
zien,
zilver,
zingen,
zink,
zinken,
zintuig,
zitten,
zoeken,

nudod.
kanitel.
velüdel, zädel.
mel.
sop.
vem.
vikod.
snil.
labäd.
läbädön.
vikodön.
sagön.
sefik.
lesi.
seledo.
selednik.
it.
sedön.
mäl.
siadön.
vel.
velna.
ok.
malädik.
lan.
logön.
silef.
kanitön.
zik.
disön.
sien.
siedön.
sükön.

zoet,
zomer,
zon,
Zondag,
zonder,
zonsondergang,
zonsopgang,
zooals,
zoodanig,
zoogenaamd,
zoon,
zorgen,
zorgvuldig,
zout,
zuchten,
zuiden,
zulk,
zuster,
zuur,
zwaan,
zwaard,
zwaluw,
zwart,
zwavel,
Zweden,
Zweedsch,
Zwitserland,
zij,
zijde (stof),
zijde,
zijn,
zijn,

svidik.
hitüp, hitatim.
sol.
balüdel, soldel
nen.
soladisan.
solaxän.
as.
som.
sonemiko.
son.
küdön.
küdik.
sal.
seifön.
sulüd.
som.
jiblöd.
züdik.
svan.
glaf.
sval.
blägik.
svefin.
Svedän.
svedänik.
Jveiz(än).
of.
satin.
flan.
omik, oma.
binön.

VÖDALISED.

	A.		
Ab,	maar, doch.	balid,	eerste.
adyö,	adieu, vaarwel!	balik,	eenvoudig.
ag,	ach!	balim,	de een.
aikel,	wie ook, alwie.	balim-votimi,	elkander.
aikelos,	wat ook, alwat.	balion,	millioen.
al, äl,	naar, te.	balna,	eenmaal, eens.
alik,	ieder.	balsul,	October.
alim,	elk, iedereen.	balüdo,	eerst.
alina,	telkens.	balüdel,	Zondag.
also,	dus, bijgevolg.	balükön,	vereenvoudigen.
ans,	eenige, ettelijke.	balul,	Januari.
as,	als, gelijk.	balvotik,	elkander.
äs,	als, zooals.	bam,	bank.
äsif,	alsof.	baonan,	baron.
at,	deze.	bapik,	laag.
atos,	dit.	bäset,	mand.
	B.	batul,	December.
Ba,	omstreeks, ongeveer.	bed,	bed.
babul,	November.	befulön,	vervullen.
badik,	slecht, boos.	begapenäd,	verzoekschrift.
bafö,	bravo!	beginön,	{ beginnen.
bafölik,	braaf.	begön,	{ aanvaarden,
bäk,	rug.	beit,	verzoeken.
bakel,	bakker.	bekipön,	beet.
bäl,	bezie.	bel,	behouden.
bäledik,	oud.	Beljän,	berg.
baljad,	milliard.	benö!	België.
balib,	baard.	benodel,	nu! goed! welaan!
baliban,	barbier.	benodön,	weldoener.
balibön,	scheren.	benöf,	weldoen.
		benovipön,	welzijn.
			feliciteeren.

ber,	beer.
bet,	bed (bloembed).
bevilön,	verhooren.
bevü,	tusschen.
bi,	omdat, dewijl.
biedik,	bitter.
bien,	bij.
bif,	vóór.
bifoin,	gordijn.
bigapöp,	karton.
bigik,	dik.
bijonön,	voorstellen.
bijop,	bisschop.
bikanitan,	voorzanger.
bil,	bier.
bilel,	brouwer.
bim,	boom.
bimalam,	tak.
binön,	zijn.
bitön,	handelen.
bläd,	adem.
blägik,	zwart.
bled,	blad.
bledäd,	priëel.
blefik,	kort.
blekön,	breken.
bletimo,	onlangs.
blib,	verblijf.
blibön,	blijven.
blig,	plicht.
blinön,	brengen.
blit,	broek.
blod,	broeder.
blöf,	bewijs.
blog,	blad (papier).
blönik,	blond.
blöt,	borst.
blötaklot,	vest.
blud,	bloed.
bluk,	beek.
blünön,	leveren.
bo,	misschien.
boad,	hout.
böb,	beers.
bod,	brood.
böd,	vogel.
bödapen,	veder.
Bodugän,	Portugal.
boed,	plank.
bofik,	beide.
bog,	kist.

bög,	kast.
bök,	doos.
bölüdön,	verliezen.
bos,	iets.
bot,	boot.
bötel,	kellner.
bov,	schotel.
bovil,	kopje.
büd,	gebod.
büdön,	gebieden, bevelen.
büfo,	voordat, alvorens.
büg,	bus.
buk,	boek.
bukakonlet,	bibliotheek.
bukatanel,	boekbinder.
bükel,	boekdrukker.
bum,	gebouw.
bumamasel,	architect.
bumön,	bouwen.
bün,	peer.
bunön,	springen.
but,	laars.

C.

Cädik,	deftig.
can,	waar (goederen).
cän,	wissel.
cel,	kers.
cem,	kamer.
cemel,	timmerman.
cemön,	timmeren.
cif,	chef, voorzitter.
cifal,	opperste voorzitter.
cifel,	oppervoorzitter.
cig,	wang.
cil,	kind.
cinänik,	Chineesch.
cödik,	rechtvaardig.
cögön,	schaken (spel).
cügabalib,	bakkebaard.
cuk,	ezel.
cün,	kin.
cütel,	bedrieger.
cütön,	bedriegen.

D.

Da,	door.
daegik,	duister.
dagik,	donker.
dalön,	mogen (durven).
dälön,	mogen (verlof hebben).

dam,	dam (spel).	divik,	geschat.
damepled,	damspel.	dlanik,	dringend.
dämik,	schadelijk.	dlanön,	dringen.
damön,	dammen.	dled,	vrees.
dämön,	schaden.	dlen,	traan (oogvocht).
Dän,	Denemarken.	dlenön,	weenen.
dänan,	Deen.	dlimön,	droomen.
danik,	dankbaar.	dlin,	drank.
danisagön,	bedanken.	dlinäb,	kruik.
danön,	danken.	dlinamon,	drinkgeld.
das,	dat.	dlinön,	drinken.
dat,	opdat.	do,	ofschoon.
de,	van.	dö,	over, van.
deb,	schuld.	döf,	gebrek.
deblekön,	afbreken.	dog,	hond.
deblinön,	halen.	dök,	eend.
dedit,	afscheid.	dom,	huis.
dek,	sieraad.	domik,	huiselijk.
deilön,	sterven.	dragan,	dragonder.
dekik,	sierlijk.	du,	terwijl, gedurende
dekön,	versieren.	dü,	dewijl.
del,	dag.	dub,	door.
delabled,	dagblad.	dublinön,	doorbrengen.
delamesed,	dagloon.	düfik,	hard.
delidik,	duur.	dugön,	leiden.
deliko,	dagelijks.	dük,	hertog.
delo,	overdag.	dul,	duur (tijd).
den,	degen.	dülin,	staal.
deno,	toch.	dulön,	duren.
denu,	nogmaals, op nieuw.	dun,	daad.
denuam,	herhaling.	dunan,	agent.
denulifön,	herleven.	dünavilik,	dienstwillig.
denulogö,	tot wederziens.	dünef,	dienstvolk.
depad,	depêche.	dünel,	knecht.
depenön,	afschrijven.	dunön,	doen.
desidön,	verlangen.	dünön,	dienen.
Deut(än),	Duitschland.	düp,	uur.
deutik,	Duitsch.	dusö,	zacht!
diamin,	diamant.	dut,	vlijt.
dib,	diepte.		
difik,	verschillend.		E.
dikod,	geschil.		
dil,	deel.	E,	en.
dimidön,	{ verscheuren,	egelo,	altijd.
	{ (van dieren).	ek,	iemand.
din,	ding.	e lemänikos, (e. l.)	enz.
dis,	onder.	elso,	vroeger.
dislitön,	verscheuren.	en,	daarvan.
disofizir,	onderofficier.	et,	die, gene.
disön,	zinken.	evelo,	ooit.
div,	schat.		—

Fa,	F.	fitan,	visscher.
fablüd,	door.	fizir,	officier.
fad,	fabriek.	flad,	flesch.
fagik,	draad.	fläg,	vlas.
fagolelitön,	bek waam.	flan,	zijde (kant).
falo,	weerlichten.	flänam,	frankeering.
falön,	ingeval.	flänön,	frankeeren.
famül,	vallen.	flap,	slag, klap.
fän,	familie.	flapön,	slaan.
fanön,	fantazie.	fled,	vracht.
fanüb,	vangen.	fledapened,	vrachtbrief.
faon,	kerker.	flen,	vriend.
fat,	valk.	flenik,	vriendelijk.
fecenön,	vader.	flik,	frisch.
fegeb,	verwisselen.	flin,	vink.
feinik,	verbruik.	flitäd,	vleugel.
fel,	fijn.	flitaf,	vlieg.
felaflol,	veld.	flitön,	vliegen.
felaveg,	veldbloem.	flod,	vorst (koude).
fenik,	veldweg.	flodön,	vriezen.
fepökön,	vermoeid.	flol,	bloem.
fesed,	afwijken.	flolabled,	bloembed.
feyagön,	verzending.	flolön,	bloeien.
fi,	verzending.	flolüp,	lente.
fiam,	verjagen.	flom,	voorhoofd.
fid,	foei!	flon,	gulden.
fidaspun,	firma.	fluk,	vrucht.
fidön,	voedsel.	flukik,	vruchtbaar.
fig,	eetlepel.	fluköp,	schuur.
figabim,	eten.	fluküp,	herfst.
Fikop,	vijg.	flum,	rivier.
fikul,	vijgeboom.	flut,	fluit.
fil,	Afrika.	flutön,	fluiten.
filäb,	moeilijkheid.	foetik,	wild.
filäbön,	vuur.	fög,	hamer.
filajül,	lucifer.	fögetön,	vergeten.
filaston,	opsteken (sigaar).	fogön,	nevelen.
filatöp,	vuurscherm.	fol,	vier.
filavin,	vuursteen.	fölön,	onderhouden (doen).
filed,	haard.	folüdel,	Woensdag.
fimik,	brandewijn.	folul,	April.
fimod,	brand.	fömad,	kaas.
fimön,	vast.	fon,	bron.
finap,	vesting.	fön,	kachel.
fined,	vastmaken.	fönik,	heet.
finedahät,	teen.	fot,	bosch.
fino,	vinger.	fov,	vervolg.
finön,	vingerhoed.	foviko,	snel, dadelijk.
fir,	eindelijk.	fövo,	voortaan.
fit,	eindigen.	fovön,	voortzetten.
	den.	foxaf,	vos.
	visch.		

fran,	frank.	gleip,	greep.
Fransän,	Frankrijk.	gleköp,	kelk.
frog,	kikvorsch.	glelon,	grondwet.
fugön,	vluchten.	glem,	graan.
fulön,	vullen.	glen,	koorn.
fum,	mier.	glesatin,	damast.
fut,	voet.	Gletabritän,	Groot-Brittänje.
füt,	voet (maat).	gletik,	groot.
futo,	te voet.	gletobidik,	grootsch.
		gletön,	vergrooten.
	G.	glezif,	hoofdstad.
Ga,	toch!	glidön,	groeten.
gab,	graaf.	glifön,	bekommeren.
gad,	tuin.	Glik(än),	Griekenland.
gadan,	tuinier.	glikan,	Griek.
gäl,	vreugde.	gliv,	grift.
galan,	wachter.	glöb,	kogel.
galef,	wacht.	glof,	gewas.
gälik,	blij, verheugd.	glofön,	wassen, groeien.
galit,	nachtegaal.	glok,	uurwerk.
gälökön,	zich verheugen.	glök,	klok.
gälön,	verheugen.	glökön,	luiden.
gan,	gans.	glolik,	heerlijk.
gased,	krant.	glolön,	verheerlijken.
gasin,	gas.	glöpik,	rond.
geb,	uitgave.	glud,	lijm.
gebik,	geschikt.	glüg,	kerk.
gebön,	gebruiken.	glumik,	bedroefd.
gedik,	grijs.	glun,	grond.
gegivön,	teruggeven.	glünik,	groen.
geilik,	hoog.	glünedagad,	moestuin.
geilug,	hoogte.	gnob,	knoop.
gekömön,	terugkomen.	göb,	staart.
gel,	orgel.	godafeil,	kerkhof.
gelan,	organist.	gödel,	morgen.
genal,	generaal.	gödelo,	's morgens.
gepükön,	antwoorden.	gok,	haan.
get,	ontvangst.	golad,	bok.
getävön,	terugkeeren.	göled,	ontbijt.
getön,	krijgen.	gölik,	vroeg.
gidik,	billijk.	gölog,	eik.
gil,	arend.	golön,	gaan.
gim,	boor.	golöp,	gang.
givön,	geven.	golölöz!	loop!
glad,	ijs.	golüd,	goud.
gladajuk,	schaats.	golüdan,	goudsmid.
glaf,	zwaard.	gönik,	gunstig.
glät,	glas.	gonön,	loopen.
gledin,	hoofdzaak.	gud,	goedheid.
gledöf,	hoofdgebrek.	gudik,	goed.
glegalef,	lijtwacht.	gudikos,	het goede.

gug,
guk,
gul,
gun,
gün,
güp,
gutön,

keel.
verhemelte.
hoek.
jas.
geweer.
gips.
proeven.

H.

Hap,
hät,
hätel,
hel,
helan,
hitik,
hitüp,
höl,
huzan,

harp.
hoed.
hoedenmaker.
haar.
kapper.
heet.
zomer.
hel.
huzaar.

I.

I,
ibo,
if,
in,
is,
isö,
it,

ook.
want.
indien.
in, tot, naar.
hier.
hier!
zelf.

J.

Jadiel.
jäfik,
jain,
jal,
jälel,
jalep,
jalud,
jamep,
japik,
jek,
jekön,
jela'lanel,
jelel,
jelön,
jemön,
jen,
jenön,
jenun,
jeval,
jevalod,
jibaonan,

parasol.
druk.
touw.
schors.
verdediger.
uitspanning.
ijverzucht.
held.
scherp.
schrik.
schrikken.
schutsengel.
beschermer.
beschermen.
zich schamen.
geschiedenis.
{ gebeuren.
{ geschieden.
nu (eh bien)!
paard.
tramweg.
barones.

jiblod,
jigok,
jijip,
jikat,
jilein,
jimasel,
jip,
jipan,
jireg,
jisöl,
jod,
jodön,
jokolad,
jokön,
jol,
jöl,
jölul,
jön,
jönik,
jonön,
jönön,
jot,
jotabom,
jü,
jueg,
juitön,
juk,
jukel,
jul,
julan,
jülön.
jüs,
jutön,
Jvez(än),

zuster.
hen.
schaap.
kat.
leeuwin.
meesteres.
ram.
schaapherder.
koningin.
mevrouw.
hagel.
hagelen.
chocolade.
stooten.
kant, oever.
acht.
Augustus.
schoonheid.
schoon.
toonien.
verfraaiien.
schouder.
schouderblad.
tot.
suiker.
genieten.
schoen.
schoenmaker.
school.
leerling.
beschutten.
totdat.
schieten.
Zwitserland.

K.

Ka,
kad,
kädan,
kaed,
kaf,
kaföp,
kal,
kalam,
kalodik,
kalön,
kälön,
kämäl,
kämäl,
kän,
kanäd,
dan.
kaart.
kassier.
landkaart.
koffie.
koffiehuis.
rekening.
berekening.
koud.
rekenen.
verzorgen, verplegen.
kameel.
dromedaris.
kanon.
kanaal.

kanerit,	kanarie.	klifön,	vastmaken.
kanit,	gezag.	klig,	oorlog.
kanitel,	zanger.	kligelön,	exerceeren.
kanitön,	zingen.	klilik,	helder (luid).
kanitüm,	lied.	klinik,	rein, helder.
kanit(üm)il,	liedje.	klödät,	krediet.
kanön,	kunnen.	klödön,	gelooven.
kap,	hoofd.	klöf,	laken.
kapabom,	schedel.	klon,	kroon.
kapan,	kapitein.	klonaleson,	kroonprins.
kasöp,	kazerne.	klop,	oogst.
kat,	kater.	klopatim,	oogsttijd.
katäd,	kapitaal.	klot,	kleedingstuk.
katan,	kapitein (schip).	klotel,	kleermaker.
kaut,	voorzichtigheid.	klotön,	kleeden.
kautön,	oppassen.	kluf,	spijker.
kav,	kelder.	klüf,	nagel (v. d. vinger).
keb,	kruid.	klülik,	helder, verstaanbaar.
kef,	borstel.	kluzif,	kruis.
kek,	koek.	ko,	met.
kel,	die.	kö,	waar (alwaar).
kelos,	dat.	kobo,	samen, met elkander.
ken,	kan.	köbön,	kammen.
ker,	kern.	kod,	oorzaak.
kien,	knie.	ködüt,	huur.
kik,	sleutel.	ködüt,	pacht.
kikod,	waarom?	köf,	kuif.
kikön,	sluiten.	kofudam,	verwarring.
kil,	drie.	kol,	tegen, jegens.
kilik,	drievoudig.	köl,	verf.
kilüdel,	Dinsdag.	kölan,	verver.
kilul,	Maart.	kölön,	verven.
kim,	wie?	kolkömön,	ontmoeten.
kimik,	wat voor een?	komedön,	aanbevelen.
kinön,	verstouten, (zich)	komfed,	koffer.
kiom,	welke?	komipön,	vechten.
kiplad,	waar?	kömön,	komen.
kipladi,	waarheen?	kompal,	korporaal.
kipön,	{ houden (met de	könab,	mint.
kis,	{ hand).	konfid,	vertrouwen.
kit,	wat?	konod,	kantoor.
kitim,	kwitantie.	konön,	vertellen.
kläm,	wanneer.	konsälöp,	stadhuis.
klänöfön,	kram.	kop,	lichaam.
kleb,	verbergen.	köp,	beker.
kled,	stijfsel.	kopanel,	deelgenoot.
kleilik,	wieg.	kopanöm,	gezelschap.
klen,	helder, duidelijk.	koped,	koper.
kleud,	maïs.	kostön,	kosten.
klif,	klooster.	kötön,	snijden.
	rots.	köv,	couvert.

kovenik,	gemakkelijk.	lefad,	snoer.
kudik,	zorgvuldig.	lefid,	maaltijd.
kudön,	zorgen.	leflum,	stroom.
kuk,	keuken.	lefot,	woud.
kül,	koers.	lefoviko,	bliksemsnel.
kun,	koe.	lefüd,	oosten.
		legad,	park.
	L.	legik,	echt.
Lä,	bij.	legivot,	geschenk.
läb,	geluk.	legletik,	zeer groot.
läbäd,	zegen.	lehät,	helm.
läbädön,	zegenen.	leigik,	gelijk.
läbik,	gelukkig.	lein,	leeuw.
läblekön,	aanbreken.	lejönik,	beeldschon.
läblinön,	aanbrengen.	lel,	ijzer.
labön,	hebben.	lelan,	smid.
labot,	herberg.	l Relaxud,	roest.
lad,	hart.	lelinön,	vernemen.
läd,	dame.	lelitön,	bliksemen.
lädahät,	dameshoed.	lelod,	spoorweg.
ladet,	adres.	lelodön,	sporen.
lädyulö,	vaarwel, adieu.	lemacem,	winkel.
lafik,	half.	lemakel,	Almachtige. (de)
lägön,	hangen (bedr.).	lemik,	te koop.
lagön,	hangen (lijd.).	lemön,	koopen.
laig,	lak.	len,	aan.
lak,	meer.	lenadadil,	opgave.
lal,	laan.	lenadön,	leeren.
lam,	arm.	leno,	volstrekt niet.
läm,	ham.	lenos,	volstrekt niets.
lamazönül,	armband.	lensumön,	aannemen.
lan,	ziel.	lep,	aap.
län,	land.	lepedön,	verdrukken.
lanim,	moed.	leplu,	veelmeer.
lanimälik,	dapper.	lesagön,	verzekeren.
lanimik,	moedig.	lesävön,	bewaren.
läs.	daarbij.	lesi,	zeker, gewis.
latik, lato,	laat.	lesinön,	vergrijpen. (zich)
latumo,	later.	leson,	prins.
laud,	leeuwerik.	lespit,	alkohol.
lebegön,	smeeken.	lestimön,	achten.
lebijop,	aartsbisschop.	lesvidik,	{ suikerzoet.
leblägik,	koolzwart.	letön,	{ honingzoet.
lebób,	bank.	letonodön,	laten.
lebüd,	gebod.	leüd,	weergalmen.
ledek,	ornaat.	leül,	rijst.
ledib,	afgrond.	levikod,	olie.
ledik,	rood.	levitim,	triumf.
ledivik,	hooggeschat.	leyan,	Misoffer.
ledom,	paleis.	lezif,	poort.
ledük,	groothertog.		groote stad.

lezil,	wedijver.	lömibön,	regenen.
lezug,	spoortrein.	lömijül,	paraplu.
liäf,	lelie.	lon,	wet.
liäm,	lam.	lonedik,	lang.
libik,	vrij.	lonedön,	verlengen.
liedö,	helaas!	lonön,	bestemmen.
liegik,	rijk.	lönön,	behooren.
lielön,	luisteren.	lönüg,	eigenschap.
liev,	haas.	löpikap,	opperhoofd.
lifamed,	levensmiddel.	lor,	laurier.
lifatim,	leettijd.	Löstän,	Oostenrijk.
lifik,	levend.	loted,	hotel.
liflik,	levendig.	lotöp,	logement.
lifön,	leven.	lovegolön,	overslaan.
lil,	oor.	lovepolam,	vertaling.
lilädön,	lezen.	lü,	hei!
lilod,	gehoor.	lubien,	wesp.
lilön,	hooren.	lubod,	schimmel.
lim,	lid.	lüdälik,	barsch.
limep,	keizer.	ludog,	wolf.
lin,	ring.	lüedik,	ruw.
linedik,	innerlijk.	lueg,	long.
lineg,	tong.	luf,	druif.
linü,	rondom.	lufel,	heide.
linyelibik,	oranje.	lügaped,	treurspel.
lio,	hoe?	lügik,	treurig.
liomödik,	hoeveel?	lugil,	gier.
liötan,	luitenant.	lugivön,	leenen.
lip,	lip.	lügivot,	toegift.
lir,	luit.	lugod,	afgod.
lit,	licht.	lügön,	treuren.
litakip,	kandelaar.	lukad,	speelkaart.
litapol,	lamp.	lukeb,	onkruid.
litöp,	venster.	lukijafön,	verschaffen.
litot,	kaars.	lul,	vijf.
lobön,	prijzen.	lül,	uil.
löd,	woning.	lulak,	vijver.
lodön,	laden.	lulit,	schemering.
löf,	liefde.	lulitön,	schemeren.
löfäb,	lieveling.	lulüdel,	Donderdag.
löfik,	lief, dierbaar.	lulul,	Mei.
löflik,	aangenaam.	lumagif,	pronk.
löfön,	beminnen.	lumud,	muil.
log,	oog.	lün,	bril.
logäd,	gezicht.	lür,	lier.
loged,	blik.	lusanel,	kwakzalver.
logod,	gelaat.	lusilef,	kwikzilver.
logön,	zien.	luspäd,	hoek.
lok,	spiegel.	lustom,	onweer.
lol,	bloem.	lustomön,	onweeren.
lömib,	regen.	lut,	lucht.

lutikäl,	spook.
luvielik,	bont.
luvok,	schreeuw.
luvokem,	geschreeuw.
luvokön,	schreeuwen.
lövön,	verlaten.
luxamel,	verkwister.

M.

Ma,	naar (volgens).
mäd,	matras.
madik,	rijp.
magabuk,	prentenboek.
magäd,	magazijn.
magif,	pracht.
magifik,	prachtig.
magifön,	prijken.
magön,	mogen.
maj,	marsch!
mak,	mark.
mäkabik,	beroemd.
mäl,	zes.
malädik,	ziek.
mäläl,	zestal.
malit,	markt.
mälüdel,	Vrijdag.
mälul,	Juni.
man,	man.
mäned,	mantel.
manifik,	open.
manifön,	openen.
masel,	meester.
me,	met.
mebamal,	gedenkteeken.
mebön,	herinneren. (iemand)
med,	middel.
meditön,	overdenken.
meid,	weide.
mekäd,	geweld.
mekädik,	geweldig.
mekädön,	noodzaken.
meköfik,	hevig.
mekön,	maken.
mel,	zee.
melabug,	baai, golf.
melidön,	verdienen.
Melop,	Amerika.
memön,	herinneren. (zich)
men,	mensch.
menad,	menschdom.
menik,	menschelijk.

menodön,	verbeteren.
mesedam,	belooning.
mesedön,	beloonen.
metal,	metaal.
met,	meter.
miegik,	nederig.
miel,	honing.
mil,	duizend.
milagön,	bewonderen.
mileg,	boter.
milig,	melk.
militazug,	veldtocht.
misaladön,	ontfermen.
misalöf,	ellende.
mit,	vleesch.
mitan,	slager.
mö,	weg!
moaf,	mol.
möb,	meubel.
mod,	wijze, manier.
möd,	menigte.
model,	morgen.
mödik,	veel.
mödön,	vermeerderen.
mödumiks,	verscheidene.
mofö,	weg!
mofön,	voortdrijven.
mogolön,	vertrekken.
mon,	geld.
mön,	muur.
monadef,	geldgebrek.
mönel,	metselaar.
montial,	ridder.
mot,	moeder.
motapük.	moedertaal.
motävön,	vertrekken.
mucuk,	muilezel.
mud,	mond.
mudajanil,	toom, teugel.
müepen,	dons.
mug,	muis.
muifik,	onrustig.
mukik,	bescheiden.
mul,	maand.
mül,	molen.
mülan,	molenaar.
mun,	maan.
murik,	norsch.
musig,	muziek.
mutön,	{ moeten { (gedwongen zijn).

mütön, moeten (dwingen).

N.

Na,	nadat.
nabik,	eng.
nad,	naald.
naed,	keer, maal.
naf,	schip.
nalabim,	mast.
nafacem,	kajuit.
nafan,	schipper.
nägön,	naaien.
nakömön,	aankomen.
nam,	hand.
näm,	kracht.
namapenäd,	handschrift.
nämik,	krachtig.
namateg,	handschoen.
neb,	naast.
Nedän,	Nederland.
nedänik,	Nederlandsch.
nedeb,	onschuld.
nedelidik,	goedkoop.
nedutlik,	traag.
nef,	neef.
negit,	onrecht.
neif,	mes.
neito,	's nachts.
nek,	niemand.
neläb,	ongeluk.
neledik,	bleek.
neletön,	hinderen.
nellan,	olifant.
nelifik,	dood.
Nelijän,	Engeland.
nelijik,	Engelsch.
neluimik,	droog.
nelümik,	dorstig.
nemo,	{ namens,
	{ (met name).
nemödiks,	weinige.
nemön,	noemen.
nen,	zonder.
nenobik,	onedel.
nestimön,	verachten.
netuvön,	missen.
neveladön,	liegen.
nevelo,	nooit.
nevidik,	smal.
ni... ni,	noch... noch.
nidön,	schitteren.

nif,	sneeuw.
nifatim,	winter.
nifavab,	slede.
nifön,	sneeuwen.
nifüp,	winter.
nig,	inkt.
nigöp,	inktkoker.
nilan,	buurman.
niludön,	{ verbeelden.
	{ meenen.
nim,	dier.
nimalöd,	stal.
ninalised,	inhoud.
ningivön,	inboezemen.
ninvegön,	inrijden.
no,	neen.
nobapul,	edelknaap.
nobaston,	edelsteen.
nobästonan,	juwelier.
nobik,	edel.
noe... soi,	{ niet slechts...
	{ maar ook.
nök,	oom.
nökeb,	hals.
nökebaklöf,	halsdoek.
nöked,	das.
nokön,	kloppen.
nolön,	weten.
nolüd,	noorden.
nonik,	geen.
nos,	niets.
nosön,	lossen.
nöt,	noot.
Novegän,	Noorwegen.
novul,	November.
nu,	nu.
nud,	neus.
nüdlanön,	indringen.
nudod,	zakdoek.
nuf,	dak.
nulädik,	nieuwsgierig.
nulöf,	nieuwigheid.
nülön,	naderen.
numön,	tellen.
nun,	tijding.
nunodön,	berichten.

O.

O,	o!
ö,	ei,
ob,	ik.

oba,	mijn.
obik,	mijn.
of,	zij.
ofa,	haar.
ofen,	dikwijls.
ofik,	haar.
ok,	zich.
okanamo,	eigenhandig.
okik,	eigen.
ol,	gij.
olik,	uw.
om,	hij.
omik,	zijn.
om,	men.
öned,	onder.
os,	het.
osik,	zijn.
ot,	dezelfde.
otul,	October.
ove,	over.
ovi,	over.
ovü,	over.

P.

Pab,	vlinder.
pädal,	pastoor.
pael,	{ ouder (Vader
	{ of Moeder.)
paf,	pauw.
pag,	dorp.
pal,	ouders.
pänel,	schilder.
pap,	Paus.
peb,	pols.
pelam,	betaling.
pelön,	betalen.
pen,	pen.
pened,	brief.
penön,	schrijven.
Peruän,	Peru.
pijit,	specht.
plä, plö,	buiten.
plad,	plaats.
pläd,	pels.
plädön,	plaatsen.
plägam,	oefening.
plan,	plant.
planön,	planken.
ple, plo,	voor.
pled,	spel.
pledel,	speler.

pledön,
pleidik,
plek,
plekön,
plenik,
Pleus,
plidiküno,
pliefalög,
plif,
plifön,
plim,
plin,
plinik,
plisen,
plo, ple,
plö, plä,
plökön,
plöm,
plöpön,
plopükön,
plu,
plüetik,
plum,
plunum,
po,
pod,
pof,
pöfik,
pöfud,
pöfödik,
Polän,
polänan,
polön,
pölön,
pom,
pöm,
pon,
pop,
pöp,
pöpem,
poso,
pösod,
pot,
pöt,
potastit,
pötekan,
pred,
predel,
profesan,
psam,
pubön,

spelen.
trotsch.
gebed.
bidden.
plat.
Pruisen.
s. v. pl.
vouwbeen.
plooi.
vouwen.
compliment.
vorst.
vorstelijk.
tegenwoordigheid
voor.
buiten.
plukken.
pruim.
gelukken.
voerspreken.
meer.
aardig.
lood.
meervoud.
na.
appel.
haven.
arm.
voordeel.
voordeelig, nuttig.
Polen.
Pool.
dragen.
vergissen. (zich)
fruit.
pomp.
brug.
volk.
papier.
schrift (cahier).
later.
persoon.
post.
gelegenheid.
postkantoor.
apotheker.
preek.
prediker.
professor.
psalm.
verschijnen.

püd,	vrede.	savön,	redden.
pug,	veldslag.	sävön.	bergen.
pükön,	spreken.	se,	uit.
pul,	jongen.	seplibön,	uitblijven.
pülik,	gering.	sedodön,	verzenden.
pun,	vuist.	sedön,	zenden.
püpunik,	purper.	sefik,	zeker.
pur,	kruit.	segolön,	uitgaan.
pür,	mijn.	seifön,	zuchten.
put,	hek.	seilö,	gezwegen!
		seistön,	liggen.
	R.	seitön,	leggen.
Rab,	raaf.	selednik,	zeldzaam.
Räbän,	Arabië.	seledo,	zelden.
rabat,	korting.	selön,	verkoopen.
ral,	klauw.	sembal,	een, zeker.
räp,	vijl.	sen,	gevoel.
rat,	rat.	senedik,	uiterlijk.
redakel,	redacteur.	senetik,	oplettend.
reg,	koning.	senön,	voelen.
rel,	godsdienst.	seo,	buiten.
ren,	rendier.	sep,	graf.
rib,	ribbe,	setul,	September.
rogön,	aanmatigen. (zich)	sevön,	kennen.
rolön,	rollen.	si,	ja.
rönakul,	renbaan.	siadön,	zetten.
rüd,	buis.	siänön,	nadenken.
Rusän,	Rusland.	sibinamön,	onderhouden.
rusänan,	Rus.	Sibirän,	Siberië.
		sid,	zaad.
	S.	siedön,	zitten.
Sa,	benevens.	sien,	zintuig.
saed,	zadel.	sif,	burger.
sagön,	zeggen.	sifagit,	burgerrecht.
sak,	zak.	sifal,	burgemeester.
säkön,	vragen.	sigik,	dor.
sakritan,	koster.	sil,	hemel (gewelf).
sal,	zout.	silef,	zilver.
säl,	zaal.	Silop,	Azië.
sälun,	groote zaal.	sis,	sedert.
sam,	monster, model.	skal,	pot.
sanälel,	priester.	skit,	leer.
sanel,	dokter.	skotajül,	wapenschild.
sanön,	genezen.	skub,	schroef.
sap,	wijsheid.	skün,	vel.
sapal,	wijzen.	slaf,	slaaf.
sapik,	wijs.	släm,	slijk.
sätik,	genoeg.	slenik,	dun, slank.
satin,	satijn.	slipön,	slapen.
saun,	gezondheid.	smabed,	nest.
saunik,	gezond.	smabel,	heuvel.

smabim,	struik.
smabödil,	kolibri.
smabov,	bord.
smadom.	hut,
smafanüb,	kooi.
smafimod,	bolwerk.
smafloł,	knop.
smagün,	pistool.
smahät,	pet.
smajönik,	fraai.
smalik,	klein.
smaman,	dwerg.
smastog,	sok.
smasüt,	steeg.
smaveg,	voetpad.
smaxol,	kalf.
smazigad,	sigarette.
smek,	smaak.
smel,	reuk.
smil,	lach.
smilön,	lachen.
smiv,	smeer.
smok,	rook.
smokön,	rooken.
snat,	eerlijkheid.
snek,	slang.
snekafit,	aal
snil,	zegel.
sö,	stil!
soalik,	alleen.
sob,	zeep.
sod,	maar, doch.
sök,	insekt.
sol,	zon.
söl,	heer.
Sölal,	Heer (God).
soladisam,	zonsondergang.
solat,	soldaat.
solaxän,	zonsopgang.
soldel,	Zondag.
solüdik,	dicht.
som,	zulk, zoodanig.
son,	zoon.
sonemik,	zoogenaamd.
söp,	sloot.
sotimo,	somtijds.
sötön,	{ moeten.
	{ verplicht zijn.
spälik,	spaarzaam.
spadik,	ruim.
spälön,	ontzien, verschoonen.

Spän,	Spanje.
spänan,	Spanjaard.
spär,	musch.
spat,	wandeling.
spataveg,	wandelweg.
spatin,	wandelstok.
spelön,	hopen.
spidö,	gauw!
spidön,	haasten.
spin, (spinön)	doorn. (steken)
spir,	specerij.
spit,	spiritus.
spodön,	correspondeeren.
spun,	lepel.
stag,	halm.
stät,	hert.
stän,	vlag.
stanön,	staan.
stap,	stempel.
star,	spreeuw.
stedik,	recht.
stegön,	steken (insteken).
steifön,	trachten.
stejüb,	station.
stem,	stoom.
stemabot,	stoomboot.
sten,	vlek, plek.
stenüdik,	sterk.
stib,	potlood.
stig,	stekel.
stilik,	stil.
stim,	eer.
stog,	kous.
stogön,	breien.
stol,	stroo.
stom,	weer.
stöm,	damp.
stomag,	maag.
ston,	steen.
stönön,	onthouden. (zich)
stopö,	halt!
stopön,	ophouden.
stor,	ooievaar.
stud,	studie.
studön,	studeeren.
stük,	gebied.
stul,	stoel.
stupik,	dom.
stüpik,	eenvoudig.
su,	op.
suam,	som.

snelasleb,	wenteltrap.	tat,	staat.
suemön,	begrijpen.	Tats-pebalöl,	Vereenigde Staten.
süenön,	bezinnen. (zich)	tauf,	handdoek.
sufad,	geduld.	tävön,	reizen.
sufön,	lijden.	te,	slechts.
suixänön,	beklimmen.	teat,	schouwburg.
suk,	stoet.	ted,	handel.
sukef,	gevolg. (personen)	tedel,	koopman.
sukel,	nakomeling.	tedön,	handeldrijven.
sukön,	navolgen, volgen.	tefam,	relatie.
sükön,	zoeken.	tegön,	dekken.
sül,	hemel.	tegot,	deksel.
sulüd,	zuiden.	tel,	twee.
sumön,	nemen.	teldik,	menig.
sumü,	behalve.	telefon,	telefoon.
sun,	weldra.	telegaf,	telegraaf.
sup,	soep.	telegam,	telegram.
susiadön,	opzetten.	telei,	paar.
susö,	op! toe!	telion,	biljoen.
sustanön,	opstaan.	telnik,	tweeërlei.
süt,	straat.	telön,	verdubbelen.
sutovön,	oprapen.	telüdel,	Maandag.
sval,	zwaluw.	telul,	Februari.
svan,	zwaan.	tem,	tempel.
Svedän,	Zweden.	tened,	tent.
svefin,	zwavel.	tenüpick,	eeuwig.
svidik,	zoet.	tep,	storm.
svip,	bezem.	tepön,	stormen.
		ti,	bijna.
	T.	tidel,	onderwijzer.
Ta,	tegen.	tidön,	onderwijzen.
tab,	tafel.	tied,	thee.
tabak,	tabak.	tiemo,	toen.
tabäked,	snuif.	tikäl,	geest.
tabel,	schrijnwerker.	tikön,	denken.
taif,	tarief.	til,	distel.
taim,	klei.	tim,	tijd.
tain,	leem.	timil,	oogenblik.
täin,	teer.	timlik,	tijdelijk.
taked,	rust.	tin,	tin.
takedik,	rustig.	tipamud,	snavel.
takedö,	stil!	tipik,	puntig.
takedön,	uitrusten.	titit,	mees.
tal,	aarde.	tlep,	angst.
Täl,	Italië.	tlepik,	bang.
tälan,	Italiaan.	tlodel,	trooster.
Talop,	Australië.	tlodö,	getroost!
tan,	band.	tlodön,	troosten.
tap,	tapijt.	tlon,	troon.
täp,	behangsel.	töbik,	moeilijk.
täpan,	behang.	toen,	klank.

tof,
töfön,
ton,
tonabalien,
top,
tos,
tosna,
töt,
tötön,
tovön,
tu,
tub,
tudel,
tugik,
Tükän,
tum,
tüm,
tün,
tupön,
tusdel,
tut,
tuvön,

droppel.
dauwen.
geluid.
regel.
plaats.
in weerwil van.
dra.
donder.
donderen.
heffen.
te.
tobbe.
heden.
deugdzaam.
Turkije.
honderd.
toren.
blik.
storen.
Dinsdag.
tand.
vinden.

U.

U,
uf... ud,
ünü,
us,
usi,
ut,

of.
of... of.
binnen.
daar.
daarheen.
degene.

V.

Va,
vadatik,
vaetik,
vaf,
vagön,
vakanüp,
valädön,
valemik,
valik,
valikos,
valüdik,
vamik,
vat,
vatabut,
vatükön,
ve,
vedön,
veg,
vegön,

of (Fr. si).
vierkant.
sappig.
wapen.
ledigen.
vacantie.
wachten.
algemeen.
allen.
alles.
machtig.
warm.
water.
waterlaars.
wasschen.
langs.
worden.
weg.
rijden.

veitik,
veitikum,
vekömön,
vel,
velat,
velato,
velüdel,
velul,
vem,

ven,
vendel,
vendelo,
vesdel,
vesüd,
vidik,
veinön,
vemik,
vietik,
vi!
vig,
vikod,
vikodel,
vikodön,
vilgin,
viliko,
vilön,
vin,
vinig,
violetik,
vipön,
vir,
visitön,
vitim,
vobel,
vobik,
vobön,
vobuk,
vöd,
vög,
vokön,
vol,
völ,
völäd,
vom,
votim,
votik,
vu,
vuit,
vul,
vum,

wijd.
verder.
verwelkomen.
zeven.
waarheid.
waarlijk.
Zaterdag.
Juli.
zeer.
{ aangezien.
{ daar, toen.
avond.
's avonds.
Woensdag.
westen.
breed.
waaien.
erg, hard.
wit.
wee!
week.
overwinning.
overwinnaar.
overwinnen.
maagd, jonkvrouw.
gaarne.
willen.
wijn.
azijn.
violet, paars.
wenschen.
wervel.
bezoeken.
offer.
werkman.
werkzaam.
werken.
werk (boekwerk).
woord.
stem.
roepen.
wereld.
wand.
waarde.
vrouw.
de ander.
ander.
hu!
tarwe.
wortel.
worm.

vunön,
vüspad,

wonden.
afstand.

X.

Xän,
xänabim,
xeinön,
xol,

trap.
ladder.
klimmen.
os.

Y.

Ya,
yagel,
yan,
yän,
yanul,
yat,
ye,
yeb,
yeg.
yel,
yelibik,
yelik,
yelsik,
yesdel,
yöb,
yof,
yofapled,
yofik,
yu,
yuf,
yufön,
yulibik,
Yulop,
yulul,

reeds.
jager.
deur.
garen.
Januari.
eekhoorn.
echter.
gras.
artikel.
jaar.
geel.
jarig.
jaarlijks.
gisteren.
haver.
pleizier.
blijspel.
vroolijk.
help!
hulp.
helpen.
blauw.
Europa.
Juli.

yunik,
yunlik,
yunul,

jong.
jeugdig.
Juni.

Z.

Za,
zab,
zädel,
zälakanit,
zar,
ze,
zeb,
zeilön,
zem,
zendel,
zendelo,
zi,
zif,
zigad,
zik,
zil,
ziläk,
zilek,
zilik,
zim,
zögön,
zü,
züdik,
zug,
zül,
züm,
zümön,
züt,

omstreeks.
haver.
Zaterdag.
feestgezag.
czaar.
tamelijk.
gerst.
mikken.
kalk.
middag.
's miduags.
om.
stad.
sigaar.
zink.
ijver.
kring (gezelschap).
kring, cirkel.
ijverig.
cent.
verzuimen.
rondom.
zuur.
trein.
negen.
omtrek.
omgeven.
citer.

VERANDERINGEN TIJDENS DEN AFDRUK
EN VERBETERINGEN.

Bladzijde	12,	regel	18,	lees:	balsebalul.
»	12,	»	19,	»	balsetelul.
»	12,	»	25,	»	Belgän.
»	19,	»	13,	»	ilabom.
»	36,	»	12,	»	Säkof.
»	43,	»	10,	»	mäned.
»	46,	»	28,	»	gretik.
»	59,	»	22,	»	oplettend.
»	60,	»	14,	»	fägik.
»	62,	»	14,	»	jonol.
»	76,	»	20,	»	äsiedoms.
»	76,	»	20,	»	ästanomöv.
»	76,	»	26,	»	Pladolöd.
»	76,	»	27,	»	Säkolöd.
»	86,	»	15,	»	Norgän.
»	90,	»	28,	»	ningifön.
»	91,	»	3,	»	flolils.
»	91,	»	18,	»	feinik.
»	91,	»	27,	»	flenil.
»	115,	»	13,	»	mul.
»	120,	»	13,	»	ädublinob.
»	121,	»	1,	»	ofögetob.
»	125,	»	16,	»	olemom.
»	125,	»	26,	»	blibom.
»	129,	»	21,	»	osi ole.

Thomas Sewerling